

At: Gadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor
Archwilio Partneriaethau

Dyddiad: Dydd Gwener, 25 Ionawr
2013

Rhif Union: 01824 712554

ebost: dcc_admin@denbighshire.gov.uk

Annwyl Gyngorydd

Fe'ch gwahoddir i fynychu cyfarfod y **PWYLLGOR ARCHWILIO PARTNERIAETHAU, DYDD IAU, 31 IONAWR 2013** am **9.30 am** yn **YSTAFELL BWYLLGORA, 1A, NEUADD Y SIR, RHUTHUN.**

Yn gywir iawn

G Williams
Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol a Democraidaidd

AGENDA

RHAN 1 – GWAHODDIR Y WASG A'R CYHOEDD I FYNYCHU RHAN HON Y CYFARFOD

1 YMDDIHEURIADAU

2 DATGAN BUDDIANNAU

Yr Aelodau i ddatgan unrhyw fuddiannau personol neu ragfarnus mewn unrhyw fusnes i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Hysbysiad o eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel materion brys dan Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF (Tudalennau 5 - 22)

- (i) Derbyn cofnodion cyfarfod arbennig y Pwyllgor Craffu Partneriaethau a gynhaliwyd ar ddydd Iau, 29ain Tachwedd 2012 (copi'n amgaeedig)
- (ii) Derbyn cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Craffu Partneriaethau a gynhaliwyd ar ddydd Iau, 20fed Rhagfyr 2012 (copi'n amgaeedig)

5 GWASANAETH RHANBARTHOL EFFEITHIOLRWYDD YSGOLION A CHYHNWYSIANT (Tudalennau 23 - 76)

Ystyried adroddiad gan y Pennaeth Addysg (copi ynghlwm) yn manylu'r cynnydd hyd yma gyda sefydlu a rhedeg Gwasanaeth Rhanbarthol Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion, a'r manteision a welwyd hyd yma o'i sefydlu.

9.35 a.m.

6 STRATEGAETH GWYBODAETH AC YMGYNGHORI – GOFALWYR GOGLEDD CYMRU (Tudalennau 77 - 128)

Ystyried adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaethau Oedolion a Busnes (copi ynghlwm) mewn perthynas â gweithredu Mesur Strategaethau Gofalwyr (Cymru) 2012 fel y nodwyd yn Strategaeth Gwybodaeth ac Ymgynghori Gofalwyr Gogledd Cymru 2012 – 2015.

10.10 a.m.

Egwyl

7 DARPARIAETH GOFAL ANNIBYNNOL – COMISIYNU A MONITRO (Tudalennau 129 - 134)

Ystyried adroddiad gan Bennaeth y Gwasanaethau Oedolion a Busnes (copi ynghlwm) a oedd yn manylu'r ddarpariaeth gofal annibynnol a gomisiynwyd gan Gyngor Sir Ddinbych a sut caiff ansawdd y gofal hwnnw ei fonitro.

10.55 a.m.

8 TEULUOEDD YN GYNTAF (Tudalennau 135 - 144)

Ystyried adroddiad gan y Pennaeth Cynllunio Busnes a Pherfformiad (copi ynghlwm) a oedd yn rhoi diweddariad ar y sefyllfa bresennol mewn perthynas ag elfennau a gomisiynwyd a rhai nas comisiynwyd yn Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf Sir Ddinbych ar gyfer cyfnod ariannol 2012-2014 .

11.30 a.m.

9 RHAGLEN WAITH CRAFFU (Tudalennau 145 - 160)

Ystyried adroddiad gan y Cydgysylltydd Craffu (copi'n amgaeëdig) yn gofyn am adolygiad o flaenraglen waith y Pwyllgor ac yn diweddarau'r aelodau ar faterion perthnasol.

12.05 p.m.

10 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR PWYLLGOR

Derbyn unrhyw ddiweddariadau gan gynrychiolwyr y Pwyllgor ar amrywiol Fyrddau a Grwpiau'r Cyngor.

AELODAETH

Brian Blakeley
Joan Butterfield
Ann Davies
Meirick Davies
Alice Jones

Pat Jones
Margaret McCarroll
Dewi Owens
Merfyn Parry
Bill Tasker
Huw Williams

Aelodau Cyfetholedig dros Addysg sy'n Pleidleisio (Rhifau Eitemau Agenda 5 yn unig)

Carole Burgess
Gill Greenland
Debra Houghton

Nicola Lewis
Dr D. Marjoram

COPIAU I'R:

Holl Gynghorwyr er gwybodaeth
Y Wasg a'r Llyfrgelloedd
Cynghorau Tref a Chymuned

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

PWYLLGOR ARCHWILIO PARTNERIAETHAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio Partneriaethau a gynhaliwyd yn Ystafell Bwllgor 1a, Neuadd y Sir, Rhuthun, Dydd Iau, 29 Tachwedd 2012 am 2.00 pm.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Brian Blakeley (Cadeirydd), Joan Butterfield, Ann Davies, Meirick Davies, Alice Jones (Is-Gadeirydd), Pat Jones, Margaret McCarroll, Dewi Owens a/ac Huw Williams

Observer Y Cyngorydd Jeanette Chamberlain-Jones a/ac Y Cyngorydd Bobby Feeley

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Corfforaethol, Moderneiddio a Lles (SE), Rheolwr Gwasanaeth, Ardal y Gogledd, (GG), Rheolwr Gwasanaethau Democraidd (SP) Gweinyddwr y Pwyllgor (SLW).

Cynrychiolwyr BIPBC:

Cyfarwyddwr Cynllunio (NB), Cofrestrydd Arbenigol, Iechyd Cyhoeddus (RA), Prif Ymarferwr Iechyd Cyhoeddus (DJ), Ymgynghorydd mewn Iechyd Cyhoeddus (KT), Cyfarwyddwr Iechyd Cyhoeddus (AJ), Cyfarwyddwr Cynorthwyol, Datblygiad Gwasanaethau Cynradd a Chymunedol (CJ).

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Merfyn Parry a/ac Bill Tasker

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Ni ddatganodd aelodau unrhyw fuddiannau personol neu niweidiol mewn unrhyw fusnes sydd wedi ei nodi i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 DIWEDDARIAD AR YR YMGYNGHORIAD A GYNHALIWDYD YN RHAN O ADOLYGIAD GWASANAETH BIPBC

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Cynllunio i BIPBC (D:P) adroddiad llafar i'r Pwyllgor o'r sefyllfa bresennol mewn perthynas ag Adolygiadau Gwasanaeth y GIG yn dilyn yr ymarferiad ymgynghori cyhoeddus. Roedd y cyfnod ymgynghori wedi dod i ben ar ddiwedd Hydref 2012. Roedd safbwyntiau unigolion, mudiadau, grwpiau cymunedol, Grwpiau Gweithredu, Cyngor Iechyd Cymunedol a staff i'w hystyried. Roedd oddeutu 1300 o bobl wedi mynychu'r cyfarfodydd a gynhaliwyd ar draws Gogledd Cymru, ac roedd oddeutu 800 o ymatebion ysgrifenedig wedi'u derbyn.

Roedd Opinion Research Services (ORS) wedi'u comisiynu i gynnal dadansoddiad o ymatebion ac roeddynt hefyd wedi anfon allan holiadur ar wahân ac wedi cynnal grwpiau ffocws. Roedd ORS wedi derbyn 1500 o ymatebion i'r holiadur ac roedd ORS hefyd wedi derbyn 700 o ymatebion i arolwg ar hap i aelwydydd.

Roedd yr holl ymatebion ar gael i'r Cyngor Iechyd Cymunedol, a gan fod nifer o fudiadau allweddol wedi ymateb yn eithaf hwyr yn y broses ymgynghori, byddai'r Bwrdd yn edrych ar gyflwyno'r holl ymatebion i gyfarfod y Bwrdd a fyddai'n cael ei gynnal yn Ionawr 2013. Byddai'r gwaith o roi'r penderfyniadau ar waith yn dechrau yn 2013.

Roedd tri angen allweddol.

- i. Roedd y mater o gludiant wedi'i godi gyda Llywodraeth Cymru, a oedd yn ymwybodol bod yna angen am gyd-bolisi.
- ii. Roedd y mater o bwysau ychwanegol posibl ar ofalwyr wedi'i godi a pha gymorth a fyddai'n cael ei ddarparu gan PBC.
- iii. Pryderon y byddai model y PBC yn rhoi pwysau ychwanegol ar Wasanaethau Awdurdod Lleol. Roedd angen i'r Awdurdod Lleol fod yn bartner ac yn rhan o'r gwaith o symud y gwasanaethau yn eu blaenau. Byddai angen gwaith pellach hefyd mewn perthynas â gofal gwell.

Dyma faterion y byddai'r Bwrdd yn ymdrin â hwy yn y cyfarfod yn Ionawr 2013.

Yn dilyn y diweddariad llafar, gofynnodd Aelodau y cwestiynau canlynol i gynrychiolwyr BIPBC:

- i. Cynghorydd Margaret McCarroll – a oedd yna ddyddiad pendant eto yn Ionawr 2013 pryd fyddai'r Bwrdd yn trafod yr ymatebion ymgynghori a gwneud unrhyw benderfyniad?
Ymatebodd D:P y byddai Cyfarfod y Bwrdd yn cael ei gynnal ar 18 Ionawr 2013.
- ii. Cynghorydd McCarroll – a fyddai gwybodaeth ariannol fanwl ar gael i gyd-fynd â phenderfyniadau'r Bwrdd?
D:P - byddai gwybodaeth ariannol fanwl yn rhan o'r broses gwneud penderfyniadau. Roedd yn rhaid i'r Bwrdd feddu ar wybodaeth lawn, gan gynnwys fforddiadwyedd, cyn y gallai wneud unrhyw benderfyniadau.
- iii. Cynghorydd Pat Jones – a fyddai gwybodaeth bellach ynghylch ymateb ymgynghorol Cyngor Sir Ddinbych ar gael yn y cyfarfod heddiw neu yn Ionawr 2013?
D:P - byddai nifer fach o ymatebion a fyddai'n derbyn ymateb cyn Ionawr 2013, ond byddai'r rhan fwyaf yn rhan o'r broses gwneud penderfyniad ar 18 Ionawr 2013.
- iv. Cynghorydd Dewi Owens – A oedd diweddariad ar y cerrig milltir allweddol ar gyfer darparu'r papur?
D:P – Byddai diweddariadau ar gael pan fyddai penderfyniadau yn cael eu gwneud. Mewn rhai meysydd, byddai'r amserlenni yn parhau'n dynn iawn.
- v. Cynghorydd Joan Butterfield – a oedd unrhyw gynnydd pellach ynghylch materion cludiant?
D:P - Roedd trafodaethau pellach wedi digwydd gyda'r sector gwirfoddol, swyddogion cludiant Awdurdod Lleol a Llywodraeth Cymru ynghylch

goblygiadau cludiant. Nid oedd gwybodaeth ynghylch gwasanaethau allanol ar gael ar hyn o bryd. Yn nhermau cludiant, byddai'r Bwrdd yn ymdrin â'r mater ar 18 Ionawr.

Gofynnwyd cwestiynau pellach fel a ganlyn:

- Cynghorydd Alice Jones - a oedd PBC yn parhau i weithio i gyflwyno cynllun yn edrych ar opsiynau 2 + 1 o israddio ysbytai? Ynglŷn â'r lleoedd hyfforddi a gynigiwyd gan y Deanery, a fyddai hynny'n cael effeithiau ar wasanaethau eraill? Hefyd, byddai cynnal gwasanaethau mewn tri ysbyty yn anghynnaladwy ac roedd y cwestiwn hwn wedi'i ofyn yn gynharach yn yr ymgynghoriad?
D:P – roedd yr ymgynghoriad wedi dechrau ar 19 Gorffennaf 2012 ac roedd y Bwrdd yn ymwybodol o anghenion y boblogaeth. Bu ymgynghori gyda chlinigwyr oherwydd bod PBC yn glir ynghylch recriwtio a hyfforddi meddygol ac i gynorthwyo yn y tymor hir, roedd arnom angen i glinigwyr gyflwyno model beiddgar.
Yn nhermau'r Deanery ar gyfer hyfforddiant i Ogledd Cymru, roedd y Deanery wedi rhoi safonau i PBC ar gyfer hyfforddiant, sef gofyniad o'r hyn y byddent yn ei ddisgwyl a sut y byddai hyfforddiant yn cael ei ddarparu. Roedd PBC yn credu y dylid cadw gwasanaethau ar dri safle ond â phroblem gyda hyfforddi a recriwtio meddygol. Dyma gynigion na ellid eu diystyru yn y dyfodol.
- Roedd y Cynghorydd Bobby Feeley yn ddiweddar wedi mynychu Grŵp Rhanddeiliaid PBC ac wedi ysgrifennu drafft o'r canlyniadau cychwynol. Rhoddwyd sylw i'r mater o gau cyfleusterau cyn y byddai cyfleusterau newydd wedi'u hagor.
D:P – Ymddiheurodd gan nad oedd yn ymwybodol o'r ddogfen yr oedd y Cynghorydd Feeley yn cyfeirio ati. Byddai'r ddogfen yn y parth cyhoeddus ac ar gael i bawb. Byddai dulliau PBC ar gyfer ymdopi yn y cyfamser wrth gau un cyfleuster ac agor un arall yn cael eu penderfynu yng nghyfarfod y Bwrdd ar 18 Ionawr, 2013.
- Cyfeiriodd y Cynghorydd Alice Jones eto at ei chwestiwn blaenorol a gofynnodd hefyd beth oedd y sefyllfa ynghylch recriwtio?
D:P – roedd nifer o ffactorau. Roedd y Gyfarwyddeb Ewropeaidd ynghylch oriau gweithio doctoriaid iau, a newidiadau i'r polisi mewn fudo wedi digwydd. Roedd y GIG yn y gorffennol wedi cael ei gefnogi gan ddoctoriaid o is-gyfansdir India, ond roedd y doctoriaid hyn bellach yn dewis naill ai aros yn India neu weithio yn UDA. Nid oedd Swyddogion Tŷ nag Uwch Swyddogion Tŷ bellach yn bodoli. Unwaith bo'r cyfnod astudio pum mlynedd wedi'i gwblhau, roedd doctoriaid iau yn cael eu galw'n F1 am y flwyddyn gyntaf a F2 am yr ail flwyddyn. Pe byddai doctoriaid iau yn dewis gweithio fel Meddygon Teulu, byddent yn dilyn trywydd gwahanol. Pe byddent yn dewis arbenigo mewn maes arbennig, byddent yn gweithio am flwyddyn graidd. Nid oedd y mater yn broblem Gogledd Cymru yn uniongyrchol ond yn hytrach yn effeithio ar y DU gyfan.
- Cynghorydd Ann Davies – beth oedd yn cael ei wneud i wella morâl staff? A oedd swyddi doctoriaid yn cael eu rhewi?

D:P – nid oedd swyddi doctoriaid yn cael eu rhewi. Roedd staff dan bwysau drwy'r DU, ac roedd y pryderon a fynegwyd yn Ysbyty Glan Clwyd yr un fath â'r rhai yn Wrecsam Maelor, ac Ysbyty Gwynedd hefyd. Yn nhermau cefnogi staff, bu llawer o gefnogaeth ac er nad oedd manylion cynlluniau penodol ar gael yn y cyfarfod hwn, roedd angen sicrhau bod staff yn ymwybodol o'r gefnogaeth oedd ar gael iddynt.

5 DIWEDDARIAD AR WEITHIO ARDALOEDD YN SIR DDINBYCH

Rhoddodd y Cyfarwyddwyr Cynorthwyol, Datblygiad Gwasanaethau Cynradd a Chymuned (AS:PCSD) ynghyd â'r Rheolwr Gwasanaeth, Ardal y Gogledd (SM:NL) gyflwyniad i roi diweddariad ar gynnydd gyda gweithredu a symud ymlaen â'r gweithio ardaloedd yn Sir Ddinbych.

Roedd cefnogaeth wedi dod o gyfeiriad gwasanaethau cymdeithasol oedolion a thimau ardaloedd a oedd yn gweithio gyda PBC i ddatblygu'r cysyniad o Weithio Ardaloedd. Roedd timau wedi'u lleoli yn Ardal y Gogledd ac Ardal y Canolbarth / De i sicrhau ymagwedd mor wastad â phosibl at gyflawni anghenion gofal cymdeithasol ac anghenion iechyd trigolion gyda chyd-weithwyr iechyd cymunedol. Byddai'r ymagwedd hon yn gwella'r canlyniadau i'r trigolion mwyaf bregus trwy sicrhau bod gofal, cefnogaeth a thriniaeth yn cael eu darparu o fewn eu cartrefi eu hunain yn hytrach nag o fewn sefydliadau.

Ardaloedd Sir Ddinbych – Llwyddiannau.

Gofal Gwell yn y Cartref. Dyma egwyddor ar y cyd i gynnal annibyniaeth yr unigolyn. Roedd cynlluniau hefyd ar y gweill i adnabod y sawl allai gael eu rhyddhau o'r ysbyty i dderbyn gofal gwell yn eu cartrefi eu hunain.

Peilot Cynllun Gofal Blaengar - dan arweiniad Dr. Chris Stockport i bobl gyda salwch terfynol. Y nod oedd galluogi bobl i dreulio wythnosau olaf eu bywydau yn y man o'u dewis hwy. Roedd Gogledd Sir Ddinbych yn cynnal cynllun peilot ar hyn o bryd. Staff gweinyddol y tîm Gofal Gwell oedd yn gweinyddu'r peilot gyda chefnogaeth Meddygon Teulu lleol. Yn hanesyddol, roedd y ffocws wedi bod ar wasanaethau cancr, ond roedd y tîm methiant arenau, y tîm resbiradol a'r timau dementia hefyd yn awyddus iawn i fod yn rhan o'r prosiect, ynghyd â'r tîm gofal lliniarol arbenigol a oedd wedi cyfrannu drwy'r broses, ac yn parhau i wneud hynny.

Dementia. Gwaith ynghylch dementia yn mynd yn ei flaen.

Cynnal Cydleoliad Tîm Hafan Lles yng Ngogledd Sir Ddinbych.

Mae cydleoliad y tîm Hafan Lles yng Ngogledd Sir Ddinbych wedi bod yn gweithio'n dda. Yr her nawr yw cydleoli staff yn ardal y de, a bydd angen gwneud hynny o fewn y flwyddyn nesaf. Roedd materion ystâd yn effeithio ar y gallu i gydleoli staff gwasanaethau cymdeithasol ac iechyd â'i gilydd yn Ardal y Canolbarth / De.

Roedd Gwasanaeth Mewnwythiennol Cymunedol ar gael o fewn y gymuned.

Roedd Gofal rhyngol priif ffrwd yn parhau

Mesurau Deilliannau'r Ardaloedd

Bu hyn yn her enfawr a byddai gwaith yn parhau gyda gwasanaethau iechyd cyhoeddus ac atal. Roedd gwaith wedi bod yn digwydd gyda Chyngor Sir Ddinbych ac Awdurdodau Lleol eraill ar effaith gofal cymdeithasol.

Dashboard – Derbyn Cleifion yn yr Ardaloedd

Roedd achosion o dderbyn cleifion i'r ysbyty ar frys oherwydd cyflyrau cronig yn lleihau'n raddol yn y ddwy ardal. Roedd tystiolaeth wedi dangos bod nifer y bobl oedd yn dechrau derbyn gofal preswyl a gofal nyrsio yn gostwng. Roedd hyn yn newyddion positif gan fod ymchwil wedi dangos bod pobl, yn enwedig pobl hŷn, yn dod yn ddibynnol yn gyflym iawn tra yn yr ysbyty neu ofal preswyl ac yn colli eu gallu a'u hyder i reoli tasgau byw o ddydd i ddydd.

Roedd achosion o dderbyn cleifion ac wedyn eu rhyddhau i'w preswylfa arferol yn cynyddu'n raddol. Roedd cefnogaeth wedi'i darparu gan y Gwasanaeth Gofal Rhyngol prif ffrwd yn gweithio mewn partneriaeth gyda Gofal Gwell yn y Cartref (Gogledd) ac Ailalluogi. Roedd hyn eto wedi bod yn gam positif gan olygu bod pobl yn cael cymorth ychwanegol i ddychwelyd i'r lefel galluogi a oedd i'w weld cyn iddynt gael eu derbyn i'r ysbyty.

Dashboard – Hyd Arhosiad

Roedd hyd cyfartalog pob arhosiad yn gostwng yn y ddwy ardal yn gyffredinol, er bod cynnydd wedi'i weld yn 2011/ 12.

Sir Ddinbych – Datblygiadau

Roedd gwaith yn parhau mewn perthynas â Gofal Gwell yn y Cartref. Roedd prosiect ar y gweill ar y cyd gyda Chyngor Sir Ddinbych a gweithwyr proffesiynol lechyd a Gofal Cymdeithasol i godi ymwybyddiaeth o ddementia nad oedd diagnosis wedi'i wneud ac ystyriaethau wrth ofalu am bobl sy'n dioddef o ddementia. Roedd gwneud diagnosis cynnar o ddementia yn elfen o fewn y cynllun mawr.

Roedd y canlynol yn ddatblygiadau pellach ar draws ardal y canolbarth:-

- Integreiddio gofal rhyngol o fewn gwasanaethau craidd;
- Patholeg – Profi agos i gleifion;
- Adolygu rôl Rheolwyr Afiechydon Cronig

Byddai sylw'n cael ei roi hefyd i ddatblygu 3 Cynllun Tai Gofal Ychwanegol o fewn y sir er mwyn cynnal annibyniaeth bobl.

Mae PBC a Chyngor Sir Ddinbych wedi ymrwmo i brosiect, a gefnogir gan SSIA (Asiantaeth Gwella Gwasanaethau Cymdeithasol), i ddatblygu system wybodaeth a llwybr atgyfeirio a fyddai'n cefnogi pobl i gyflawni eu hanghenion eu hunain yn ogystal â sicrhau bod modd cael gafael ar gymorth mor rhwydd ag sy'n bosibl pe byddai angen cymorth arnyn nhw.

O safbwynt gwasanaethau offer, roedd cynlluniau yn eu lle i ddatblygu canolfan wedi'i staffio yn Ardal y Canolbarth / De fel canolfan loeren i'r brif storfa.

Hysbysodd SM:NL y Pwyllgor ei fod yn aelod o Dîm Arweinyddiaeth Ardal y Gogledd ac esboniodd mai Dr. Chris Stockport, Cadeirydd y Tîm oedd wedi cynhyrchu Adroddiad Blynyddol Ardal Gogledd Sir Ddinbych. (Byddai copi o'r adroddiad yn cael ei e-bostio i holl aelodau er gwybodaeth). Dyma'r adroddiad blynyddol cyntaf a gynhyrchwyd gan Dîm Ardal y Gogledd Sir Ddinbych a oedd wedi dechrau cyfarfod yn ffurfiol yn Awst 2011. Roedd y Tîm wedi ffurfio partneriaeth gydlynol yn gyflym iawn gydag ysbryd positif a brwdfrydig. Byddai'r ymadrodd "gweithio cydweithredol" yn crynhoi ymagwedd y Tîm i'r dim. Roedd cyfranwyr allweddol i wasanaethau ieched, cymdeithasol a'r trydydd sector o fewn Gogledd Sir Ddinbych wedi dangos parodrwydd ac ymrwymiad i gydweithio'n agos gyda'r ardal. Byddai hynny heb os yn arwain at ddatblygu gwasanaethau mewn modd a fydd yn gweithio orau i holl drigolion.

Roedd gan yr Ardal a'r Tîm Arweinyddiaeth nifer o swyddogaethau allweddol sef:

- I fwrw golwg dros holl wasanaethau cymunedol presennol
- I adnabod meysydd posibl ar gyfer symud gofal a gwasanaethau i leoliadau cymunedol o fewn Gogledd Sir Ddinbych a fyddai wedyn yn arwain at symudiadau mewn gofal
- I ddatblygu a chefnogi gweithio cydweithredol
- I sicrhau bod ffocws yn parhau ar atal a hybu ieched
- Bod yn gefnogol a blaengar.

Pwysleisiodd SM:NL pa mor bwysig oedd gweld y Gwasanaeth Iechyd, Gwasanaethau Cymdeithasol a'r trydydd sector yn cydweithio. Roedd pwynt mynediad sengl yn ddatblygiad pwysig.

Roedd nifer y cleifion a oedd yn cael mynediad i ofal preswyl wedi bod yn gostwng dros y 18 mis diwethaf, ond roedd yn bwysig bod yr Awdurdod Lleol a'r Gwasanaeth Iechyd yn cydweithio i helpu pobl o fewn eu cymunedau.

Roedd allgau cymdeithasol ac unigrwydd yn broblem, ond roedd Sir Ddinbych yn ffodus gan fod yno brosiectau ardderchog i gefnogi pobl a oedd yn unig. Roedd gwaith eisoes ar y gweill mewn perthynas â dementia, ac roedd is-grŵp wedi cael ei sefydlu. Byddai hyfforddiant staff pellach yn digwydd i godi mwy o ymwybyddiaeth o ddementia. Cafwyd dechrau gwych yn y 12 mis cyntaf i helpu pobl a oedd yn dioddef o unigrwydd a byddai hyn yn parhau dros y 12 mis nesaf.

Cafwyd trafodaeth bellach ac ymatebion i gwestiynau fel a ganlyn:

- Roedd SM:NL yn cyfarfod yn rheolaidd gyda'r Rheolwr Tîm i Ardaloedd Prestatyn a Rhyl a'r Metron Cymunedol. Roedd y Metron Cymunedol wedi cynnig cyfleusterau desg boeth yn Ysbyty Frenhinol Alexandra. Y brif broblem i Ganolbarth / De Sir Ddinbych oedd canfod lleoliad addas.
- Mewn perthynas â'r pwynt mynediad sengl, bu Sir Ddinbych yn llwyddiannus yn ei chais i ddod yn lleoliad arddangos i Raglen Bobl Hŷn SSIA ac mae cynnydd mawr wedi'i wneud. Erbyn Ebrill 2013, y bwriad yw cael canolfan yn ei lle.
- Mewn perthynas â phobl yn cael eu rhyddhau i'r gymuned, cadarnhaodd AS:PCSD nad oedd ganddi'r wybodaeth ynghylch y cynllun rhyddhau. Nododd SM:NL bod protocol rhyddhau wedi cael ei lansio yn ddiweddar.

- Byddai gwasanaethau cymdeithasol, staff therapi a meddygon teulu yn darparu gofal gwell yn y cartref. Ni fyddai staff asiantaeth gofal yn cael eu cyflogi.

Ar y pwynt hwn (3.15 p.m.), gadawodd y Cadeirydd, y Cynghorydd Brian Blakeley y cyfarfod oherwydd bod ganddo apwyntiad oedd wedi'i drefnu o flaen llaw yn Y Rhyl, a chadeiriwyd gweddi y cyfarfod gan yr Is-gadeirydd, y Cynghorydd Alice Jones.

Parhaodd yr ymatebion i'r trafodaethau:

- Roedd y mater o amseroedd aros i gael apwyntiad gyda meddyg teulu wedi'i godi. Roedd yna safonau sy'n nodi bod cleifion i fod i gael apwyntiad gyda meddyg teulu o fewn 24 awr o wneud cais. Trafodwyd hefyd y ffaith bod rhai meddygfeydd ar gau amser cinio neu ond ar agor am hanner diwrnod yn unig. PBC yn cyflenwi allan o oriau pan fydd meddygfeydd meddygon yn cau ar gyfer hyfforddiant staff.
- Mewn perthynas â rhoi triniaeth fewnwythiennol i gleifion yn eu cartrefi hwy eu hunain, dyma brosiect a oedd yn cael ei reoli ar draws Gogledd Cymru. Byddai cleifion fyddai'n derbyn y driniaeth yn eu cartrefi yn cael eu dewis yn ofalus. Byddai'r meddyg teulu yn arwain y gwasanaethau gofal gwell yn y cartref a byddai'r meddyg teulu hefyd yn pennu'r gofal a roddir. Gallai aelod o'r tîm gofal fod yn ymweld â'r claf 3 neu 4 gwaith y dydd i gynorthwyo yn y cartref fel y byddai'r meddyg teulu.
- Pe byddai claf yn cael ei ryddhau ac yna'n cael ei dderbyn eto am yr un cyflwr meddygol, yna byddai'r wybodaeth hon yn cael ei chofrestru fel derbyn claf o'r newydd, ond roedd nifer y cyfraddau ail-dderbyn hefyd yn cael eu cadw.
- Roedd bobl ag anghenion iechyd a gofal cymhleth yn cael sylw. Roedd lefel y cymhlethdod wedi bod yn cynyddu. Roedd angen strategaeth i'r dyfodol ar ba ofal preswyl fyddai ei angen yn y dyfodol. Roedd nifer y gwelyau Cartrefi Nyrso ar gael yng Ngogledd Sir Ddinbych wedi bod dan sylw yn ddiweddar. Cadarnhaodd SM:NL ei fod yn llunio adroddiad ynghylch argaeledd a darpariaeth cartrefi gofal a fyddai'n barod ymhen oddeutu pythefnos.

PENDERFYNWYD –

- (i) *y dylai'r materion a godwyd gan y Pwyllgor eu cynnwys yn y diweddariad nesaf i'r Pwyllgor ar Weithio Ardaloedd yn Sir Ddinbych; a*
- (ii) *y dylai AS:PCSD ddosbarthu Adroddiad Blynyddol Ardal Gogledd Sir Ddinbych i holl Aelodau.*

6 IECHYD CYHOEDDUS – FFOCWS AR BLANT

Nododd y Cyfarwyddwr Iechyd Cyhoeddus (D:PH) eu bod yn annog pobl dros 65 oed i fanteisio ar y brechiad rhag y fflw.

Cyflwynodd D:PH y Cofrestrydd Arbenigol mewn Iechyd Cyhoeddus (SR:PH) i roi cyflwyniad i esbonio'r prif broblemau sy'n berthnasol i lechyd Cyhoeddus o ran iechyd plant.

Roedd pob agwedd ar ddatblygiad dynol ar ei uchaf yn ystod beichiogrwydd ac o fewn tair blynedd gyntaf bywyd.

O safbwynt buddsoddiad mewn blynyddoedd cynnar, roedd cyfradd y budd economaidd ar fuddsoddiad yn uwch yn ystod y cyfnod cyn-ysgol hwn nag ar unrhyw adeg arall o fywyd dynol. Er gwaethaf hyn, roedd buddsoddiad yn aml ar ei isaf yn y blynyddoedd cynnar iawn sydd fwyaf allweddol yn nhermau datblygiad yr ymennydd. Argymhellwyd y dylai'r sawl sy'n llunio polisi fuddsoddi mewn plant ifanc, gan fod yr elw o ganlyniad i fuddsoddiad yn gryfach nag mewn oedolion isel eu sgiliau.

Dyma'r prif flaenoriaethau o ran iechyd mamau a phlant:

- Ysmygu
- Gordewdra
- Beichiogrwydd yn yr arddegau
- Lles meddwl/rhianta
- Imiwneiddio

Mae ysmygu yn ystod beichiogrwydd wedi bod yn gyfrifol am lawer o ddeilliannau amrywiol mewn babanod. Er enghraifft, ymhlith plant gyda phwysau geni isel (risg yn briodol i 27% o'r boblogaeth), roedd y mwyafrif oherwydd effeithiau mwg pan oeddynt o fewn y groth. Cymru sydd â'r gyfradd ysmygu uchaf ac mae 40% o'r merched sy'n ysmygu yn byw mewn ardaloedd difreintiedig.

Roedd gordewdra yn ystod beichiogrwydd hefyd yn risg i iechyd y baban. Sir Ddinbych sydd â'r gyfradd uchaf o BMI dros 35 yng Nghymru. Mae rhai o'r risgiau yn cynnwys risg uwch o fabanod yn cael eu geni'n farw, risg uwch o enedigaeth gynamserol, ayyb. Roedd y cyfraddau uchel o ordewdra yn y boblogaeth yn destun iechyd sydd angen mynd i'r afael ag ef.

Roedd lles meddwl a rhianta yn hynod o bwysig yn ystod dwy flynedd gyntaf bywyd. Roedd angen adnabod a chynorthwyo teuluoedd gyda phroblemau iechyd meddwl. Felly roedd lles meddwl yn faes pwysig o fewn gweithio partneriaeth.

Gwyddom fod y canlynol yn gweithio:

- Gweithwyr iechyd proffesiynol yn cynorthwyo pobl i roi'r gorau i ysmygu
- Asid Ffolig atodol
- Bwydo o'r fron – menter bwydo o'r fron DU.
- Rhianta positif ayyb.
- Imiwneiddio
- Gwella lles meddwl
- Dulliau atal cenhedlu cildroadwy hirbarhaol (LARC).

Gweithredoedd i leihau'r bwlch anghydraddoldeb:

- Gwella bwydo o'r fron
- Mynd i'r afael â gorlenwi

- Mynd i'r afael â thlodi
- Lleihau ysmegu
- Teuluoedd yn Gyntaf

Yn dilyn y cyflwyniad, cafwyd trafodaeth bellach:

- Roedd blaenoriaethau wedi'u hamlygu o fewn y cynllun mawr ac roedd datblygiadau penodol i flynyddoedd cynnar o fewn y Cynllun Gweithredu Blynyddoedd Cynnar.
- Mewn perthynas ag ysmegu, roedd y Bwrdd Iechyd yn edrych ar feichiogrwydd ac yn cyfarfod â bydwagedd, ymwelwyr iechyd a nyrsys ysgol i gynorthwyo. Roedd trafodaethau hefyd yn digwydd gyda Teuluoedd yn Gyntaf a oedd â briff ar gyfer blynyddoedd cynnar yn nhermau sut y gallan nhw ddarparu cymorth ynghylch effaith ysmegu. Roedd Cychwyn Iach Cymru yn tynnu sylw at ysmegu mewn ceir ac effeithiau hynny ar blant a phobl ifanc. Y Cyfarwyddwr Corfforaethol, Hywyn Williams oedd cynrychiolydd Cyngor Sir Ddinbych ar Grŵp Cynghrair Tybaco Gogledd Cymru. Dyma grŵp aml-asiantaeth strategol lefel uchel sy'n gyfrifol am lywio gweithrediad lleol y Cynllun Gweithredu Rheoli Tybaco i Gymru a hyrwyddo materion rheoli tybaco yn y rhanbarth.
- Roedd cynllun cyn-ysgol iach ar waith. Roedd gwaith wedi digwydd gyda meithrinfeydd, gofalwyr plant a gwasanaethau gwybodaeth i rieni i ddelio gyda'r cysylltiad rhwng hylendid ac ysmegu.
- Roedd y Cynllun Ysgolion Iach ar waith o fewn Sir Ddinbych. Roedd cefnogaeth benodol ar gael i ysgolion uwchradd allu darparu gwybodaeth ynghylch tybaco.
- Roedd Dulliau Atal Cenhedlu Cildroadwy Hir-barhaol (LARC) yn fater pwysig ac roedd llawer o waith yn digwydd mewn ysgolion. Dyma fater sensitif ond roedd y gwaith yn mynd rhagddo'n dda.
- O fewn Sir Ddinbych, roedd 9% o deuluoedd yn byw mewn ardaloedd difreintiedig. Roedd ymwelwyr iechyd ynghyd â theuluoedd yn gyntaf a Chyngor Sir Ddinbych wedi arwain y ffordd o ran darparu cefnogaeth i deuluoedd.
- Roedd gordewdra yn cael ei drin fel blaenoriaeth lefel uchel oherwydd bod y tueddiad yn cynyddu. Nid oedd anorecsia yn cael yr un sylw gan fod llawer llai o bobl yn dioddef ohono a gan ei fod yn gyflwr iechyd yn hytrach na phroblem ffordd o fyw.
- Roedd pwysau geni isel yn cyfeirio at 5 ½ pwys (2 ½ kg) neu lai. Gweithio tuag at fabanod iach a oedd â phwysau geni rhwng 7-8 pwys.
- Mewn perthynas â monitro, roedd Llywodraeth Cymru wedi cynnal Strategaeth Mamolaeth Cymru Gyfan a byddai data'n cael ei gasglu cyn hir.

Gan fod yn rhaid i nifer o Aelodau adael y cyfarfod am 16.10 p.m. cytunwyd y dylid symud y ddwy eitem olaf (Eitemau 7 a 8) ar yr Agenda i Gyfarfod Craffu Partneriaeth yn y dyfodol.

7 DIWEDDARIAD AR WASANAETHAU PLANT

Symud yr eitem i gyfarfod yn y dyfodol.

8 GWASANAETHAU IECHYD MEDDWL PLANT A'R GLASOED (CAMHS)

Symud yr eitem i gyfarfod yn y dyfodol.

Daeth y cyfarfod i ben am 4:20 p.m.

PWYLLGOR ARCHWILIO PARTNERIAETHAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio Partneriaethau a gynhaliwyd yn Ystafell Gynhadledd 1A, Neaudd Y Sir, Rhuthun, Dydd Iau, 20 Rhagfyr 2012 am 9.30 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Brian Blakeley (Cadeirydd), Joan Butterfield, Ann Davies, Meirick Davies, Alice Jones (Is-Gadeirydd), Pat Jones, Margaret McCarroll, Dewi Owens a/ac Bill Tasker

HEFYD YN BRESENNOL

Corporate Director: Moderising and Wellbeing (SE), Head of Business, Planning and Performance (AS), North Wales Commissioning Hub Manager (VP), Partnerships and Communities Manager (DH), Performance Planning Officer (EH), Scrutiny Coordinator (RE), Democratic Services Officer (RAH) and Administrative Officer (CW).

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Merfyn Parry a/ac Huw Williams

2 DATGAN O FUDDIANT

Ni ddatganodd aelodau unrhyw fuddiannau personol neu niweidiol mewn unrhyw fusnes sydd wedi ei nodi i'w ystyried yn y cyfarfod hwn.

3 MATERION BRYD FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Ni chodwyd unrhyw eitemau y dylid, ym marn y Cadeirydd, eu hystyried yn y cyfarfod fel mater o frys yn unol ag Adran 100B(4) Deddf Llywodraeth Leol, 1972.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

(i) Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau a gynhaliwyd ar Ddydd Mawrth, 8 Tachwedd, 2012.

PENDERFYNWYD y dylid derbyn a chymeradwyo'r Cofnodion fel cofnod cywir.

(ii) Cyflwynwyd cofnodion cyfarfod arbennig o'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau a gynhaliwyd ar Ddydd Mawrth, 5 Rhagfyr 2012.

PENDERFYNWYD y dylid derbyn a chymeradwyo'r Cofnodion fel cofnod cywir.

5 Y CYNLLUN MAWR: DIWEDDARIAD AR BERFFORMIAD

Roedd copi o adroddiad gan y Swyddog Perfformio a Chynllunio, a oedd yn rhoi diweddariad ar berfformiad y Bwrdd Gwasanaeth Lleol (BGLI) a Phartneriaethau o ran cynnal y Cynllun MAWR: Rhan 1, 2011-14, ac 'Adroddiad Eithriadau Cryno', gyda phenodau manwl i bob un o wyth deilliant y Cynllun Mawr, wedi'u dosbarthu gyda'r papurau i'r cyfarfod.

Esboniwyd mai Cynllun MAWR Sir Ddinbych: 2011-14 (TBP), sy'n cael ei gynnal ar y cyd gydag asiantaethau partner, oedd y cynllun sy'n hyrwyddo gweithio Partneriaeth yn Sir Ddinbych. Roedd y BGLI yn atebol am Y Cynllun MAWR ac yn dal asiantaethau partner sy'n cynnwys Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr (BIPBC), y trydydd sector, Heddlu Gogledd Cymru, Gwasanaeth Tân ac Achub Gogledd Cymru, Iechyd Cyhoeddus Cymru a Chyngor Sir Ddinbych, yn gyfrifol am weithredu cynlluniau gweithredu i gyflawni'r Cynllun MAWR a'i wyth deilliant. Byddai gwerth gweithio partneriaeth wrth gyflawni'r Cynllun MAWR yn cael ei archwilio'n fwy manwl mewn adroddiadau blynyddol ac adroddiadau cau.

Roedd yr adroddiad yn darparu gwybodaeth eithriadau am bob deilliant a oedd yn galluogi Aelodau i ganolbwyntio ar fannau gwan. Roedd partneriaid hanner ffordd drwy'r amserlen ar gyfer cyflawni ac roedd angen canolbwyntio ar, a blaenoriaethu rhai elfennau er mwyn adnabod canlyniadau gwell i bobl yn Sir Ddinbych. Roedd meysydd yn cynnwys ymestyn cefnogaeth i bobl hŷn ar draws y Sir; ymdrin â'r sialensiau sy'n wynebu Canol Tref y Rhyl; gwella cefnogaeth i ofalwyr ifanc; rhwystro hunanladdiad a hunan-niweidio; amddiffyn pobl fregus rhag tân ac adolygu cyfraniad partneriaid i'r Strategaeth Uchelgais Economaidd a Chymunedol. Esboniwyd bod nifer fach iawn o weithredoedd wedi'u cynllunio i ddechrau yn 2013 mewn perthynas â Deilliant 8. Esboniodd y Pennaeth Busnes, Cynllunio a Pherfformiad (HBPP) bod yna faterion problemus, cymhleth a hirfaith a fyddai'n cymryd cryn amser i ymdrin â hwy. Fodd bynnag, roeddynt ar hyn o bryd yn asesu os oedd cynnydd wedi'i wneud o ran ymdrin â'r problemau.

Mewn ymateb i gwestiynau gan Aelodau, cadarnhaodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Moderneiddio a Lles (CD:MW) nad oedd y dangosyddion llwyddiant i ardaloedd gwledig ac iechyd meddwl a lles wedi bod yn ddigon cadarn. Roedd hyn wedi arwain at ddealltwriaeth wannach o effaith y Cynllun MAWR a chadarnhawyd y byddai'r dangosyddion yn cael eu hadolygu. Nid oedd rhai deilliannau wedi'u mesur yn ddigonol o fewn mecanweithiau cyflenwi presennol ac er nad oedd hyn wedi effeithio ar y cyflenwi, roedd y broses adrodd ar berfformiad wedi dioddef mewn rhai achosion, yn enwedig mewn perthynas â Deilliant 1. Byddai'r mater hwn yn cael ei ddatrys wrth i strwythurau partneriaethau strategol lleol, gan gynnwys Iechyd, Gofal Cymdeithasol a Lles a Phartneriaeth Plant a Phobl ifanc, gael eu cadarnhau.

Nododd y Pwyllgor bwysigrwydd casglu data yn gywir ac amserol ynghyd ag adrodd o ansawdd er mwyn galluogi rheoli perfformiad a gwneud penderfyniadau partneriaeth yn effeithiol. Roedd mecanweithiau yn eu lle ar gyfer casglu tystiolaeth o effaith yr ymyriadau ar fywydau bobl, ac roedd gwaith ar y gweill i fapio adnoddau'r Partneriaeth.

Byddai manylion yn ymwneud â'r wybodaeth hon yn cael eu cynnwys yn yr adroddiad blynyddol a'r adroddiad diwedd cynllun. Cadarnhawyd na fu unrhyw

rwystrau mawr o ran cyflenwi'r Cynllun MAWR ac roedd y Pwyllgor wedi derbyn sicrwydd bod swyddogion yn hyderus y byddai'r Cynllun Mawr yn cael ei gyflenwi.

Esboniodd Swyddogion bod y Cynllun Corfforaethol wedi'i alinio gyda'r Cynllun Mawr a bod synergedd rhwng saith Blaenoriaeth y Cynllun Corfforaethol ac wyth deiliant y Cynllun MAWR. Roedd BIPBC ar hyn o bryd yn cynnal ymgynghoriad dwys ar newidiadau i'r GIG a byddai'r rhain yn effeithio ar y Cynllun Mawr, yn enwedig o safbwynt modelau cyd-weithio, ffurfweddiad gwasanaeth a gofal iechyd yn lleol. Roedd y Cynllun MAWR yn ddogfen strategol bwysig a oedd yn sail i gyflenwi gwasanaeth o ansawdd mewn nifer o feysydd, a byddai unrhyw broblemau gyda pherfformiad o bosibl yn effeithio ar gyllid y Cyngor yn y dyfodol.

Cyfeiriodd y Rheolwr Partneriaethau a Chymunedau (PCM) at yr Adroddiad Eithriadau Cryno a rhoddodd grynoded cryno o'r 8 Deiliant. Rhoddodd grynoded fanwl o Ddeiliant 1: "Mae pobl hŷn yn arwain bywydau annibynnol a bodlon" fel enghraifft o grynhoed y wybodaeth a geir o fewn pob un o'r Penodau.

Ymatebodd y swyddogion i'r cwestiynau canlynol a godwyd gan Aelodau'r Pwyllgor:-

- Mewn ymateb i bryderon a godwyd gan y Cadeirydd a'r Cynghorwyr M. McCarroll a M.LI. Davies, esboniodd y CD:MW a'r PCM bod materion yn ymwneud â phwysau geni isel yn y Sir a chyflawniad is gan blant sy'n derbyn prydau ysgol am ddim, yn annerbyniol, ond eu bod yn gwella a bod cynlluniau wedi'u cyflwyno i ymdrin â'r problemau hyn. Cytunodd y swyddogion y dylid dosbarthu nodyn i Aelodau yn amlinellu sefyllfa gyfredol y Cyngor mewn perthynas â'r niferoedd sy'n cymryd prydau ysgol am ddim, gan amlinellu hefyd y camau rhagweithiol sy'n cael eu cymryd yn y maes hwn i sicrhau nad oedd plant a dderbynai'r prydau am ddim yn cael eu difrio.

- Ymatebodd y PCM i bryderon a godwyd gan y Cynghorydd Councillor J.A. Davies mewn perthynas â Deiliant 3 ac asesiad o gyflawniad gofalwyr ifanc. Esboniodd bod ymateb Llywodraeth Cymru yn cadarnhau bod y Mesur Gofalwyr wedi'i ystyried fel strategaeth ragweithiol a fyddai'n codi mwy o ymwybyddiaeth a chynyddu'r gwaith o adnabod gofalwyr ifanc a gofalwyr hŷn. Cadarnhawyd y byddai data mwy cadarn ar gael yn y dyfodol i adnabod gofalwyr ifanc a'u presenoldeb a chyflawniad ysgol, ac roedd mwy o gyfrifoldeb wedi'i roi ar lechyd i adnabod a chefnogi gofalwyr drwy'r Mesur Gofalwyr. Cyfeiriwyd at gylch gwaith Grŵp Strategaeth Gofalwyr Rhanbarthol a bod y mater o ddarparu cyllid heb ei ddatrys hyd yn hyn.

- Gofynnodd y Cynghorydd J. Butterfield am fanylion ynghylch nifer, atebolrwydd a chyfranogiad Aelodau o safbwynt y Byrddau a'r strwythurau a oedd wedi'u sefydlu. Cyfeiriodd hefyd at gyfleoedd drwy Ganolfannau Gofal Dydd, Diwygio Budd-daliadau ac effaith Cynllun Rhyl yn Symud Ymlaen mewn perthynas â'r effaith ar fusnesau a siopau ar Stryd Fawr Rhyl. Amlinellodd yr HBPP bwrpas yr adroddiad sef darparu gwybodaeth fanwl a chanllawiau ar gyfer cynnydd pellach trwy gydweithio gyda phartneriaid. Tynnodd sylw at bwysigrwydd y gwaith a wnaed trwy'r fforymau a strwythurau partneriaeth gwahanol a fyddai'n cynnwys Aelodau o'r Cyngor. Esboniodd yr HBPP y byddai adroddiad perthnasol i'r mater hwn yn cael ei

gyflwyno i'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol ac y byddai modd ei gyflwyno hefyd i'r Pwyllgor Craffu er ystyriaeth.

- Cyfeiriodd y PCM at Ddeiliant 4 a oedd yn ymdrin â nifer o'r pryderon a godwyd gan y Cynghorydd W.N. Tasker ynghylch digartrefedd, llety gwarchod a darpariaeth rhannu tai. Cyfeiriodd CD:MW at Brosiect Ymyrryd Argyfwng Rhannu Tai a'r gwaith a oedd yn cael ei wneud ynghylch goblygiadau posibl y Diwygiadau Lles a'r goblygiadau o ran budd-daliadau i bobl ifanc. Esboniodd bod Sir Ddinbych wedi bod yn rhagweithiol wrth ymdrin â materion yn ymwneud â digartrefedd; tynnwyd sylw arbennig at y gwaith a wnaed gan y Tîm Opsiynau Tai, y gefnogaeth a ddarparwyd i Brosiectau Tai Gwarchod, y cynllun lletya a'r Prosiect Night Stop. Cyfeiriodd yr HBPP at y Cynllun Corfforaethol gan gadarnhau bod "sicrhau mynediad at dai o ansawdd da" yn un o brif flaenoriaethau'r Cyngor i'r 5 mlynedd nesaf.

- Mewn ymateb i gwestiynau gan y Cynghorydd M.LI. Davies, rhoddodd y PCM fanylion o'r diffiniadau oed i bersonau sy'n cael eu hadnabod yn bobl hŷn a'r diffiniadau oed i Ofalwyr Ifanc. Cadarnhaodd y CD:MW bod ymwybyddiaeth ynghylch goblygiadau'r Diwygiadau Lles yn nhermau digartrefedd a materion tai, yn enwedig mewn perthynas â phobl ifanc.

- Esboniodd y Cynghorydd E.A. Jones bod nifer o'r materion a godwyd yn ymwneud â phroblemau hanesyddol, a phwysleisiodd bwysigrwydd gwerthoedd teuluoedd a'r angen i addysgu rhieni. Cyfeiriodd y Cynghorydd Jones at y tlodi a brofwyd mewn ardaloedd gwledig a'r angen i uno a chysylltu cymunedau gwledig. Esboniodd y PCM y byddai'r adroddiad Teuluoedd yn Gyntaf, sydd i'w gyflwyno i'r Pwyllgor yn Ionawr 2013, yn ymdrin â nifer o'r materion a godwyd mewn perthynas â'r ffocws ar y teulu.

- Cyfeiriodd y Cynghorydd M. McCarroll at lwyddiant y Prosiectau 'Y Dyfodol'/The Future, sy'n darparu llety diogel dros dro i bobl ifanc digartref sydd arnynt angen gwasanaethau cysylltiedig â thai. Nod y Prosiect oedd galluogi unigolion i gael gafael ar swydd neu hyfforddiant ac yna symud i lety parhaol er mwyn byw'n annibynnol.

- Rhoddodd y CD:MW ymateb manwl i gwestiynau gan y Cynghorydd J. Butterfield mewn perthynas â chyfrifoldebau cyflenwi a darpariaeth ariannu'r Bwrdd Gwasanaeth Lleol a'r Byrddau Aml Asiantaeth. Pwysleisiodd yr HBPP bod yr adroddiad yn rhoi manylion ar y gweithgaredd sy'n digwydd ar hyn o bryd, a chadarnhaodd ei fod yn rhagweld bod modd gwella'r ddarpariaeth gwasanaeth trwy weithio partneriaeth a thrwy fabwysiadu ymagwedd gydlynol a fyddai'n defnyddio'r adnoddau sydd ar gael.

Yn dilyn trafodaeth fer:-

PENDERFYNWYD – bod y Pwyllgor:-

(a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad;

(b) yn cytuno y dylid cyflwyno adroddiad cynnydd pellach i'r Pwyllgor ymhen chwe mis, ac yn

(c) *derbyn adroddiad gan y Pennaeth Busnes, Cynllunio a Pherfformiad yn amlinellu cyfansoddiad ac aelodaeth holl Fyrddau Rhaglen a Phrosiect y mae'r Cyngor yn eu cynnal neu'n cyfranogi ynddynt, eu strwythurau ariannu, aelodaeth ac elfennau'r holl Gynlluniau a Strategaethau y maen nhw'n gyfrifol am eu cyflenwi.*

6 CANOLFAN GOMISIYNU LLEOL AR GYFER LLEOLIADAU COST UCHEL, NIFER ISEL

Roedd copi o adroddiad gan Reolwr Canolfan Gomisiynu Gogledd Cymru, a oedd yn rhoi gwybodaeth ynghylch gweithrediad Canolfan Gomisiynu Gogledd Cymru, wedi'i ddsbarthu gyda'r papurau i'r cyfarfod.

Cyflwynodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Moderneiddio a Lles yr adroddiad a oedd yn rhoi diweddariad ar ddatblygiad a gweithrediad Canolfan Gomisiynu Gogledd Cymru (NWCH) ar gyfer lleoliadau gofal cymdeithasol, a gofal iechyd ac addysg gartref. Roedd trosolwg wedi'i gynnwys fel Atodiad 1 i'r adroddiad.

Esboniodd Rheolwr Canolfan Gomisiynu Gogledd Cymru (NWCHM) bod y NWCH yn brosiect cydweithredol rhwng 6 Cyngor Gogledd Cymru a Bwrdd Iechyd PBC, a oedd wedi'i sefydlu ar sail Achos Busnes Llawn. Roedd y NWCH yn cwmpasu gwasanaethau plant ac oedolion, mewn partneriaeth gyda'r GIG, ac yn cael ei arwain gan Sir Ddinbych. Roedd yn atebol i Fwrdd Rheoli a gadeiriwyd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Moderneiddio a Lles.

Rhoddodd y NWCHM grynodedb o bedair prif swyddogaeth y NWCH sef:-

- Sicrhau gwerth am arian gyda lleoliadau cost uchel sydd eisoes ar fod.
- Chwilio am leoliadau newydd trwy broses dryloyw a sicrhau gwerth am arian.
- Monitro ansawdd gwasanaethau.
- Gweithio gyda phartneriaid i ddatblygu'r farchnad mewn ymgais i sicrhau bod gwasanaethau yn gallu cyflenwi'r galwad sydd ar hyn o bryd ac unrhyw alwadau i'r dyfodol.

Roedd y NWCH wedi datblygu systemau a phrosesau sylfaenol i'w galluogi i weithio'n effeithiol. Roedd amser wedi'i dreulio ar gyfarfod timau gweithredol yr holl bartneriaid i sicrhau bod rôl y NWCH yn cael ei ddeall a bod newidiadau mewnol yn digwydd i sicrhau hynny. Roedd copi o'r rhaglen waith wedi'i gynnwys fel Atodiad 2 i'r adroddiad.

Roedd arbedion ariannol blynyddol o £298,000 wedi'u gwneud a oedd yn cynnwys arbediad o £20,000 i Sir Ddinbych, ynghyd ag osgoi costau o £27,000 ar draws y rhanbarth. Ymhellach, cafwyd arbediad blynyddol £209,000 yn codi o drafodaethau ynghylch lleoliadau gofal cartref Anabledd Dysgu. Cadarnhawyd mai £12,615 oedd cyfraniad y Cyngor at gost cynnal blynyddol NWCH.

Hysbyswyd aelodau bod y NWCH wedi chwilio am 51 lleoliad rhwng Awst a Thachwedd 2012. Roedd gwaith pellach ar y gweill gan gynnwys datblygu Fframwaith Darparwyr Cymeradwy rhanbarthol i leoliadau preswyl plant, a

fframwaith monitro ansawdd i wasanaethau oedolion. Yn dilyn datblygiad y Fframwaith, roedd gan y Swyddog Monitro Ansawdd nawr raglen o ymweliadau i'w cynnal ar ran Sir Ddinbych.

Cadarnhaodd y NWCHM bod y NWCH wedi cyfrannu at wireddu Blaenoriaethau Corfforaethol Sir Ddinbych a byddai'n helpu i sicrhau bod y Cyngor yn sicrhau gwasanaethau o ansawdd da a gwerth am arian. Roedd Cynllun Ariannol Tymor Canolig y Cyngor yn rhagweld bod modd sicrhau arbedion ariannol o £25k eleni a £100k yn y flwyddyn nesaf. Mewn ymateb i gwestiynau ynghylch y ffaith nad oedd y matrices risg a baratowyd i'r Bwrdd Rheoli wedi'i gymeradwyo, esboniwyd bod y matrices risg yn gysylltiedig gyda'r achos busnes llawn a chadarnhawyd nad oedd unrhyw risgiau mawr ac mai mater o fân newidiadau yn unig ydoedd.

Bu ymgynghoriad gyda'r holl bartneriaid ar y Busnes Achos Llawn ac roedd y NWCH ar hyn o bryd yn dechrau ymgynghori gyda Darparwyr ar ddatblygiadau arfaethedig. Cytunodd Aelodau y dylai'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau yn achlysurol fonitro a gwerthuso effeithiolrwydd y Ganolfan o ran comisiynu gwasanaethau o ansawdd a sicrhau gwerth am arian.

Mewn ymateb i gwestiynau gan y Cynghorydd P.M. Jones, cadarnhaodd y NWCHM bod 30 o ddarparwyr ar hyn o bryd, a 9 ohonynt yng Ngogledd Cymru, a ddefnyddiwyd ar gyfer lleoliadau plant. Esboniodd bod plant wedi'u lleoli mewn ardaloedd cyfagos i Ogledd Cymru, Gogledd Orllewin Lloegr a mannau eraill yn y DU. Fodd bynnag, roedd nifer y lleoliadau wedi gostwng yn sylweddol yn ystod y 2-3 mlynedd diwethaf. Rhoddodd swyddogion amcangyfrif o gostau sy'n gysylltiedig â'r math hwn o leoliadau ac anghenion a gofynion y defnyddwyr gwasanaeth. Esboniwyd bod cysylltiadau yn cael eu datblygu gyda chyrrff comisiynu eraill i gynorthwyo gyda'r nod o sicrhau y gwerth am arian gorau.

Ymatebodd y NWCHM i faterion a godwyd gan y Cynghorydd M.LI. Davies a rhoddodd fanylion o'r broses adolygu a fabwysiadwyd mewn perthynas â'r gwasanaeth a'r cyfleusterau a ddarperir o ran lleoliadau. Cadarnhaodd bod yna achosion lle nad oedd anghenion iaith Gymraeg lleoliadau Cymraeg eu hiaith tu allan i'r sir yn cael eu cyflawni'n llawn bob amser. Esboniodd y byddai'n rhaid asesu anghenion y defnyddiwr gwasanaeth ymhob achos, ond na fyddai'n bosib mewn rhai achosion cyflawni'r holl anghenion a ddaeth i'r amlwg.

Cyfeiriodd y CDMW at y broses gydweithredu ac esboniodd bod y gwaith a wnaed hyd yma wedi bod yn addawol iawn yn nhermau'r arbedion a sicrhawyd, y monitro ansawdd a'r perthnasoedd oedd yn cael eu datblygu trwy weithio partneriaeth.

Mewn ymateb i gwestiynau gan y Cynghorydd J. Butterfield, amlinellodd y NWCHM y broses a fabwysiadwyd gan y NWCH i ymdrin â materion cyllidebol drwy'r gyllideb wrth gefn. Roedd yr NWCH yn cynorthwyo wrth sicrhau y gwerth a'r ansawdd gorau wrth drefnu lleoliadau a rhoddwyd manylion i'r Pwyllgor o'r broses ariannu ar gyfer lleoliadau y tu hwnt i'r Sir. Cadarnhawyd bod y NWCH yn gweithio'n agos gydag Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (CSSIW), a oedd yn cael ei chynrychioli ar y Grŵp Rheoli Ansawdd Rhanbarthol. Darparwyd manylion o'r rolau yn nhermau cyfrifoldebau arolygu a materion ansawdd i Aelodau. Mewn ymateb i gais gan y Cynghorydd Butterfield, cytunwyd y dylid cynnwys eitem

yn ymwneud â chostau rhaglen gofal preswyl ym mlaen-raglen waith y Pwyllgor. Esboniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Moderneiddio a Lles y byddai'n cadarnhau dyddiad ar gyfer cyflwyno'r adroddiad yn dilyn ymgynghoriad gyda'r Pennaeth Gwasanaethau Oedolion a Busnes.

Yn ystod y drafodaeth a ddilynodd, cytunodd Aelodau y dylid cynnwys adroddiad diweddarau pellach mewn perthynas â chynnydd Canolfan Gomisiynu Gogledd Cymru yn y Blaen-raglen waith i'w gyflwyno ymhen chwe mis. Yn dilyn cais gan y Cynghorydd E.A. Jones, cytunwyd y dylai'r adroddiad hefyd gynnwys manylion ynghylch cwmpasu lleoliadau dementia cost uchel.

Yn dilyn trafodaeth fer:-

PENDERFYNWYD – bod y Pwyllgor:-

(a) yn derbyn ac yn nodi cynnwys yr adroddiad.

(b) yn cytuno y dylid cynnwys adroddiad pellach ar gynnydd Canolfan Gomisiynu Gogledd Cymru, gan gynnwys manylion ynghylch cwmpasu lleoliadau dementia cost uchel, yn y blaen-raglen waith, i'w gyflwyno ymhen chwe mis, ac

(c) y dylid gofyn am adroddiad ar gost darpariaeth Gofal Preswyl fel rhan o'r blaen-raglen waith.

7 RHAGLEN WAITH CRAFFU

Roedd copi o adroddiad y Cydlynnydd Craffu yn gofyn i'r Pwyllgor adolygu ei Flaen-raglen Waith Drafft ac a oedd yn rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf ar faterion perthnasol, wedi'i ddisbarthu gyda'r papurau i'r cyfarfod. Roedd Blaen-raglen Waith y Cabinet wedi'i chynnwys fel Atodiad 2 i'r adroddiad. Roedd tabl yn crynhoi penderfyniadau diweddar y Pwyllgor ynghyd â gwybodaeth i aelodau ar y cynnydd a wnaed wrth eu rhoi ar waith, ynghlwm fel Atodiad 3 i'r adroddiad.

Hysbyswyd aelodau y byddai'r Pwyllgor Craffu Cymunedau, o fewn ei gylch gwaith, yn ystyried adroddiad ar Brosiect y Rhyl yn Symud Ymlaen ar 17 Ionawr 2013, a bod croeso i unrhyw rai nad oedd yn aelod o'r pwyllgor i fynychu.

Fel rhan o drefniadau craffu'r Cyngor, mae'r Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion (SCVCG) yn gweithredu fel Pwyllgor cydlyn. Cyfarfu'r Grŵp ar 13 Rhagfyr 2013, gan ystyried cais i drefnu ymweliadau mewn perthynas â'r Cynllun Byw Cymunedol. Cytunodd y Grŵp y dylid ymgymryd â'r ymweliadau gan fabwysiadu fformat tebyg i'r ymweliadau rota a wneir â Sefydliadau Gofal Cymdeithasol ar hyn o bryd. Byddai gwahoddiadau yn cael eu hanfon i'r Aelod Arweiniol, yr Eiriolwr Gofal Cymdeithasol perthnasol ac Aelod(au) Lleol y Ward dan sylw.

Ar ôl ystyried item yn ymwneud â'r Bartneriaeth Diogelwch Cymunedol gan y Pwyllgor Craffu Partneriaethau, ym Medi 2012, roedd y Pwyllgor wedi gofyn i'r SCVCG benderfynu pa Bwyllgor ddylai archwilio'n fanwl y mater o broblemau gwrthgymdeithasol cysylltiedig ag alcohol yng nghanol trefi. Roedd y Grŵp wedi dod i'r farn bod yr eitem hon o fewn cylch gwaith y Pwyllgor Craffu Partneriaethau gan mai'r corff hwn yw Pwyllgor Craffu Trosedd ac Anrhefn ddynodedig y Cyngor. Mewn ymateb i gwestiwn gan y Cynghorydd E.A. Jones, esboniwyd bod y mater

hwn yn effeithio ar y Sir gyfan ac nid yn unig i Rhyl. Cytunodd Aelodau y dylai'r Cydlynnydd Craffu, cyn ystyried y mater ymhellach, gysylltu gyda'r swyddogion perthnasol ynghylch graddfa'r broblem ac adrodd yn ôl i'r Pwyllgor ym mis Ionawr.

Esboniodd y Cydlynnydd Craffu bod y mater o Gamerâu Cylch Cyfyng wedi'i ystyried gan y SCVCG, a'u bod wedi ad-drefnu'r eitem hon i'r Pwyllgor Craffu Perfformiad ei thrafod ym Mawrth neu Ebrill 2013.

Yn dilyn cais gan y Cyngorydd D. Owens, roedd y Cydlynnydd Craffu wedi cysylltu gyda'r Uwch Beiriannydd: Rheoli Risg Llifogydd ynghylch yr adroddiad ar yr Ardaloedd mewn Perygl o Lifogydd o fewn Sir Ddinbych, a oedd ym Mlaen-raglen Gwaith y Pwyllgor ar gyfer Ebrill 2013. Esboniodd y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Moderneiddio a Lles bod nifer o adroddiadau yn cael eu llunio ar hyn o bryd ar y llifogydd a ddigwyddodd yn Nhachwedd 2013 yn Llanelwy a Rhuthun, a bod ymchwiliad annibynnol yn cael ei gomisiynu. Yn ychwanegol at yr adroddiad ar yr Ardaloedd mewn Perygl o Lifogydd o fewn Sir Ddinbych sy'n amlinellu'r cyfrifoldeb statudol cyffredinol o ran rheoli risg llifogydd, cytunodd Aelodau y dylid cynnwys adroddiad mewn perthynas â'r digwyddiadau diweddar yn ymwneud â llifogydd yn y Blaen-raglen Waith ar gyfer cyfarfod Ebrill 2013. Cytunodd y Pwyllgor hefyd y dylid gwahodd Meic Davies, Rheolwr Risg Llifogydd Rhanbarthol ac arbenigwr Cynllunio o Asiantaeth yr Amgylchedd i fynychu'r cyfarfod.

Bu'r Aelodau yn ystyried Blaen-raglen Waith y Pwyllgor ar gyfer Ebrill 2013, a chytunwyd y dylid ad-drefnu'r eitemau busnes ynghylch "Lle yn yr Uned Gwarchod Oedolion Bregus" a "Potensial ar gyfer Cydweithredu i ddarparu Gofal yn y Cartref yn ardaloedd gwledig y Sir" a'u cynnwys ar ddyddiad arall.

PENDERFYNWYD – yn amodol ar yr uchod, bod y Pwyllgor Craffu Partneriaethau yn cymeradwyo'r Blaen-raglen Waith fel y'i nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

8 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR Y PWYLLGOR

Ni chafwyd unrhyw adroddiadau gan gynrychiolwyr y pwyllgor ar fyrddau a grwpiau amrywiol y Cyngor.

Daeth y cyfarfod i ben am 12.35 y.p.

Adroddiad i:	Y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	31 Ionawr 2013
Aelod Arweiniol / Swyddog:	Aelod Arweiniol dros Addysg / Pennaeth Addysg
Awdur yr Adroddiad:	Pennaeth Addysg
Teitl:	Y cynnydd hyd yn hyn gyda sefydlu a rhedeg RSEIS (Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol) a manteision ei sefydlu hyd yma

---

1. Ynghylch beth mae'r adroddiad?

- 1.1 Y cynnydd hyd yn hyn wrth sefydlu a rhedeg Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS) a manteision ei sefydlu hyd yma.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

- 2.1 Cyflwyno gwybodaeth ynghylch, ac ystyried y cynnydd hyd yn hyn, o sefydlu'r Gwasanaeth newydd.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Fod y Pwyllgor yn ystyried yr wybodaeth a'r sylwadau a gyflwynwyd ar y cynnydd hyd yn hyn wrth sefydlu'r gwasanaeth newydd.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 Ddydd Mawrth 21 Chwefror 2012, cyflwynodd y Cynghorydd E W Williams adroddiad i'r Cabinet yn gofyn am gymeradwyaeth i Achos Busnes Llawn ar gyfer Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion newydd (RSEIS) ar draws chwe Awdurdod Gogledd Cymru. (Atodiad 1)

Penderfynwyd y dylai'r Cabinet gymeradwyo'r Achos Busnes Llawn ar gyfer y gwasanaeth newydd; nod y gwasanaeth newydd yw: sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (RSEIS) yn atebol i, ac yn ymgymryd â chyfrifoldebau statudol ar ran, y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru o ran eu dyletswyddau i fonitro, herio, darparu gwasanaethau cefnogi ar gyfer datblygu proffesiynol parhaus a rheoli ysgolion, ac, yn ogystal, ddarparu gwasanaethau y gall ysgolion a'r Awdurdodau Lleol eu comisiynu.

Bydd y Gwasanaeth yn ganolog i Wella Ysgolion yng Ngogledd Cymru. Bydd yn bwerdy a fydd yn datblygu ymarfer da ar draws y rhanbarth. Bydd yn sicrhau cysondeb wrth herio a chefnogi ysgolion ar draws y chwe sir, gan arwain ein plant a'n pobl ifanc i gyrraedd eu potensial.

Mae'r Achos Busnes Llawn (Atodiad 2) yn dangos y bydd y rhaglen yn cael ei darparu mewn pedair rheng ryng-ddibynol:-

- Bydd Rheng 1 yn darparu Strategaeth Ranbarthol Gogledd Cymru ar gyfer codi safonau er mwyn cyfarfod â'r Fframwaith Effeithlonrwydd Ysgolion Cenedlaethol.
- Bydd Rheng 2 (*canolbwynt yr Achos Busnes Llawn hwn*) yn darparu'r Gwasanaeth newydd yng Ngogledd Cymru i gefnogi Rheng 1.
- Bydd Rheng 3 yn darparu Strwythur System Gwybodaeth Reoli (Capita ONE) i gefnogi Rhengoedd 1 a 2.
- Bydd Rheng 4 yn darparu 'Gwaith Cefnogi' i gefnogi Rhengoedd 1 a 2 (Awdurdod Gwesteia)

Cytunwyd ar yr amserlen ar gyfer gweithgaredd Rheng 2, a fydd yn darparu'r Gwasanaeth, fel rhan o'r Achos Busnes Llawn (2012 / 2013):

Chwef / Mawrth - Achos Busnes Llawn i'r Cabinet / Byrddau Gweithredol

Mawrth - Cytuno ar Awdurdod Gwesteia ar gyfer y Gwasanaeth

Ebrill - Penodi'r Prif Swyddog

Medi - Penodi Arweinwyr y Systemau a'r Staff Cefnogi
- Sefydlu Cyd Bwyllgor

Tach - Mawrth - Hyfforddiant tîm, diwylliant, sefydlu, sgiliau i staff a benodir i'r Gwasanaeth

Ebrill - Staff yn trosglwyddo i'r Gwasanaeth, yn cael eu cyflogi gan yr Awdurdod Gwesteia.

4.2 Cynnydd yn erbyn y rhaglen weithredu:-

- Mae'r Cabinet / Byrddau Gweithredol wedi cymeradwyo'r Achos Busnes Llawn.
- Mae Gwynedd wedi'i benodi fel Awdurdod Gwesteia'r Gwasanaeth.
- Roedd y broses recriwtio gychwynnol ar gyfer y swydd o Brif Swyddog yn aflwyddiannus. Cafodd Prif Swyddog dros dro ei benodi ym mis Ebrill 2012 yn unol â'r rhaglen. Mae'r broses recriwtio / penodi i'r swydd barhaol ar y gweill ar hyn o bryd a disgwylir y bydd y broses wedi'i chwblhau erbyn canol mis Chwefror.
- Mae dau ddeg tri allan o'r tri deg o swyddi Arweinwyr y Systemau wedi'u llenwi, gan gynnwys y tair swydd Uwch Arweinydd Systemau. Mae proses ar y gweill i recriwtio i'r swyddi sy'n weddill. Rhaid i bob Arweinydd Systemau fynychu diwrnod hyfforddiant cenedlaethol a darperir cyfleoedd hyfforddiant pellach.

- Mae'r holl staff Gwella Ysgolion sy'n gweithio fel Swyddogion Cyswllt mewn ysgolion ar draws Gogledd Cymru wedi dechrau gweithio o fewn fframwaith gyffredin i sicrhau cysondeb a pharhad mewn dulliau.

4.3 **Gwaith ar y gweill a'r camau nesaf:-**

- Mae'r Cytundeb Rhyng Awdurdod yn cael ei gwblhau ar hyn o bryd.
- Mae'r Cytundeb Lefel Gwasanaeth yn cael ei gwblhau ar hyn o bryd.
- Ar ôl cwblhau'r Cytundeb Rhyng Awdurdod, sefydlir y Cyd Bwyllgor.
- Ym mis Ebrill, bydd staff yn trosglwyddo i'r Gwasanaeth, yn cael eu cyflogi gan yr Awdurdod Gwesteia, a'r Gwasanaeth yn gweithredu'n llawn.

5. **Sut y bydd y penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

5.1 Mae'n cyfrannu at y flaenoriaeth: Gwella perfformiad mewn addysg ac ansawdd ein hadeiladau ysgolion.

6. **Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?**

6.1 Cyfanswm y gost ar hyn o bryd o ddarparu'r gwaith gwella ysgolion ymgynghorol, statudol, ar draws y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru yw £5.1 miliwn. Mae hynny gyfystyr â chost o £51 y disgybl ar gyfartaledd. Cost y Gwasanaeth newydd yw £3.5 miliwn, sy'n gyfystyr â chost o £35 y disgybl ar gyfartaledd (o gymharu â £51 ar hyn o bryd).

6.2 Mae'r holl ffactorau wedi'u hystyried ac mae arbedion rhanbarthol o £882,000 (20%) yn bosibl a gellid eu hail fuddsoddi mewn Addysg, neu'u rhyddhau fel arbedion arian parod, yn dibynnu ar anghenion pob Awdurdod Lleol.

7. **Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb a wnaed ar y penderfyniad?**

7.1 Y prosiect:-

- yn cefnogi canolbwynt y Strategaeth Gymunedol ar ddatblygu **plant a phobl ifanc**;
- yn ymdrechu i ddarparu **cyfle cyfartal** a bod pob plentyn yn derbyn yr addysg orau bosibl mewn ysgolion ar draws Gogledd Cymru; ac
- yn canolbwyntio ar ddarparu **dewisiadau cynaliadwy** ar gyfer addysg sy'n cyfarfod ag anghenion plant a phobl ifanc ar hyn o bryd ac yn y dyfodol.

8. **Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gydag Archwilio ac eraill?**

8.1 Ymgynghorwyd â Rhanddeiliaid allweddol.

9. **Datganiad y Prif Swyddog Cyllid**

Amherthnasol

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1 Mae Cofrestr Risg llawn wedi'i datblygu yn nogfennau'r prosiect.

Mae'r Tŷm Prosiect a Chonsortiw m Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru Gogledd Cymru wedi, ac yn dal i, nodi risgiau (mewn cysylltiad â chydweithwyr ar draws cylch gorchwyl y prosiect) a bydd y rhain yn cael eu hadolygu fel eitem sefydlog ar yr agenda ar gyfer elfen y prosiect mewn cyfarfodydd rheolaidd Consortiw m Cymdeithas Cyfarwyddwyr Addysg Cymru, Gogledd Cymru.

11. Yr Hawl i Benderfynu

11.1 Mae Erthygl 6.3.2 o Gyfansoddiad y Cyngor yn datgan y gall pwyllgorau archwilio sicrhau fod gweithrediadau a nodir mewn cynlluniau gweithredu'n cael eu gweithredu.

Swyddog Cyswllt:
Pennaeth Addysg
Ffôn : 01824 708006

REPORT TO:	Cabinet
PORFOLIO HOLDER:	
DATE:	21 February 2012
LEAD OFFICER:	
CONTACT OFFICER:	Danielle Edwards – Project Manager
SUBJECT:	Regional School Effectiveness and Improvement Service Project(RSEIS) - Full Business Case
WARD	County wide

1. PURPOSE OF THE REPORT

To seek Members comments on and scrutiny of, and Cabinets approval for, the Full Business Case for a new Regional School Effectiveness and Improvement Service, across the six North Wales Authorities.

2. EXECUTIVE SUMMARY

The project aims to establish a Regional School Effectiveness and Improvement Service(RSEIS) to be accountable to, and undertake the statutory responsibilities of, the six local North Wales Authorities in respect of the duties to monitor; challenge; provide support services for curriculum continued professional development and management of schools, and in addition provide services that can be commissioned by schools and local authorities.

The RSEIS will be central to school improvement in North Wales. It will be a powerhouse to drive good practice across the region. It will ensure a consistency of challenge and support for schools across the six counties leading to our children and young people fulfilling their potential.

In September 2011, the draft OBC was presented to all six Executive Boards who resolved:

- that the OBC should be widely consulted upon with stakeholders from October 2011;
- to establish a regional service by September 2012, subject to the FBC; and
- that the recruitment process for the appointment of a Chief Officer can begin, with the appointment to take place once the FBC has been adopted in all six authorities.

The FBC takes account of the issues highlighted by the six North Wales Cabinets / Executive Boards when approving the OBC for consultation and by the stakeholders during the consultation:

- the case for change and the vision for the new service needs to be much stronger;
- the quality of the new service for each council as well as the region must be addressed more explicitly;

- the governance and accountability model must be resolved;
- the pensions deficit issues, including the additional complication of Cynnal must be addressed;
- the model must be able to demonstrate how it will service the diverse cultural and linguistic needs of the region;
- the model must be able to demonstrate how it will drive standards; and
- the financial and HR issues, including possible impact on staff needs to be set out.

3. RECOMMENDATION(S)

That Scrutiny members support and recommend that **Cabinet / Executive Board** approve the Full Business Case for a new Regional School Effectiveness and Improvement Service.

4. BACKGROUND INFORMATION

4.1 Key Developments for the FBC

- A clear vision has been developed in consultation with stakeholders.
- The current position in respect of Standards, Welsh Language, Population and Schools is clearly explained.
- The educational (standards agenda) and financial (current spend) case for change is clearly explained.
- The governance arrangements for the new service are recommended as a Joint Committee with a Host Authority (*see section 4.2 of this report*).
- In order to deliver the six key functions, the FBC explains that programme will be delivered in four inter-dependant tiers:
  - Tier 1 will deliver the NW regional strategy for raising standards to meet the national School Effectiveness Framework.
  - Tier 2 (*the focus of this FBC*) will deliver the new NW RSEIS to support Tier 1.
  - Tier 3 will deliver the MIS Structure (Capita ONE) to support Tiers 1 and 2.
  - Tier 4 will deliver the 'Support Functions' to support Tiers 1 and 2 (Host Authority).
- The FBC explains how the new service will meet the linguistic and local needs of the schools and LAs.
- The full financial model has been developed which includes; the Cost of the RSEIS, Implementation Costs of the New Service, Leaving Costs, Cost per Local Authority.
- A HR model has been developed and set out in the FBC which includes; Key HR Timescale, Planning for Change, Roles available in the new RSEIS, TUPE Arrangements, Salary Ranges, Policies and Procedures.

4.2 Governance Arrangements

Based on the findings of the option appraisal, the recommendation by the Education and Other Related Services Board is that a 'Joint Committee with a Host Authority' is adopted as the governance model for the Regional School Effectiveness and Improvement Service, with the expectation that the model is reviewed as part of the post implementation review.

In the context of the regional service being developed, the main disadvantages (scoring 0 - does not meet the criteria) associated with a 'Company' model are in relation to:

- the pensions deficit (*see also 4.2.1 below*) - whilst both options will have a pensions deficit evaluation which will need to be paid back over a number of years, the contribution rate towards the past service deficit may be unaffordable due to a more restrictive pay-back arrangement as a company in its own right (based on an actuary evaluation on estimated data); and
- the ability to take advantage of VAT exemption - with a company limited by guarantee in this context, because the majority of its income will come from the provision of education and closely related services (exempt from VAT), it is not permitted to recover VAT on any purchases/overheads which relate to those services.

It was also recognised that:

- the initial set-up and ongoing costs relating to ICT for the service under a company model would be double that of a Joint Committee with a Host authority, requiring support to be procured in the private sector (there being a conflict of interest in the case of an LA providing this support);
- political buy-in would be more unlikely in the Company model when considering the potential personal liability for Directors of the company (although insurance should be taken out and indemnities given), and the potential conflict of interest between Members sitting as Directors versus Members sitting as Councillors; and
- staff buy-in would be more unlikely in the Company model with staff preferring an option where they remain employed by the LA and remain in the LGPS, and likely to result in opposition from staff and their unions due to perceived worries about pay, conditions, pensions etc.

4.2.1 Deciding on the Host Authority

In order to employ staff under the Joint Committee, the new RSEIS will need to use a Host Authority, which will be one of the six North Wales authorities.

Complimenting the 'employment' role, the Host Authority will also be responsible for providing HR, Finance and Legal support to the staff and the new service (Tier 2).

Expressions of interest to be the Host were invited from Local Authorities. Following careful consideration, the NW Chief Executives Group are by majority decision recommending Gwynedd as the RSEIS Host Authority.

4.2.2 Pension Deficit

Based on the recommendation of a 'Joint Committee with a Host Authority', the options for the *treatment* of the pension deficit evaluated for the regional service are:

Option 1: Fully Funded Approach (the pension deficit remain with the current employer)

- The overall pension deficit for the employer would remain unchanged.
- Existing employer could voluntarily pay amount of the pension deficit to the pension fund and crystallise the amount within the authority accounts, with regard to the staff transferring.
- If the existing employer chooses not to crystallise the amount this would be reflected within the next valuation of the pension fund. There would be fewer staff from which to recoup the deficit in contributions which could lead to a higher contribution rate for the employer.

Option 2: Share of Deficit Approach (the pension deficit transfers to the new regional service)

- The actuary for the pension fund would make a valuation with regard to the regional body to assess the required contribution rate to reflect both the future service contribution and the past service deficit

It is anticipated that all collaborative arrangements will use Option 2, and in this particular case Option 1 is not a viable option when we take account of the company Cynnal, who with Company status, has no obligation to retain the pensions deficit for staff transferring to a new service.

Therefore, the financial modelling for RSEIS has included the estimates on the basis of Option 2 with a 'Share of Deficit Approach', based on the spreading period normally allowed for a Local Authority (past service adjustment 'spread' over 20 years).

4.3 Staffing the RSEIS

- The RSEIS will be managed by a Chief Officer.
- The role of the System Leader will have a clear focus on leadership and management, and provide strategic leadership and management in Literacy & Numeracy and Curriculum (subject) areas.
- It is anticipated that there will be a requirement for 30 FTE System Leaders within the North Wales region.
- There will be a number of additional posts that will be available according to:
  - the number of staff (Home Team) each LA will require to support those functions that are not covered by the RSEIS nor the other 'LA School Improvement Teams'; and
  - additional commissioning from the RSEIS for System Leaders from either the LA or schools, through budgets or grants.

- The RSEIS will provide professional opportunities for Headteachers and Teachers to be seconded for short-term periods, ensuring that the Service can draw on the best practice from schools across the region.
- Schools will have the opportunity to strengthen and extend collaborative working across the region to collectively commission targeted support and share good practice.
- The Support Staff requirement will be 1 Business/Finance Manager, 7 Administrative Staff and 2 Translators.

4.4 Timescale for the RSEIS (2012/2013)

Feb / Mar	- FBC to Cabinets / Executive Boards
Mar	- Host Authority for the RSEIS agreed
Apr	- Appointment of the Chief Officer
Sept	- Appointment of the System Leaders and Support Staff - Joint Committee established
Nov - Mar	- Team, cultural, induction, skills training for the staff appointed to the RSEIS .
Apr	- Staff transfer to the RSEIS, employed by the Host Authority

5. CONSULTATION

5.1 Findings of the Stakeholder Consultation on a Regional Service (March 2011)

The findings of the *'Report on the Feasibility and implications of establishing a Regional School Effectiveness and Improvement Service for the six North Wales Local Authorities'*, indicate that such a service is feasible and would provide a key transformational development that could provide high quality provision and contribute to achieving improved outcomes for learners. It would also enable both schools and LAs to fulfil their statutory obligations.

In March 2011, individual Authority consultation meetings with relevant stakeholders within each authority were organised by the individual Directors/Chief Officers, with further reports to scrutiny committees and executive boards of the six LAs. In addition, consultation with relevant Focus Groups (with Headteachers; School Governors; Trade Unions), comprising of representatives from across the region were conducted by the Consortium Officer and the Independent Consultant. The subsequent Report found considerable support for the strategy; in many cases the establishment of a regional School Effectiveness and Improvement Service was welcomed; others recognised the drivers towards such a service and their impact. At the same time there was support for the implementation of the Option.

The ensuing decision of the Education and Related Services Regional Board was to proceed collaboratively and seek to establish a regional School Effectiveness and Improvement Service fit for future purpose, (in particular the implementation of SEF), that

builds on current strengths, and provides an integrated service across the region. This regional service will be owned by the six LAs and will operate as a separate entity under a joint commissioning framework. This will require the regional service to be professionally rigorous and focus on pedagogy, learning, and leadership in its dealing with schools; similarly, professional rigour will be required of schools and LAs. Such an approach will be crucial to the success and credibility of this development.

5.2 Findings of the Stakeholder Consultation on the RSEIS Outline Business Case (OBC) (October 2011)

In September 2011, the draft OBC was presented to all six Executive Boards who resolved:

- that the OBC should be widely consulted upon with stakeholders from October 2011;
- to establish a regional service by September 2012, subject to the FBC; and
- that the recruitment process for the appointment of a Chief Officer can begin, with the appointment to take place once the FBC has been adopted in all six authorities.

Consultation on the OBC was carried out with stakeholders across the six authorities during October and November 2011. A full Consultation Plan for the OBC was developed and each Local Authority was provided with a 'Consultation Pack' which included a copy of the OBC, a generic presentation, an executive summary, discussion papers, a copy of the Consultation Plan, and a feedback form.

6. RESOURCE IMPLICATIONS

6.1 Regional

The current cost of delivering the existing statutory and advisory in-scope school improvement functions for each LA is £5.1m.

This has been adjusted to establish the influenceable spend that will provide a basis for building up the financial model by (i) £406k to reflect posts in-scope (>60%) at 100% cost and reduced by posts not in-scope (<60%) and (ii) £311k to reflect expenditure funded by grants. The influenceable spend is **£4.4m**.

The cost of the RSEIS is £3.5m, equating to an average cost per pupil of £35, (compared to £51 currently).

The cost of the New Regional Service compared to the influenceable spend identifies a potential overall regional saving of £882k (20%), which can be re-invested in Education, or released as a cashable saving, depending on the needs of each local authority.

6.2 Local

The cost of the RSEIS to [LA Name] is £[enter amount]. This leaves a potential overall saving for [LA Name] of £[enter amount] (percent%).

The charging methodology selected to apportion the cost to each of the 6 LAs is based on the annual Welsh Government 'Indicator Based Allocation for Education Funding'. The

methodology takes the percentage for each LA (allocated for service components, Nursery and Primary school teaching, and Secondary school teaching) and applies it to the RSEIS. The formula includes factors to reflect pupil numbers, settlement threshold and the number of pupils eligible for free school meals.

7. RISK

A full Risk Register has been developed within the project documentation.

Risks have been and will continue to be identified by the Project Team (in association with colleagues across the remit of the project) and the NW ADEW Consortium, and reviewed as a standing item on the agenda for the project element of the regular NW ADEW Consortium meetings.

The Project Manager will actively manage Project Risks, and put in place a mechanism to ensure those allocated responsibility for mitigating risks are proactively working to ensure the mitigation. In order to facilitate this, the owners of risks are required to provide an update at regular intervals at the request of the Project Manager.

8. DRIVERS AND IMPLICATIONS

In relation to the national and regional context the relevant considerations are:

National

- Transformation and Modernisation agenda – Welsh Government expectations (Thomas Report; Simpson Report)
- Emphasis on raising educational standards and performance
- Implications of School Effectiveness Framework
- Implementation of ESTYN's Common Inspection Framework
- Current deliberations on distribution of functions – local, regional and national
- Resource reductions – the need to provide system efficiencies

Regional

- Limited capacity of some Local Authorities (LAs)
- Current patterns of provision are not fit for purpose and change is required
- Importance of relationships between LAs and their schools
- Impact of stakeholders
- Recognition and commitment to develop regional services and joint working across the 6 LAs
- Recognition of current strengths and faith in incremental development
- Commitment to regional school effectiveness and improvement service as the first stage towards a complete regional service

8.1 Links to Corporate Priorities/Plan [change to fit local LA plans]

Revitalising Our Community – RC2 *'We will make sure our children get the best educational and social start enabling them to take a fulfilled role in society'*.

Children and Young People's (Single) Plan:

- Core Aim 2, Priority Area 1 - *Raising Standards and Improving Performance in all Educational and Learning Settings*
- Core Aim 2, Priority Area 3 – *Pupils with Additional Learning/Support Needs*

- Core Aim 2, Priority Area 5 - *Conwy School Modernisation Agenda*

8.2 Assessment of impact on the Community Strategy, Equalities and Sustainability

The project:

- supports the focus of the Community Strategy towards the development of **children and young people**;
- strives to provide **equality of opportunity** for all children to receive the best possible education in schools across North Wales; and
- is focused on providing **sustainable options** for education that meets the needs of children and young people now and in the future.

9. REASON(S) FOR RECOMMENDATION(S)

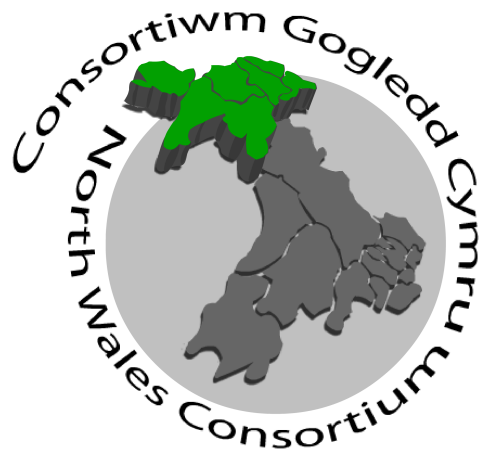
To further the development of a regional School Effectiveness and Improvement Service that raises standards in our schools and meets the wider local and national agendas.

BACKGROUND PAPERS	LOCATION	WEBSITE INFO.
<i>Full Business Case – North Wales Regional School Effectiveness and Improvement Service</i>	Hard Copy Provided	

Atodiad 2

Achos Busnes Amlinellol

Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru

	Dyddiad	Enw	Teitl Swyddi	Nodiadau
1	13/06/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Gweithio ar y Drafft 1af
2	28/06/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Gweithio ar y Drafft 1af
3	30/06/2011	Rhian Evans	Arbenigwr Tîm Ariannol	Gweithio ar y Drafft 1af – Newidiadau i'r Agwedd Ariannol
4	01/07/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Gweithio ar y Drafft 1af
5	04/07/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Gweithio ar y Drafft 1af – Newidiadau GJ i'w Trafod
6	07/07/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Newidiadau yn dilyn cyfarfod CCAC GC ar 6ed
7	11/07/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Newidiadau i adlewyrchu atborth aelodau CCAC GC am fersiwn 6 a sylwadau noddwyr y prosiect.
8	12/07/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Drafft llawn i'w gyflwyno i'r Bwrdd Rhanbarthol
9	19/07/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Newidiadau yn dilyn atborth gan y Bwrdd Rhanbarthol ar 15/07/11
10	10/08/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Newidiadau yn dilyn cyfarfod CCAC GC ar 9fed
11	15/08/2011	Danielle Edwards	Rheolwr Prosiect	Newidiadau yn dilyn cyfarfod gyda noddwyr y prosiect
12	02/09/2011	Danielle Edwards	Project Manager	Newidiadau yn dilyn atborth gan y Bwrdd Rhanbarthol ar 01/09/11
13	13/09/2011	Danielle Edwards	Project Manager	Small change to section 4 (ref 4.4 instead of 5.5) & addedd S151 as QAT at their request
14	03/10/2011	Danielle Edwards	Project Manager	Final version

Cynnwys

	Tud
1. Cyflwyniad	3
1.2 Y Trefniadau Presennol	3
2. Pam Mae Angen i Ni Newid - Y Cyd-destun Cenedlaethol a Rhanbarthol	4
3. Canfyddiadau'r Ymgynghoriad â Rhanddeiliaid ar Wasanaeth Rhanbarthol	5
4. Sut wasanaeth fydd yr un newydd?	6
4.1 Nodau ac Amcanion Allweddol	6
4.2 Arfarniad o Opsiynau ar gyfer y Model Llywodraethu	7
4.2.1 Trefniadau Llywodraethu mewn perthynas ag Aelodau ac ALLau Unigol	8
4.3 Model ar gyfer Cyflenwi	8
4.3.1 Y Cyflenwad Staff	12
4.3.2 Y Manteision a Ragwelir yn sgil Gwasanaeth Rhanbarthol Newydd	13
4.3.3 Arbedion Posibl	13
4.4 Prosiectau Cyd-ddibynnol	14
4.4.1 Systemau Gwybodaeth Reoli Canolog	14
4.4.2 Adnoddau Dynol (AD)	14
5. Rheoli'r Prosiect a Risgiau Cysylltiedig	15
5.1 Rheolaethau a Llywodraethu'r Prosiect	15
5.1.1 Adrodd	16
5.2 Cynllun Prosiect	16
5.3 Strategaeth Rheoli Risg	16
5.4 Rheoli Newid / Trosglwyddo Staff (AD)	16
6. Y Camau Nesaf	18
6.1 Compact	18
6.2 Dyddiadau Allweddol	18
Atodiadau	
Atodiad 1 Diffiniadau o Wella Ysgolion	19
Atodiad 2 Chwe Swyddogaeth Allweddol Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol	22
Atodiad 3 Eglurhad ynghylch Modelau Llywodraethu	24
Atodiad 4 Drafft Enghreifftiol Manylion am yr Unigolyn ar gyfer Arweinydd Systemau	27
Atodiad 5 Amcanestyniad Ariannol	30
Atodiad 6 Cynllun Prosiect	34
Atodiad 7 Cofrestr Risg y Prosiect	36
Atodiad 8 Matrics Cyfrifoldeb a Chyfathrebu	41

1. Cyflwyniad

Comisiynwyd yr Achos Busnes Amlinellol hwn gan y *Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig* o fewn *Bwrdd Arwain Gogledd Cymru* sy'n dymuno sefydlu un gwasanaeth effeithiolrwydd a gwella ysgolion rhanbarthol ar gyfer y 6 o Awdurdodau Lleol (ALLau) yng Ngogledd Cymru.

Pwrpas yr Achos Busnes Amlinellol hwn yw:

- Rhoi amlinelliad o'r trefniadau presennol
- Egluro pam bod angen i ni newid
- Rhannu canfyddiadau'r ymgynghoriad â rhanddeiliaid ar wasanaeth rhanbarthol
- Amlinellu'r weledigaeth ar gyfer y gwasanaeth rhanbarthol newydd
- Rhannu'r arfarniad o opsiynau ar fodolau Llywodraethu gwasanaeth rhanbarthol newydd, a'r model cyflenwi ar gyfer y gwasanaeth hwnnw.
- Rhannu manteision posibl y gwasanaeth rhanbarthol newydd
- Edrych ar sut y byddwn yn rheoli'r newid hwn a'r risgiau cysylltiedig
- Rhannu'r camau nesaf

1.2 Y Trefniadau Presennol

Y chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru yw Ynys Môn, Gwynedd, Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam.

Mae'r trefniadau ar gyfer gwasanaethau gwella ysgolion yn amrywio ar draws y chwe awdurdod lleol.

Mae gan Gonwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam dîm o swyddogion wedi'u lleoli ym mhob awdurdod i gyflenwi'r swyddogaethau Gwella Ysgolion craidd i'r ysgolion o fewn yr awdurdod hwnnw. Wrth sôn am Swyddogaethau Gwella Ysgolion Craidd, yr hyn a olygir yw swyddogaethau statudol a chynghorol yng nghyswllt gwella ysgolion (monitro, herio, cefnogi ac ymyrryd). Cefnogir y rhain gan amrywiaeth o swyddogaethau gwella ysgolion ychwanegol e.e. Blynnyddoedd Cynnar, 14-19, Cynhwysiad, Cerddoriaeth, Athrawon Bro, Staff Cefnogi TGCh, Ysgolion Iach, Pobl Ifanc Weithgar, Addysg Gorfforol a Chwaraeon mewn Ysgolion, System Gwybodaeth Reoli.

Mae Ynys Môn a Gwynedd yn comisiynu Cynnal i ddarparu cefnogaeth ar gyfer swyddogaethau Gwella Ysgolion craidd ac ychwanegol.

Ar draws y chwe awdurdod lleol yng Ngogledd Cymru mae ALLau neu ysgolion yn comisiynu Cynnal neu Gangen Cefnogi'r Cwricwlwm yn uniongyrchol i ddarparu cefnogaeth benodol ychwanegol.

Gwasanaeth rhanbarthol a weithredir gan Gonwy ar gyfer ysgolion yng Nghyngor Conwy, Sir Ddinbych, Sir y Fflint a Wrecsam yw'r Gwasanaeth Addysg Awyr Agored. Mae'r Gwasanaeth hefyd yn darparu rôl gynghorol a'r swyddogaeth fonitro ar gyfer Ymweliadau Addysgiadol i'r ALLau a nodir uchod, gan gynnwys Ynys Môn.

Ceir diffiniadau o'r hyn a olygir wrth sôn am 'wella ysgolion' yn Atodiad 1

2. Pam Mae Angen i Ni Newid - Y Cyd-destun Cenedlaethol a Rhanbarthol

Trafodwyd yr angen i newid yn yr *'Adroddiad ar Ddichonolrwydd a goblygiadau sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol ar gyfer y Chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru'*¹, yr ymgynghorwyd arno ym mis Ebrill 2011.

Mewn perthynas â'r **cyd-destun cenedlaethol a rhanbarthol**, dyma'r ystyriaethau perthnasol:

Cenedlaethol

- Yr Agenda ar gyfer Gweddnewid a Moderneiddio – disgwyliadau Llywodraeth Cymru (Adroddiad Thomas; Adroddiad Simpson)
- Pwyslais ar godi safonau a pherfformiad mewn addysg
- Goblygiadau'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion
- Gweithredu Fframwaith Arolygu Cyffredin ESTYN
- Yr ystyriaethau presennol o ran dosbarthu swyddogaethau – lleol, rhanbarthol a chenedlaethol
- Gostyngiad mewn adnoddau – yr angen sicrhau systemau effeithlon

Rhanbarthol

- Cyfyngu ar gynhwysedd rhai Awdurdodau Lleol (ALLau)
- Nid yw'r patrymau darparu presennol yn addas i'r diben, ac mae angen newid
- Pwysigrwydd y berthynas rhwng ALLau a'u hysgolion
- Effaith rhanddeiliaid
- Cydnabyddiaeth ac ymrwymiad er mwyn datblygu gwasanaethau rhanbarthol a chydweithio ar draws y 6 ALI.
- Cydnabyddiaeth o'r cryfderau presennol a ffydd mewn datblygiad cynyddrannol
- Ymrwymiad tuag at wasanaeth effeithiolrwydd a gwella ysgolion rhanbarthol fel cam cyntaf tuag at wasanaeth rhanbarthol cyflawn

---

¹ *'Adroddiad ar Ddichonolrwydd a goblygiadau sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol ar gyfer y Chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru'* Gerson Davies, Ymgynghorydd Annibynnol, Ionawr 2011

3. Canfyddiadau'r Ymgynghoriad â Rhanddeiliaid ar Wasanaeth Rhanbarthol

Yn ôl canfyddiadau'r *'Adroddiad ar Ddichonolrwydd a Goblygiadau Sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol ar gyfer y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru'*², mae gwasanaeth o'r fath yn ddichonadwy, a byddai'n ddatblygiad allweddol er mwyn gweddnewid, a allai esgor ar ddarpariaeth o ansawdd uchel a chyfrannu tuag at sicrhau deilliannau gwell ar gyfer dysgwyr. Byddai hefyd yn galluogi ysgolion yn ogystal ag awdurdodau lleol i gyflawni'u hymrwymiaadau statudol.

Roedd yr adroddiad yn cydnabod effaith cymhellion allweddol – ar raddfa genedlaethol yn ogystal ag ar raddfa leol, yn enwedig yr her a osodwyd gan y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion (FfEY) a'i ymagwedd integredig. Roedd yn cydnabod pwysigrwydd newid cynyddrannol a manteision cyfyngu ar darfu drwy geisio adeiladu ar gryfderau presennol a thrwy sicrhau trefniadau trosiannol effeithiol. Nodai hefyd yr angen i sicrhau bod amrywiaeth ac amrywiadau lleol yn cael eu hystyried.

Ym mis Rhagfyr 2010, penderfynodd y Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Cysylltiedig fabwysiadu'r adroddiad a'i argymhellion, gan gytuno â'r opsiwn *'gwasanaeth rhanbarthol sy'n cwmpasu cyfrifoldebau awdurdodau lleol ac ysgolion'*.

Ym mis Mawrth 2011, trefnodd y Cyfarwyddwyr/Prif Swyddogion unigol gyfarfodydd ymgynghori â rhanddeiliaid perthnasol ym mhob Awdurdod unigol, ac fe gyflwynwyd adroddiadau pellach i bwyllgorau craffu a byrddau gweithredol y chwe ALI. Yn ogystal â hyn, cynhaliodd y Swyddog Consortiwm a'r Ymgynghorydd Annibynnol ymgynghoriad â Grwpiau Ffocws perthnasol (gyda Phenaethiaid; Llywodraethwyr Ysgol; Undebau Llafur), a oedd yn cynnwys cynrychiolwyr o bob cwr o'r rhanbarth. Yn yr Adroddiad dilynol³ cafwyd bod cefnogaeth sylweddol i'r strategaeth; mewn llawer o achosion, croesawyd sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol; roedd eraill yn sylwi ar y cymhellion tuag at wasanaeth o'r fath, a'u heffaith. Ar yr un pryd, cafwyd cefnogaeth ar gyfer gweithredu'r Opsiwn.

O ganlyniad i hyn, penderfyniad y Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Cysylltiedig oedd parhau i gydweithredu a cheisio sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion sy'n addas i'w ddefnyddio yn y dyfodol, (yn enwedig er mwyn gweithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion), sy'n adeiladu ar gryfderau presennol, ac sy'n darparu gwasanaeth integredig ar draws y rhanbarth. Bydd y gwasanaeth rhanbarthol hwn yn eiddo i'r chwe ALI ac yn gweithredu fel endid ar wahân o dan fframwaith comisiynu ar y cyd. Bydd y fframwaith yn gofyn bod y gwasanaeth rhanbarthol yn broffesiynol a thrwyadl ac yn canolbwyntio ar addysgeg, dysgu ac arweiniad wrth ymdrin â'r ysgolion; yn yr un modd, bydd gofyn i'r ysgolion a'r ALlau hwythau fod yn broffesiynol a thrwyadl. Bydd ymagwedd fel hyn yn hanfodol er llwyddiant a hygyrdd y datblygiad.

---

² *'Adroddiad ar Ddichonolrwydd a goblygiadau sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol ar gyfer y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru'* Gerson Davies, Ymgynghorydd Annibynnol, Ionawr 2011

³ Adroddiad ar Ymgynghoriad mewn perthynas â'r cynnig i sefydlu *'Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol ar gyfer y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru'* Gerson Davies, Ymgynghorydd Annibynnol, Ebrill 2011

4. Beth fydd natur y Gwasanaeth Rhanbarthol Newydd?

Y weledigaeth yw sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol i fod yn atebol i'r chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru, ac i gyflawni'u cyfrifoldebau statudol, mewn perthynas â'r dyletswyddau i fonitro; herio; darparu gwasanaethau cefnogi ar gyfer y cwricwlwm, datblygiad proffesiynol parhaus a rheoli ysgolion, a darparu hefyd wasanaethau y gall ysgolion ac awdurdodau lleol eu comisiynu.

Dyma **6 swyddogaeth allweddol** y gwasanaeth rhanbarthol newydd, sy'n seiliedig ar yr egwyddor graidd o ddarparu strategaethau iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol i ddatblygu a chynyddu rhagoriaeth mewn addysgeg ac addysg cyfrwng Cymraeg/dwyieithog mewn cymunedau ledled Gogledd Cymru:

1. cynorthwyo ALLau i gyflawni'u swyddogaethau statudol mewn perthynas ag effeithiolrwydd ysgolion;
2. rhoi cymorth i ALLau ac Ysgolion (gyda'i gilydd ac ar wahân, yn ôl y galw) ar gyfer gweithgarwch Gwella Ysgolion;
3. cymryd cyfrifoldeb penodol am Weithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion ac am atebolrwydd y Fframwaith Arolygu Cyffredin;
4. darparu ar gyfer datblygu, cynnal ac adolygu fframweithiau rhanbarthol drwy drefniant comisiynu;
5. darparu canolfan arbenigedd ar gyfer gwasanaeth systemau gwybodaeth reoli ac ar gyfer rheoli, dadansoddi a dehongli data;
6. darparu canolfan arbenigol ar gyfer materion rheoli Addysg a Gwasanaeth Adnoddau Dynol Addysg i gynnig arbenigedd a chyingor.

Mae'r prosiect hwn i ddechrau'n eithrio: (i) gwasanaethau cefnogi penodol a nodir yn 'swyddogaethau 5 a 6' uchod e.e. AD a Systemau Gwybodaeth Reoli – bydd y rhain yn brosiectau ar wahân i'w cyflenwi yn erbyn y rhaglen, ac fe'u trafodir yn adran 4.4 yr achos hwn; a (ii) swyddogaethau gwella ysgolion ychwanegol e.e. Blynyddoedd Cynnar, 14-19, Cynhwysiad, Cerddoriaeth, Athrawon Bro, staff cefnogi TGCh, Ysgolion Iach, Pobl Ifanc Weithgar, PESS, Systemau Gwybodaeth Reoli - caiff y rhain eu hystyried yn y cyd-destun rhanbarthol ar ôl sefydlu Gwasanaeth Rhanbarthol.

Am ddisgrifiad llawn o'r 6 swyddogaeth allweddol, gweler Atodiad 2.

4.1 Nodau ac Amcanion Allweddol

Gan roi ystyriaeth ddigonol i'r cymhellion cenedlaethol a rhanbarthol, y **nodau allweddol** yw sefydlu gwasanaeth gwella ysgolion rhanbarthol a fydd yn:

- gweithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion cenedlaethol er mwyn codi safonau a gwella lles drwy leihau'r amrywiant o fewn ysgolion ac awdurdodau lleol, a rhyngddynt, gan ystyried angen lleol ar yr un pryd;
- ymateb i gyfundrefn arolygu Estyn, sydd wedi codi'r disgwyliad a phwysleisio gwaith partneriaeth yn ei feini prawf arolygu diwygiedig;
- canfod arbedion effeithlonrwydd; a
- darparu sylfaen sy'n caniatáu rhanbartholi gwasanaethau eraill Addysg, neu wasanaethau sy'n gysylltiedig ag Addysg e.e. Cynhwysiad.

Bydd y Bwrdd Rhanbarthol *Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig* yn anelu i gyflenwi'r prosiect yn erbyn dau **amcan** trosfwaol:

- cyflenwi'r Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion o dan y trefniadau rhanbarthol ar draws y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru, erbyn mis Medi 2012;
- Canfod arbedion o 10% yng ngwariant Gogledd Cymru drwy ddarparu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion rhanbarthol.

4.2 Arfarniad o Opsiynau ar gyfer y Model Llywodraethu

Dyma'r ffyrdd y bydd y Cynghorau'n llywodraethu gwasanaethau, yn berchen arnynt ac yn eu dwyn i gyfrif.

Ceir pedwar opsiwn ar gyfer Llywodraethu:

- A - Cyd-bwyllgor
- B - Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol
- C - Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant
- D - Cwmni Buddiannau Cymunedol

Wrth ystyried yr opsiynau uchod ar gyfer llywodraethu, ystyriwyd y meini prawf allweddol canlynol:

	Opsiwn A	Opsiwn B	Opsiwn C	Opsiwn D
	Cyd-bwyllgor	Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol	Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant	Cwmni Buddiannau Cymunedol
Rhaid gallu cyflogi staff	✘ Ni ellir gwneud hyn heb awdurdod lletyol	✓	✓	✓
Rhaid gallu rhoi gwaith ar gontract	✘ Ni ellir gwneud hyn heb awdurdod lletyol	✓	✓	✓
Rhaid gallu masnachu	✘ Ni ellir gwneud hyn heb awdurdod lletyol	✓	✓	✓
Rhaid gallu cysoni Telerau ac Amodau Staff	✘	✓	✓	✓
Rhaid gallu aros yn solfent	✓	✓	? Yn dibynnu a fydd y diffyg pensiwn yn cael ei danysgrifennu gan ALLau	? Yn dibynnu a fydd y diffyg pensiwn yn cael ei danysgrifennu gan ALLau
Rhaid gwneud cymaint ag sy'n bosibl i liniaru tensiwn	✓	? Yn dibynnu ar gryfder y cyfathrebu	? Yn dibynnu ar gryfder y cyfathrebu	? Yn dibynnu ar gryfder y cyfathrebu
Rhaid i'r Ysgolion allu bod yn Rhanddeiliaid ffurfiol.	✘	✘	✓	✓
	-3	+4	+5	+5

O ystyried y meini prawf allweddol uchod, ac yn amodol ar drafodaethau pellach a chyngor cyfreithiol, yr opsiwn cychwynnol a ffafrir yw: **Opsiwn C 'Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant'** (*Ystyrir mai amrywiad o Opsiwn C yw Opsiwn D*). Fodd bynnag, mae angen gwneud gwaith pellach i gymharu manteision a risgiau'r Cyd-bwyllgor gydag Awdurdod Lletyol a Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant cyn dod i benderfyniad terfynol.

Byddai'r cwmni'n eiddo i'w aelodau, a fyddai'n cynnwys ysgolion, a byddai'n perthyn yn gyfan gwbl i'r sector cyhoeddus. Cyfarwyddwyr y Cwmni fyddai'n ei reoli, a byddai'r rheiny'n cael eu penodi gan aelodau'r Cwmni. Mae i'r opsiwn hwn y fantais o allu pennu a chysoni cyflogau ac amodau, o allu cyflogi a rhoi gwaith ar gontract, ac mae wedi'i ddiogelu rhag hawliadau cyflog cyfartal. Mae'n caniatáu aelodaeth luosog, ac mae'n cynnig y fantais o gael ysgolion yn rhanddeiliaid ffurfiol, yn wahanol i gyd-bwyllgor neu awdurdod lletyol (gyda chyd-bwyllgor neu awdurdod lletyol, ni all ysgolion ond gweithredu fel arsylwyr, heb hawliau pleidleisio). Yr her ar gyfer y model llywodraethu hwn yw cadw'n solfent, a byddai'n ofynnol i awdurdodau danysgrifennu'r diffyg pensiwn i sicrhau hyn.

Yn Atodiad 3⁴ ymhelaethir yn fanylach ar nodweddion, manteision ac anfanteision pob opsiwn. Mae ymgynghorydd cyfreithiol allanol sy'n arbenigo mewn materion sy'n ymwneud â threfniadau llywodraethu yn paratoi cyngor ar oblygiadau cyfreithiol pob un o'r modelau cyfreithiol, a bydd y cyngor hwnnw'n sail ar gyfer yr opsiwn a ffafrir drwy'r achos busnes llawn.⁵

4.2.1 Trefniadau Llywodraethu mewn Perthynas ag Aelodau ac ALLau Unigol

Nid yw gweithredu'r cynnig i sefydlu gwasanaeth rhanbarthol yn lleihau rôl na chyfrifoldebau ALLau unigol mewn perthynas ag effeithiolrwydd a gwella ysgolion. Mae'r cyfrifoldebau statudol yn dal i fod yn berthnasol i'r ALLau. Mae'r datganiadau canlynol yn wir am bob un o'r modelau:

- bydd y gwasanaeth rhanbarthol yn eiddo i'r chwe Awdurdod Lleol;
- y Bwrdd fydd yn gyfrifol am fonitro'r modd y bydd y gwasanaeth yn cyflawni'r 6 swyddogaeth, a bydd aelodau'r Bwrdd yn cynnwys deiliaid portffolio a Chyfarwyddwyr Addysg/Prif Swyddogion Addysg unigol y chwe ALI a'r ysgolion;
- bydd y Bwrdd yn sicrhau y bodlonir gofynion yr ALI drwy'r swyddogaethau a'r cyfrifoldebau a gyflenwir gan y Gwasanaeth;
- bydd angen o hyd i awdurdodau unigol wneud trefniadau rheolaidd i fonitro a herio'r gwasanaethau a dderbynnir, gan gynnwys eu prosesau craffu a gwleidyddol; a
- byddai Pwyllgorau Craffu'n cael cyfle i ofyn am adroddiadau penodol ar faterion sy'n gysylltiedig ag effeithiolrwydd ysgolion, yn ychwanegol at drefniadau gweithredol y gwasanaeth.

Mae'r trefniadau hyn yn fodd i sicrhau mai'r aelodau lleol sy'n dal i fod yn atebol yn wleidyddol. Mewn gwirionedd, ceir cyfle i bob un o'r modelau llywodraethu gryfhau atebolrwydd lleol drwy sicrhau bod aelodau lleol yn datblygu'n eiriolwyr dros blant ac yn hyrwyddwyr anghenion cymunedol.

4.3 Model ar gyfer Cyflenwi

Mae hyn yn cyfeirio at y dull o gyflenwi'r gwasanaeth, gyda ffocws clir ar sicrhau deilliannau gwell i ddysgwyr, a sicrhau'r hawl i dderbyn darpariaeth o ansawdd uchel, a hynny'n gyson.

Yn y cam hwn, ni fwriedir rhoi disgrifiad manwl o'r modd y caiff y gwasanaeth ei gyflenwi. Caiff hyn ei ddatblygu yn rhan o'r 'Achos Busnes Llawn' dilynol, gan gynnwys trafodaeth ac ymgynghoriadau â rhanddeiliaid (ALLau ac Ysgolion). Fodd bynnag, mae'r amlinelliad o'r model ar gyfer cyflenwi Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol yn eglur, ac wedi'i gyflwyno yn *ffigwr 1* ar dudalen 11.

Er mwyn cael dealltwriaeth well o'r model cyflenwi yn *ffigwr 1*, cynhelir archwiliad manylach o elfennau'r model (a - g) yn yr adran hon:

⁴ Nick Jarman, Ymgynghorwyr Rheoli Windsor and Co

⁵ Trowers & Hamllins LLP

(a) Model Llywodraethu

Trafodwyd modelau llywodraethu yn adran flaenorol (4.2) y ddogfen hon, a hyd nes y ceir trafodaethau a chyngor cyfreithiol pellach, cesgkir mai'r opsiwn 'Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant' yw'r ffordd ymlaen a ffafrir (yn amodol ar drafodaethau pellach).

(b) Gwasanaeth Rhanbarthol

Erbyn mis Medi 2012 caiff swyddogaethau statudol 'gwella ysgolion craidd' i *fonitro*, *cefnogi*, *herio*, ac *ymyrryd* eu cyflenwi'n rhanbarthol ar draws yr holl ysgolion yn chwech o awdurdodau lleol Gogledd Cymru, gan sicrhau drwy hynny fynediad at farchnad ehangach o ran cefnogaeth benodol – a'i gwneud hi'n bosibl i gadw gwybodaeth system o fewn y sector cyhoeddus.

Bydd oddeutu 20% o'r gwasanaeth rhanbarthol yn strategol ac 80% ohono'n gyflenwi, a bydd yn cynnwys tîm craidd o 'Arweinwyr Systemau' a reolir gan Brif Swyddog ac a gefnogir gan Dîm Busnes.

Bydd y Prif Swyddog yn rheoli'r dasg o redeg y gwasanaeth o ddydd i ddydd ac yn atebol i'r Bwrdd, sy'n cynnwys cynrychiolwyr o bob ALI ac o'r Ysgolion.

Yn y gwasanaeth rhanbarthol bydd Arweinwyr Systemau (y cyfeirir atynt yn ffurfiol fel Cynghorwyr Ysgol neu Swyddogion Gwella Ysgolion) yn darparu'r swyddogaethau statudol o fonitro, cefnogi, herio ac ymyrryd. Ni fydd eu swyddogaeth graidd yn cynnwys rhoi cefnogaeth ar gyfer pynciau arbenigol (gweler 'f a g' isod).

Mae drafft o 'Fanylion am yr Unigolyn ar gyfer Arweinydd Systemau' ar gael yn Atodiad 4.

Y Prif Swyddog fydd yn dewis aelodau'r Tîm Busnes, a threfnir iddynt gefnogi'r staff o fewn y gwasanaeth rhanbarthol.

(c) Cyflenwi'r Gwasanaeth

Bydd y Gwasanaeth Rhanbarthol yn cefnogi'r holl ALLau a'r holl ysgolion ar draws y rhanbarth sy'n comisiynu ei wasanaethau.

Yr hyn sy'n glir o'r ymgynghoriad â'r rhanddeiliaid yw'r angen am wasanaeth dwyieithog a all roi cefnogaeth lawn drwy gyfrwng y Gymraeg ar draws y rhanbarth. Rhagwelir y bydd Arweinwyr Systemau sy'n gwasanaethu'r rhanbarth nid yn unig yn gallu rhoi cefnogaeth, ond hefyd yn gallu cyflawni'u busnes o ddydd i ddydd drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae hyn yn cyfrannu tuag at Strategaethau Iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol i ysgogi datblygiad cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar gyfer cymunedau addysg ledled Gogledd Cymru.

(d) Presenoldeb Lleol

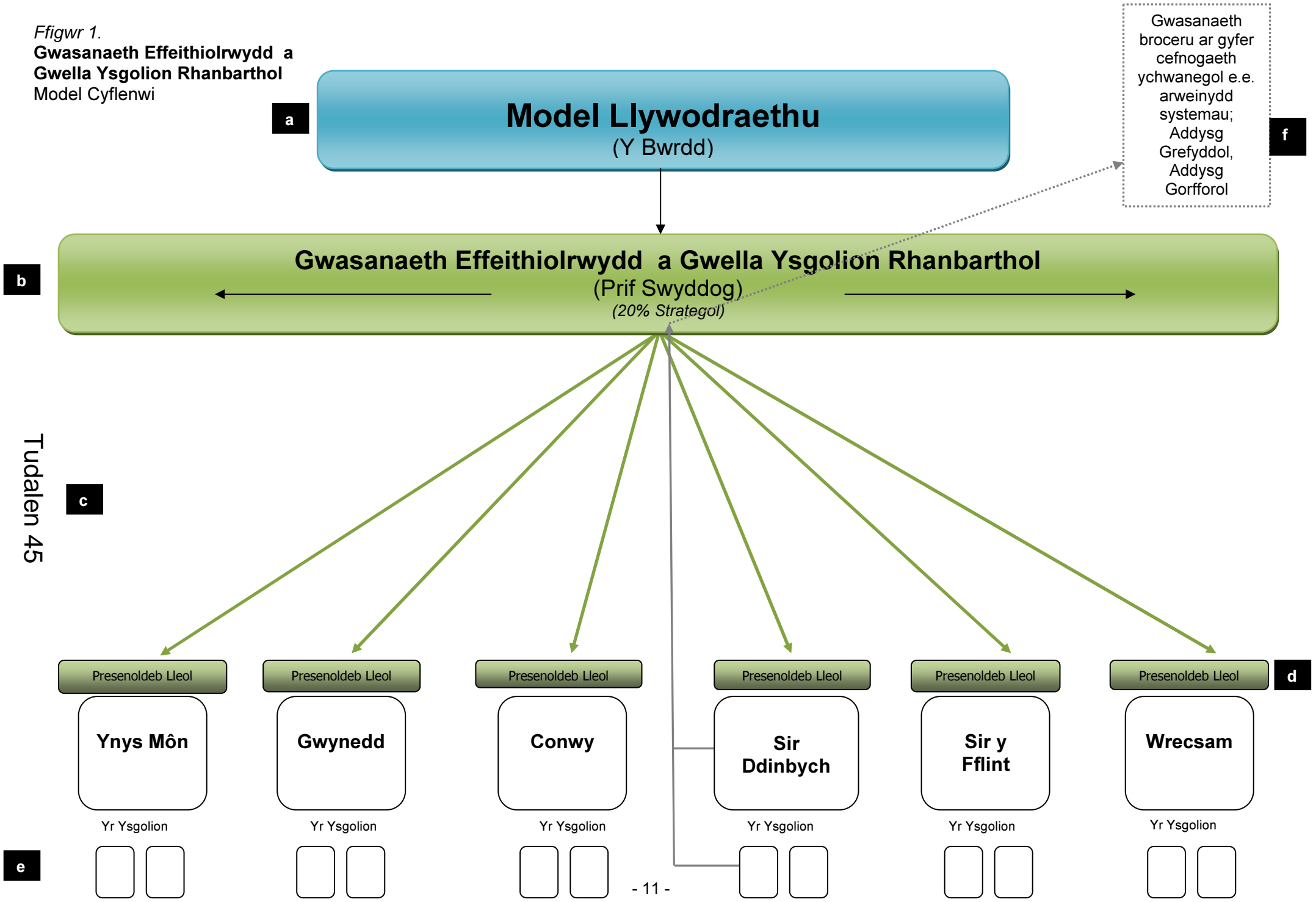
Yn dilyn ymgynghoriad â rhanddeiliaid, nodwyd bod angen sicrhau y caiff amrywiaeth ac amrywiannau lleol eu hystyried mewn unrhyw fodel darparu, a bod ysgolion yn arbennig am gadw'r manteision a gynigir gan y gwasanaeth lleol ar hyn o bryd - sef bod staff gwella ysgolion yn adnabod eu hysgol a'i hathrawon.

O ganlyniad i hyn, rhagwelir y ceir presenoldeb lleol drwy gael swyddogion o'r gwasanaeth rhanbarthol i weithio gydag ysgolion lleol. Mae hyn yn fodd i wireddu manteision ymagwedd gyson a chyffredin tuag at y fframweithiau a'r protocolau, gan fodloni anghenion ysgolion unigol ar draws y rhanbarth ar yr un pryd.

(e) a (f) Cefnogaeth ar gyfer Pynciau Arbenigol

Fel y nodwyd yn elfen (b), ni fydd cefnogaeth ar gyfer pynciau arbenigol yn rhan greiddiol o'r swyddogaeth a gyflenwir gan y Gwasanaeth Rhanbarthol drwy ei Arweinwyr Systemau. Fodd bynnag, caiff ysgolion ddewis comisiynu cefnogaeth arbenigol o'r fath drwy 'Frocer', a fydd yn aelod o'r Tîm Busnes o fewn y gwasanaeth rhanbarthol.

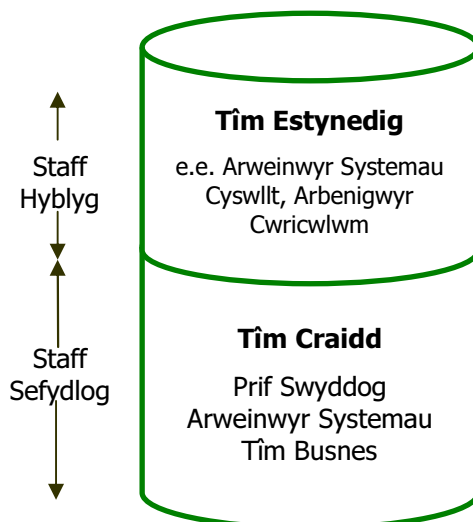
Ffigwr 1.
Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol
 Model Cyflenwi

4.3.1 Y Cyflenwad Staff

Ar hyn o bryd, mae'r chwe awdurdod yng Ngogledd Cymru'n gwario cyfanswm o oddeutu £5.1 miliwn ar Wasanaethau Gwella Ysgolion. Drwy'r rhaglen drawsnewid, mae consortiwm Gogledd Cymru wedi ymrwmo i ganfod arbedion o 10% o wariant Gogledd Cymru.

O ganlyniad i hyn, mae adnodd rhanbarthol o £4.6 miliwn yn caniatáu sefydlu gwasanaeth rhanbarthol sy'n cynnwys (i) tîm craidd o 'Arweinwyr Systemau' a reolir gan 'Brif Swyddog' ac a gefnogir gan 'Dîm Busnes', gan sicrhau y gellir comisiynu'r gwasanaeth rhanbarthol i gyflawni swyddogaethau statudol yr ALLau a (ii) tîm estynedig (sy'n cynnwys, er enghraifft, Arweinwyr Systemau Cyswllt ac/neu arbenigwyr cwricwlwm) a gomisiynir gan ALLau/ysgolion, ac a reolir gan y Prif Swyddog, gan sicrhau hyblygrwydd er mwyn i ysgolion ac ALLau allu cyflawni'r agenda safonau.

Tîm Craidd

Mae'r model cychwynnol o dîm craidd o Arweinwyr Systemau a gomisiynir gan ALLau i gyflawni'u swyddogaethau statudol yn seiliedig ar y tybiaethau canlynol:

- y byddai ar bob ysgol angen cefnogaeth Arweinydd Systemau am 3 diwrnod y flwyddyn i gyflenwi gwelliant parhaus mewn Addysg yn unol â'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion;
- y byddai ar unrhyw ysgol sy'n destun pryder angen 16 diwrnod ychwanegol y flwyddyn o gefnogaeth gan dîm o Arweinwyr Systemau (tybir y byddai hyn yn effeithio ar 35% o'r ysgolion yn y modelu cychwynnol);
- amcangyfrifir 3 diwrnod arall y flwyddyn ar gyfartaledd, fesul ysgol, er mwyn i Arweinwyr Systemau roi cefnogaeth benodol ar gyfer effeithiolrwydd a gwelliannau mewn llythrennedd a rhifedd (yn dibynnu ar angen).

Mewn perthynas â'r Tîm Busnes, mae staff gweinyddol wedi cael eu cynnwys ar gymhareb o 1:5 (un swyddog gweinyddol fesul pum arweinydd systemau). Gall y tîm hefyd gynnwys Brocer a chyfieithydd Cymraeg.

Tîm Estynedig

Wrth ymgynghori ag ysgolion rhwng mis Hydref a mis Rhagfyr 2011, bydd angen canfod a ellir ymestyn y tîm craidd o Arweinwyr Systemau drwy gynnwys naill ai Arweinwyr Systemau cyswllt, ac/neu arbenigwyr cwricwlwm, er mwyn sicrhau bod digon o gynhwysedd i fodloni gofynion ysgolion wrth iddynt gomisiynu cefnogaeth gan y gwasanaeth rhanbarthol. Byddai'r rhain yn swyddi hyblyg ar delerau sefydlog, a nifer y staff yn dibynnu ar faint y comisiynu o du'r ysgolion, naill ai drwy gyllid wedi'i ddirprwyo o'r ALI, ac/neu'r Grant Effeithiolrwydd Ysgolion. Mae'r ffaith mai 'tymor penodol' yw'r swyddi hyn yn fodd i sicrhau y gall anghenion newidiol ysgolion dros y blynyddoedd nesaf gael eu cynnwys yn rhan o ffocws arweinwyr systemau yn y dyfodol.

Ceir crynodeb o'r model ariannol yn Atodiad 5.

4.3.2 Y Manteision a Ragwelir yn sgil Gwasanaeth Rhanbarthol Newydd

Dyma'r manteision a ragwelir yn sgil y model cyflenwi:

1. Deilliannau gwell i ddysgwyr, gan sicrhau'r hawl i dderbyn darpariaeth o ansawdd uchel, a hynny'n gyson.
2. Cyfrannu tuag at Strategaethau Iaith Gymraeg Lleol a chenedlaethol i ysgogi datblygiad cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar gyfer cymunedau addysg ledled Gogledd Cymru.
3. Mynediad at farchnad ehangach o ran cefnogaeth benodol – mae hyn yn caniatáu cadw gwybodaeth am systemau o fewn y sector cyhoeddus.
4. Gweithredu gofynion y Fframwaith Effeithlonrwydd Ysgolion mewn modd cydlynol, sy'n adeiladu ar gynhwysedd arwain, gan gynnwys hyfforddi a lleoli arweinydd systemau cyswllt ar drefniant integredig, a sicrhau cyfraniad ymarferwyr yn yr ysgol drwy hynny.
5. Darparu 'pwerdy' addysgeg cyfun a'r manteision sy'n deillio o hyn i'r gwasanaeth addysg, gan sicrhau bod mwy o gapasiti ac arbenigedd ar gael i ysgolion.
6. Ymagwedd gyson a chyffredin tuag at fframweithiau a phrotocolau y cedwir atynt ar draws y rhanbarth.
7. Gwell effeithlonrwydd o ran costau a gwerth am arian, a galluogi mynediad at adnoddau ALI ac Ysgolion mewn modd cost effeithiol.

Mesurir y graddau y caiff y manteision hyn eu gwireddu drwy amryw o ffyrdd:

- gwelliant mewn safonau ar draws y Dangosydd Pwnc Craidd ar raddfa leol a rhanbarthol;
- lleihau'r bwlch rhwng tlodi a chyrhaeddiad ar raddfa leol a rhanbarthol;
- graddau a dyfarniadau ansawdd uchel mewn arolygiadau ESTYN o'r ysgolion yn ogystal â'r ALIau unigol / y Gwasanaeth Rhanbarthol;
- yr un ysgol yn destun pryder ar draws y rhanbarth;
- tystiolaeth o ymagwedd gyffredin tuag at fframweithiau a phrotocolau y cedwir atynt ar draws y rhanbarth;
- cyrraedd targedau effeithlonrwydd cenedlaethol yn lleol;
- lefel y comisiynu o du'r ysgolion (fel dangosydd).

4.3.3 Arbedion Posibl

Mae'r model ariannol yn ceisio cyflawni 10% o arbedion o'r trefniant newydd, fydd tua £500k yn erbyn rhagamcan gwariant presennol o ychydig dros £5 miliwn ar y swyddogaethau craidd a ystyrir sydd o fewn cwmpas y prosiect hwn.

Mae'n bwysig nodi bod yr arbedion hyn mewn perthynas â'r prosiect hwn yn unig. Rhagwelir y daw arbedion pellach o gamau dilynol y prosiect (e.e. Blynyddoedd Cynnar, 14-19, Cynhwysiad, Cerddoriaeth, Athrawon Bro, staff cefnogi TGCh, Ysgolion Iach, Pobl Ifanc Egniol, PESS, MIS) ac o brosiectau cyd-ddibynnol MIS ac AD.

Disgwylir y bydd cam 2 y prosiect rhanbarthol yn dechrau ym mis Medi 2012, a bydd y Bwrdd Rhanbarthol yn penderfynu ar yr ardal gwasanaeth.

Mae'r model darparu yn seiliedig ar sefydlu tîm craidd o Arweinydd Systemau sy'n cael eu rheoli gan Brif Swyddog a'u Cefnogi gan Dîm Busnes, ac yn rhagdybio y bydd unrhyw adnoddau arian sy'n cael eu rhyddhau o'r Awdurdodau Lleol, yn fwy na'r targed arbedion effeithlonrwydd, yn cael eu dirprwyo i ysgolion. Bydd hyn yn galluogi'r ysgolion i froceru tîm estynedig o arweinydd systemau cyswllt ychwanegol, neu arbenigwyr cwricwlwm, ar sail ysgol unigol neu glwstwr fel bo'r angen. Bydd y tîm estynedig yn darparu hyblygrwydd a chefnogaeth ychwanegol ar gyfer unigolion ac ALIau i sicrhau bod safonau yn gwella'n gyflym.

4.4 Prosiectau Cyd-ddibynnol Cyfredol

4.4.1 Systemau Gwybodaeth Reoli Canolog

Un o swyddogaethau allweddol y gwasanaeth rhanbarthol yw darparu canolfan arbenigedd ar gyfer Systemau Gwybodaeth Reoli ac er mwyn rheoli, dadansoddi a dehongli data. Y nôd hwn, ynghyd â'r cyfle i weithio'n fwy effeithlon ac effeithiol, sydd wedi sbarduno'r gwaith i gynnwys y systemau Capita ONE canolog (a geir ar hyn o bryd ym mhob un o'r chwe awdurdod) yn y trefniant rhanbarthol.

Dros y 18 mis diwethaf, mae Consortiwm CCAC GC, drwy ymgynghorydd a benodwyd, wedi bod yn ymgysylltu â Capita er mwyn cytuno ar drefniant rhanbarthol cydlynus ar gyfer contractau ALI er mwyn cael system ONE ar draws y chwe ALI. Pan sicrheir hyn, bydd costau trwyddedu'n gostwng, a bydd rhaglen o fodiwlau ar gael ar draws y chwe awdurdod.

Dros y tair blynedd nesaf, bydd y prosiect yn canolbwyntio ar weithredu, gan gynnwys:

- cysoni cronfeydd data;
- datblygu prosesau busnes;
- gweithredu modiwlau rhaglen;
- gweithrediad technegol y systemau a gynhelir;
- asesiad o'r effaith ar breifatrwydd;
- cydweithio.

4.4.2 Adnoddau Dynol (AD)

Cydnabyddir bod cefnogaeth AD ar gyfer staff sy'n ymwneud â'r trosglwyddiad hwn yn agwedd hanfodol ar y prosiect. Fodd bynnag, ceir gwahaniaeth clir rhwng AD yn y cyddestun hwn ac AD ar ffurf Gwasanaeth Cefnogi i ysgolion (gwaith achos).

Er y bwriedir i AD fel Gwasanaeth Cefnogi ar gyfer ysgolion (gwaith achos) fod yn un o swyddogaethau'r gwasanaeth rhanbarthol, nid yw, serch hynny, yn rhan o'r prosiect hwn. Yn hytrach, bydd yn brosiect cyd-ddibynnol a fydd yn cyflwyno'r agwedd hon ar AD i'r gwasanaeth rhanbarthol yn fwy graddol. Mae'r trefniant hwn yn angenrheidiol oherwydd amrywiadau a chymhlethdodau yn y trefniadau a geir ar hyn o bryd ar draws y chwe awdurdod.

Mae gwaith eisoes wedi dechrau drwy Grŵp AD CCAC i ystyried mudo AD fel Gwasanaeth Cefnogi ar gyfer ysgolion (gwaith achos) i'r gwasanaeth rhanbarthol. Yn dilyn hyn, bydd prosiect ffurfiol yn cael ei sefydlu er mwyn symud ymlaen â'r gwaith hwn. Bydd y gwaith hwn yn cael ei gyflawni mewn cydweithrediad â'r *'Bwrdd Partneriaeth Gwasanaethau Cefnogi Rhanbarthol'*.

5. Rheoli'r Prosiect a Risgiau Cysylltiedig

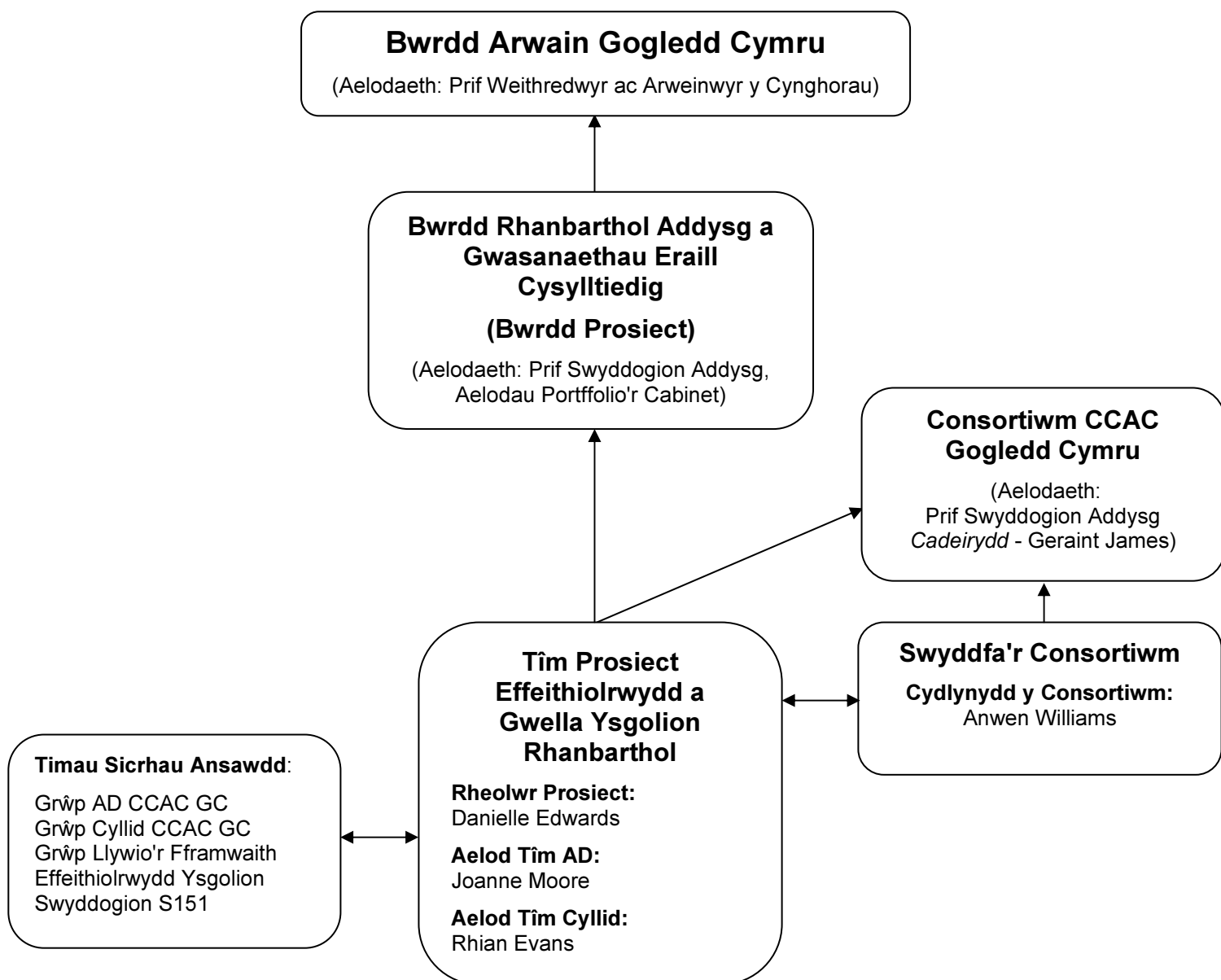
5.1 Llywodraethu'r Prosiect a Rheolaethau

Cychwynwyd y prosiect hwn gan y *Bwrdd Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig* (o dan *Fwrdd Arwain Gogledd Cymru*), a fydd yn gweithredu fel Bwrdd Prosiect er mwyn llywodraethu'r prosiect hwn. Gan adrodd yn uniongyrchol i'r bwrdd prosiect, bydd y Rheolwr Prosiect yn gweithredu mewn ymateb i Gonsortiw CCAC GC, ac yn gweithio gyda'r Consortiw hwnnw i gyflenwi Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion ar draws y chwe awdurdod yng Ngogledd Cymru.

Mae'r Ddogfen Cychwyn Prosiect wedi cael ei chymeradwyo gan Gonsortiw CCAC GC a'i llofnodi gan Noddwr y Prosiect (Prif Weithredwr Arweiniol Sir Ddinbych - Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig)

Caiff y Rheolwr Prosiect ei gefnogi gan Dîm Prosiect sy'n cynnwys arbenigwr Cyllid ac AD, a reolir yn rhithiol.

Mae'r Timau Sicrhau Ansawdd yn cynnwys grwpiau arbenigol presennol sy'n trafod AD, Cyllid a Safonau, ac fe gysylltir â hwy'n fynych ac fel bo'n briodol yn ôl eu harbenigedd drwy gydol y prosiect.

Adrodd

Bydd materion sy'n ymwneud â'r prosiect yn eitem sefydlog ar y rhaglen yn holl gyfarfodydd consortiwm CCAC GC.

Caiff adroddiadau ar y prif bwyntiau eu cyflwyno gerbron y Bwrdd Rhaglen Addysg a Gwasanaethau Cysylltiedig (Bwrdd Prosiect) ar ddiwedd pob 'Cam' yn y prosiect (gweler 6.2), ynghyd ag adroddiadau ychwanegol ar gais y Bwrdd.

5.2 Cynllun Prosiect

Yn y Cynllun Prosiect, nodir y gweithgareddau y bydd angen eu cyflawni er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth rhanbarthol newydd yn cael ei roi ar waith yn llwyddiannus. Er mwyn gwneud hyn, nodwyd pedwar cam allweddol:

Cam 1 - (Datblygu'r) Achos Busnes Amlinellol

Cam 2 - Cyfathrebu'r Achos Busnes Amlinellol i Randdeiliaid

Cam 3 - (Datblygu'r) Achos Busnes Llawn

Cam 4 - Gweithredu'r Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthoedig

Yn y cynllun prosiect llawn, nodir y gweithrediadau lefel uchel sydd eu hangen er mwyn cwblhau'r camau hyn, ar gyflymder a fydd yn bodloni'r raddfa amser ar gyfer gweithredu ym mis Medi 2012 (gweler Atodiad 6).

5.3 Strategaeth Rheoli Risg

Bydd y broses o nodi, asesu, rheoli a monitro risg yn rhan annatod o'r gwaith o reoli'r prosiect. Mae parhau i nodi ac asesu risg yn allweddol er mwyn sicrhau y caiff ein hamcanion eu cyflawni'n llwyddiannus.

Bydd yr amgylchedd allanol newidiol a'r penderfyniadau a wneir wrth gyflenwi'r prosiect yn newid statws y risgiau a nodwyd, a'r risgiau newydd sy'n codi, yn barhaus. Fel rhan o'r prosiect, dylai'r broses asesu risg gefnogi'r gwaith parhaus hwn o nodi ac asesu risg ac edrych i'r dyfodol.

Caiff risgiau eu nodi gan y Tîm Prosiect (mewn cysylltiad â chydweithwyr ar draws cylch gorchwyl y prosiect) a Chonsortium CCAC GC, a'u hadolygu fel eitem sefydlog ar y rhaglen ar gyfer elfen prosiect cyfarfodydd rheolaidd Consortiwm CCAC GC.

Bydd y Rheolwr Prosiect yn rheoli'n weithredol Risgiau Prosiect ac yn sefydlu mecanwaith i sicrhau bod y rhai hynny a chanddynt gyfrifoldeb i liniaru risgiau'n gweithio'n ddygn i sicrhau bod y lliniaru hwnnw'n digwydd. Er mwyn hwyluso hyn, mae'n ofynnol i berchnogion y risgiau roi diweddariad rheolaidd ar gais y Rheolwr Prosiect.

Mae Cofrestr Risgiau lawn y prosiect (hyd yma) ynghlwm yn Atodiad 7.

5.4 Rheoli Newid / Trosglwyddo Staff (AD)

Mae'r tîm prosiect yn cydnabod y pum egwyddor allweddol wrth reoli newid:

1. Bydd ymateb pobl i newid yn wahanol y naill oddi wrth y llall.
2. Mae gan bawb anghenion sylfaenol y mae'n rhaid eu bodloni.
3. Mae newid yn aml yn golygu colled, a bydd angen i bobl gael amser a chefnogaeth i ymdopi â'r golled honno.
4. Mae angen rheoli disgwyliadau mewn ffordd realistig.

5. Mae'n rhaid ymdrin â phryderon.

Bydd model y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion newydd yn cynnwys proses recriwtio a gaiff ei harwain gan Brif Swyddog y Gwasanaeth Rhanbarthol, ac sy'n bodloni gweithdrefnau lleol. Cyfrifoldeb y Tîm Prosiect yw sicrhau ein bod:

- Yn rhoi gwybodaeth i bobl - yn bod yn agored ac yn onest ynglŷn â'r ffeithiau, ond heb ddamcanu'n rhy optimistaidd, h.y. bodloni eu hangen am ddiwylledd, ond mewn modd nad yw'n creu disgwyliadau afrealistig.
- Yn creu matrices cyfathrebu sy'n sicrhau bod gwybodaeth gynhwysfawr yn cael ei dosbarthu'n effeithlon i bawb. Yn dweud wrth bawb ar yr un pryd, lle bynnag y bo modd, a chynnal cyfweiliadau unigol yn dilyn hynny lle bo'n briodol.
- Pan fydd gan bobl benderfyniadau i'w gwneud, yn mynegi hynny'n glir, a bod yn onest ynglŷn â chanlyniadau posibl y penderfyniadau hynny.
- Yn rhoi amser a chyfle i bobl fynegi'u safbwyntiau, a'u cefnogi wrth iddynt wneud penderfyniadau, drwy ddarparu hyfforddiant, cwnsela neu wybodaeth fel bo'n briodol.
- Yn nodi a fydd y newid yn arwain at golled, a beth fydd, neu beth allai gael ei gyflwyno yn lle'r golled honno.
- Yn rhoi cyfle i unigolion fynegi'u pryderon a rhoi sicrwydd iddynt ar sail yr hyn sy'n bosibl.
- Yn parhau i gadw at arferion rheoli da, fel neilltuo amser i gynnal trafodaeth anffurfiol a rhoi adborth.
- Yn gweithio gyda'r undebau llafur i sicrhau'r canlyniadau gorau posibl i staff o fewn cwmpas y prosiect.
- Yn parchu hawliau'r unigolion mewn perthynas â Rheoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006 (TUPE).

Mae copi o'r Matrics Cyfrifoldeb a Chyfathrebu ar gael yn Atodiad 8.

6. Y Camau Nesaf

6.1 COMPACT

Yn unol ag Adolygiad Simpson, a chyda chefnogaeth lwyr ei Haelodau, mae CLILC yn arwain ymateb llywodraeth leol Cymru i Adolygiad Simpson, ac wedi ymrwymo i weithio gyda Llywodraeth Cymru i ddarparu compact a fydd yn:

- manylu ar ddatblygu darpariaeth gwasanaeth gydweithredol a chenedlaethol yn y meysydd a nodir yn yr Adolygiad.
- nodi amserlen ar gyfer gweithredu argymhellion Adolygiad Simpson;
- amlinellu'r gweithrediadau y dylai Gweinidogion Cymru eu cyflawni i gefnogi gweithredu argymhellion yr Adolygiad;
- nodi'r ffyrdd y gallai'r Gweinidogion ymateb os nad yw awdurdodau lleol yn cyflawni'r ymrwymadau a gytunwyd ganddynt;
- disgrifio llwyddiant.

Bydd y compact yn trafod yr holl argymhellion sydd wedi'u cynnwys yn Adolygiad Simpson, ond yn rhoi'r sylw pennaf i argymhellion sy'n gydnaws â blaenoriaethau llywodraeth leol Cymru, fel y nodir ym Maniffesto CLILC ar gyfer Etholiad y Cynulliad a gyhoeddwyd ym mis Mawrth 2011, yn benodol:

- Gwella sgiliau a chyrhaeddiad addysgol
- Cefnogi'r gofal dros bobl ddi-amddiffyn, a'u hannibyniaeth
- Rheoli Gwastraff – Gwneud Defnydd Gwell o'n Hadnoddau
- Datblygu Cludiant Cynaliadwy
- Mynd i'r Afael ag Anghenion Tai

Mewn adroddiad gan CLILC i roi'r newyddion diweddaraf i Aelodau ynghylch datblygu Compact rhwng llywodraeth leol a Llywodraeth Cymru, nodir bod *'Llywodraeth Leol yn ymrwymedig i gymryd camau brys fel y bydd awdurdodau lleol wedi breinio'u pedwar consortiwm addysg â'r holl adnoddau angenrheidiol erbyn mis Medi 2012, i greu gwasanaethau gwella ysgolion rhanbarthol. Rhaid i gonsortia roi'r flaenoriaeth uchaf un i godi safonau yn ein hysgolion, a dyma yw prif weithred pob un o'r pedwar ohonynt'*.

Disgwylir i'r Compact gael ei gyflwyno gerbron cyfarfodydd Cabinet ar draws awdurdodau Cymru yn nhymer yr hydref 2011, a disgwylir bryd hynny y bydd yr holl awdurdodau yn cytuno i gyflawni blaenoriaethau'r Compact.

Bydd y datblygiadau cyfredol a'r datblygiadau i'r dyfodol a gynllunnir ar draws y chwe awdurdod yng Ngogledd Cymru ac a gyflwynir yn yr Achos Busnes Amlinellol hwn, yn cyflawni'n unol â'r ymrwymiad i'r Compact.

6.2 Dyddiadau Allweddol

Medi 2011	Cyflwyno Achos Busnes Amlinellol i'r Cabinet ym mhob ALI.
Hyd i Rhag 2011	Ymgynghoriad ffurfiol a thrafodaeth â rhanddeiliaid.
Ion i Chwef 2012	Achos Busnes Llawn i'r Cabinet ym mhob ALI.
Chwef i Mai 2012	Ymgynghoriad â staff ar amrywiannau mewn contractau
Medi 2012	Y Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Newydd ar waith.

Diffiniadau o Wella Ysgolion⁶

1. Pwrpas

Yn dilyn y Gweithdai yn Llandrindod, yn yr wythnos a oedd yn dechrau ar 27 Mehefin 2011, gofynnodd nifer o gydweithwyr am ddiffiniad clir o Swyddogaethau Gwella Ysgolion (a geir isod).

Y prif reswm am hyn yw galluogi ALLau/Consortia i wneud penderfyniadau manwl gywir ynglŷn â'r bobl a'r swyddogaethau sydd 'o fewn y cwmpas' ar gyfer cydweithio.

2. Diffiniadau o Wella Ysgolion

Byddai'r swyddogaethau canlynol fel arfer yn cael eu disgrifio fel 'Gwella Ysgolion'. Yr hyn a fyddai wedi bod oddi mewn i gyloch gorchwyl ein Gwasanaethau Arolygu a Chynghori hyd yn ddiweddar.

- Lleoli, rheoli, recriwtio a datblygiad proffesiynol parhaus Gweithwyr Proffesiynol Gwella Ysgolion (a elwir o hyn allan yn Arweinwyr Systemau).
- Ymweliadau Rheolaidd (tri bob blwyddyn fesul Ysgol o hyn allan) ag Ysgolion er mwyn monitro perfformiad yr ysgol.
- Cynnal a rheoli (a chomisiynu yn y dyfodol) ymyraethau mewn Ysgolion sy'n destun Pryder.
- Ymyraethau Thematig, e.e. yn ymwneud â grwpiau penodol o ddysgwyr, sydd fel arfer yn tangyflawni (e.e. nad Cymraeg neu Saesneg yw eu hiaith gyntaf, Anghenion Dysgu Ychwanegol, Plant Mewn Gofal ac ati.)
- Casglu, dehongli a dosbarthu Data Ysgolion a Pherfformiad Disgyblion i Ysgolion, oddi mewn i'r ALI, i Aelodau Etholedig, et al.
- Darparu adroddiadau ynglŷn â Safonau a Pherfformiad Ysgolion i Aelodau Etholedig, ESTYN, Llywodraeth Cymru a'r cyhoedd. (Sylwer: mae'n ofyniad statudol i'r ALI roi sylwebaeth ar Ysgol cyn iddi gael ei Harolygu).
- Sylwebaeth ar Gynllun Gweithredu Ysgol yn Dilyn Arolwg, a chymeradwyo'r Cynllun hwnnw. (Ceir mwy o waith yn gysylltiedig â'r dyletswyddau hyn yn achos Ysgol sydd wedi cael ei rhoi mewn categori ffurfiol gan ESTYN).
- Presenoldeb mewn apwyntiadau, Rheoli Perfformiad a diswyddo Penaethiaid.
- Rheoli Strategaeth Llythrennedd a Rhifedd a lleoli arbenigwyr llythrennedd a rhifedd a chynnal rhaglenni datblygiad proffesiynol parhaus llythrennedd a rhifedd.
- Herio Ysgolion drwy Arweinwyr Systemau'n unig ar: Arweinyddiaeth, Addysgu, Dysgu, Grwpiau sy'n Tangyflawni, Presenoldeb, Ymddygiad, Rheoli Cyllid, Defnyddio Data ar Berfformiad ac Asesu, Plant Mewn Gofal, Cymunedau Dysgu

⁶ Nick Jarman, Ymgynghorwyr Rheoli Windsor and Co

Proffesiynol a defnyddio adnoddau i gefnogi gwelliant.

- Dyletswyddau gweddilliol Athrawon Newydd Gymhwyso.
- Arwain datblygiad gwaith rhwng ysgolion.

3. Fel y mae / Fel y bydd

Yn Adran 2 nodir diffiniad o swyddogaethau Gwella Ysgolion, sy'n llawer mwy cyfyng na'r status quo ac sy'n adlewyrchu'r ymagwedd newydd fanylach tuag at Wella Ysgolion, sy'n llawer llai gwastraffus, drwy ddefnyddio Arweinwyr Systemau, y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion a'r Blaenoriaethau Cenedlaethol newydd.

Mae rhai swyddogaethau GY nad ydynt o bosib yn bodoli mwyach, ond sydd, am eu bod wedi'u cynnwys o dan Gwella Ysgolion ar hyn o bryd, yn golygu bod angen i bobl, swyddi a swyddogaethau o'r fath fod 'o fewn y cwmpas'.

- Cefnogaeth ar gyfer y cwricwlwm, gan gynnwys cyngor am bynciau a chyngor am gyfnodau ac agweddau penodol.
- Cyflenwi mentrau lleol.
- Presenoldeb rheolaidd mewn apwyntiadau heblaw Penaethiaid.
- Cyngor a chefnogaeth TGCh.
- Cynnull a rheoli grwpiau sy'n ymwneud â themâu neu gyfnodau penodol.
- Canolfannau Datblygiad Proffesiynol.
- Cyflawni ymchwil.

Mewn egwyddor, ni fydd unrhyw weithgaredd gwella ysgolion nad yw wedi'i restru yn Adran 2 ond yn cael ei gyflenwi pan fydd Ysgolion yn dewis prynu gwasanaethau, er bod angen ei gynnwys 'o fewn y cwmpas' ar hyn o bryd.

Ceir un eithriad i hyn: gall amrywiaeth o wasanaethau a ddarperir yn ganolog gael eu darparu i Ysgol sy'n Destun Pryder/mewn categori ESTYN yn rhan o Ymyrraeth ffurfiol ALI/Consortiwm mewn Ysgolion o'r fath. Eithriad fydd hyn ar bob achlysur, yn hytrach na'r drefn arferol.

4. Nodiadau

- Mae'n ddigon posibl y ceir gwasanaethau eraill, e.e. Gwasanaethau Cerddoriaeth, y Celfyddydau Perfformio. Nid yw'r rhain o fewn y cwmpas (hyd yma).
- Mae'n bosibl y byddwn yn dymuno cydleoli Data Perfformiad a Gwasanaethau Llywodraethwyr, neu y dylem fod yn gwneud hynny. Nid Gwasanaethau Gwella Ysgolion yw'r rhain mewn gwirionedd. Os ydynt yn mynd i ymuno â'r Consortia yn y cam hwn, rhaid iddynt fod 'o fewn y cwmpas' ym mhob un o'r ALLau yn y Consortiwm hwnnw ar yr un pryd â GY.

- Ceir nifer fach o swyddi Gwella Ysgolion hybrid, e.e. lle bydd rhywun yn gwneud rhywfaint o waith Gwella Ysgolion a rhywfaint o Waith Cynhwysiad. Y rheol i'w chymhwyso yw os bydd 60% o'r Swydd-Ddisgrifiad ar gyfer y swydd ym maes Gwella Ysgolion, mae'r swydd o fewn y cwmpas. Dyma ymagwedd glir y gellir ei hamddiffyn.
- Bydd rhai cydweithwyr yn dadlau bod yr holl Staff Addysg yn ymwneud â Gwella Ysgolion. Er bod hyn yn wir yn gyffredinol ac yn ddamcaniaethol, mae'n ddadl dwyllodrus (ac mewn achosion eithafol wedi'i chynllunio i gymylu pethau).
- Mae'r un ddadl yn berthnasol i swyddi hybrid. Maent naill ai oddi mewn neu oddi allan i'r cwmpas, o ran y maen prawf 60%. Os na ellir diffinio cylch gorchwyl a swyddogaeth unrhyw swydd mewn modd eglur a hawdd ei ddeall, yr hyn y dylem fod yn ei ofyn yw: a oes angen y swydd hon?

Chwe Swyddogaeth Allweddol Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol⁷

Dyma'r 6 swyddogaeth:

1. **Cynorthwyo ALLau i gyflawni'u swyddogaethau statudol mewn perthynas ag effeithiolrwydd ysgolion drwy:**
  - Ffonitro gwaith a pherfformiad ysgolion ar sail ystod o dystiolaeth ac adrodd ynghylch hyn.
  - Herio ysgolion ar sail perfformiad a darpariaeth yr ysgol gyfan, ac mewn perthynas â rhaglenni dysgu unigol a threfniadau cefnogi disgyblion er mwyn ysgogi gwelliant yn neilliannau disgyblion.
  - Ymyrryd yn narpariaeth ysgol lle bo angen, a chefnogi ysgolion mewn anhawster a'r rhai hynny a chanddynt wendidau difrifol.
  - Hyrwyddo defnyddio a dehongli data er mwyn sicrhau atebolrwydd deallus.

2. **Rhoi cymorth i ALLau ac Ysgolion (gyda'i gilydd ac ar wahân, yn ôl y galw) mewn gweithgarwch Gwella Ysgolion drwy:**
  - Gynorthwyo ysgolion i fynd i'r afael â materion sy'n ymwneud ag effeithiolrwydd/gwella ysgolion a deilliannau disgyblion.
  - Rhoi cyngor a chefnogaeth ar addysgeg (dysgu, addysgu), arweiniad a rheolaeth, ac ar atebolrwydd deallus a datblygiad proffesiynol. (Hunanwerthuso, asesu a monitro).
  - Datblygu a lleoli, ar drefniant gweithiwr cyswllt, arweinwyr systemau ac ymroi i ddatblygu'r agenda arwain systemau.
  - Hwyluso a chefnogi rhwydweithio a rhwydweithiau arfer proffesiynol lle bo angen.
  - Mynd i'r afael â materion sy'n destun pryder mewn ysgolion ac ALLau a chefnogi ysgolion lle ceir angen am welliant sylweddol.
  - Darparu arbenigedd ym maes TG (Cwricwlwm ac Addysgeg) a Rhith-amgylcheddau Dysgu

3. **Cymryd cyfrifoldeb penodol am Weithredu'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion ac am atebolrwydd y Fframwaith Arolygu Cyffredin drwy:**
  - Ddarparu a datblygu arbenigedd staff a gwybodaeth y sefydliad ym maes addysgu a dysgu.
  - Cefnogi hunanarfarnu ysgolion.
  - Cynorthwyo'r ALLau a'r ysgolion i arfer eu cyfrifoldebau mewn perthynas â'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion – gan gynnwys gwella deilliannau a lles disgyblion.
  - Sicrhau bod holl weithgareddau gwasanaeth rhanbarthol yn cael eu cyflawni yng nghyd-destun y Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion.

⁷ 'Adroddiad ar ddichonolrwydd a goblygiadau sefydlu Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol ar gyfer y chwe Awdurdod Lleol yng Ngogledd Cymru' Gerson Davies, Ymgynghorydd Annibynnol, Ionawr 2011

- Hwyluso datblygiad a gwaith Cymunedau Dysgu Proffesiynol.
- Cefnogi Ysgolion sy'n Destun Pryder, a mynd i'r afael â'u hanghenion.
- Cyfrannu tuag at baratoi am arolwg Estyn o ysgolion unigol, ac am arolygon eraill.
- Gwneud trefniadau ar gyfer datblygiad proffesiynol parhaus drwy gynnal cyrsiau, broceru, casglu a dosbarthu arfer da, a datblygu Porth rhanbarthol.

4. Darparu ar gyfer datblygu, cynnal ac adolygu fframweithiau rhanbarthol drwy drefniant comisiynu, gan gynnwys:

- Protocolau.
- Dogfennau a chanllawiau gweithredol.
- Dogfennau a bwletinau.

5. Darparu canolfan arbenigedd ar gyfer gwasanaeth system gwybodaeth reoli ac ar gyfer rheoli, dadansoddi a dehongli data

6. Darparu canolfan arbenigol ar gyfer materion rheoli Addysg a Gwasanaeth Adnoddau Dynol Addysg i gynnig arbenigedd a chynghor.

Er bod y cyfrifoldebau a nodir uchod yn creu fframwaith ar gyfer y gwasanaeth rhanbarthol, byddai angen gwneud trefniadau i sicrhau bod anghenion awdurdodau ac ysgolion unigol yn cael eu hadlewyrchu yn y gwasanaeth a ddarperir; y Pwyllgor Comisiynu ar y Cyd fydd yn gyfrifol am wneud hyn. Os yw gwasanaeth rhanbarthol i fod yn gyfrifol am y swyddogaethau hyn, ni ddylai'r gwasanaeth hwnnw fod yn ymwneud â gweithgareddau eraill oni chaiff ei gomisiynu'n benodol i wneud hynny.

Eglurhad ynghylch Modelau Llywodraethu⁸

Ceir pedwar opsiwn ar gyfer Llywodraethu. Y rhain yw:

- A - Cyd-bwyllgor
- B - Awdurdod Lletyol
- C - Cwmni Cyfyngedig Drwy Warrant
- D - Cwmni Buddiannau Cymunedol

Mae'r ddogfen hon yn anelu i roi amlinelliad o nodweddion, manteision ac anfanteision pob opsiwn.

Opsiwn A - Cyd-bwyllgor

Dyma nodweddion yr opsiwn hwn:-

Bydd Cynghorau'n cydweithio drwy ddefnyddio pwerau o dan Adrannau 111-112, Deddf Llywodraeth Leol 1972.

Caiff Cyd-bwyllgor ei ffurfio sy'n cynnwys Aelodau Etholedig o'r holl Gyngorau sy'n cymryd rhan.

Gall Bwrdd Rheoli gyflawni'r swyddogaethau gweithredol, gan adrodd i'r Cyd-bwyllgor.

Caiff staff eu cydleo. Bydd gan y sefydliad hunaniaeth gyffredin.

Gellir rhedeg y sefydliad ar hyd braich, fel Consortiwm.

Manteision

- Y lleiaf o newid.
- Yn nes at ddemocratiaeth
- Llai o oblygiadau o ran AD, tymor byr (gan gynnwys pensiynau)
- Staff yn cael eu derbyn yn awtomatig i'r Gronfa Bensiynau Llywodraeth Leol

Anfanteision

- Ni all gyflogi staff (heb y Cyngor Lletyol)
- Ni all roi gwaith ar gontract
- Mae'n bosibl na fydd yn cynnwys digon o randdeiliaid (e.e. Ysgolion fel aelodau ffurfiol)
- Mae'n bosibl na fydd yn cyd-fynd â'r hyn sydd gan LIC mewn golwg.
- Pwy sy'n darparu gwasanaethau 'cefn swyddfa'?

Opsiwn B – Awdurdod Lletyol

Y nodweddion yw bod y Cyngor yn ysgwyddo'r holl gyfrifoldeb o redeg Consortiwm, gan gyflogi staff yn bennaf, a'r holl ystyriaethau sy'n gysylltiedig â hynny.

---

⁸ Nick Jarman, Ymgynghorwyr Rheoli Windsor and Co.

Mae'r Awdurdod Lletyol i bob pwrpas yn cyflenwi'r gwasanaeth ar ran y Cynghorau eraill a'r Cynghorau eraill yn talu'r gost pro rata i'r Awdurdod Lletyol am eu cyfran o'r gwasanaethau a'r costau. Mae hyn yn cynnwys ymrwymiadau tanysgrifennu.

Caiff Cyd-bwyllgor ei sefydlu i Lywodraethu'r gwasanaeth (h.y. nid yr Awdurdod Lletyol sy'n gwneud yr holl benderfyniadau). Byddai'r Consortiwm yn gweithredu yn yr union un ffordd â'r Consortiwm yn Opsiwn A.

Ceir rhai enghreifftiau o gynseiliau sydd wedi'u sefydlu, e.e. Sefydliad Pwrcasu Swydd Efrog (YPO)

Manteision

- Gall gyflogi
- Gall roi gwaith ar gontract
- Telerau ac Amodau cyson
- Darpariaeth cefn swyddfa sengl
- Yn cyflawni ar ran Rhanddeiliaid
- Caiff staff eu derbyn yn awtomatig i'r Gronfa Bensiynau Llywodraeth Leol

Anfanteision

- Sicrhau cytundeb (gwleidyddol) parhaol
- Problemau'n gysylltiedig â bri
- Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth)
- Pensiynau (Trosglwyddo atebolrwydd/diffyg)
- Ymddiriedaeth Wleidyddol
- O blith yr holl opsiynau, dyma'r un sy'n cadw'r lleiaf o hyd braich

Opsiwn C - Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant

Byddai'r Cynghorau'n cytuno i sefydlu Cwmni Cyfyngedig Drwy Warant, y mae ei Aelodau'n berchen arno. Gallai hyn gynnwys Ysgolion.

Ni ddylid cymysgu hyn â phreifateiddio neu ddefnyddio ffynhonnell allanol. Aelodau'r cwmni sy'n berchen arno, sef Cynghorau (ac Ysgolion o bosib), ac mae'n perthyn yn gyfan gwbl i'r Sector Cyhoeddus. Nid yw'n Gwmni Cyfyngedig drwy Gyfranddaliadau.

Mae ei nodweddion gweithredol yn debyg i Opsiynau A a B, ond Cyfarwyddwyr y Cwmni fyddai'n llywodraethu arno, sef unigolion a fyddai'n cael eu penodi gan Aelodau'r Cwmni, h.y. Cynghorwyr (ac Ysgolion o bosib).

Mae Cyfarwyddwyr Cwmni wedi'u hindemnio, ar yr amod nad ydynt yn torri eu Dyletswyddau Ymddiriedol. Rheolir y math hwn o drefniant gan Ran IV Deddf Llywodraeth leol a Thai 1989, fel y cafodd ei diwygio gan Ddeddf Llywodraeth Leol 2002. Ar yr amod bod 75% o'r hawliau pleidleisio'n cael eu harfer gan Gynghorau, tybir bod y Cwmni'n Gwmni a Reolir gan Awdurdod Lleol.

Manteision

- Hyd braich, felly pellter oddi wrth densiynau
- Aelodaeth luosog
- Gall gyflogi
- Gall roi gwaith ar gontract
- Wedi'i ddiogelu rhag Hawliadau Cyflog Cyfartal
- Gall bennu a chysoni cyflog ac amodau
- Costau cefn swyddfa is o bosib

Anfanteision

- Gwleidyddol
- Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth)
- Statws derbyn i'r Gronfa Bensiynau Llywodraeth Leol. Gallai fod yn anneniadol i Awdurdodau Pensiwn.
- Rhaid iddo barhau'n solfent. (A fyddai'r diffyg pensiwn yn peri bod y Cwmni'n ansolfent i bob pwrpas, oni fyddai'r Cynghorau'n tanysgrifennu'r diffyg hwnnw?)

Opsiwn D - Cwmni Buddiannau Cymunedol

Mae'r opsiwn hwn wedi bod ar gael ers mis Gorffennaf 2005.

Yn eu hanfod, mae nodweddion yr opsiwn hwn yr un peth ag Opsiwn C.

Bu'r opsiwn hwn yn ddefnyddiol ar gyfer e.e. Trosglwyddo'r Stoc Tai, ac fe'i dyluniwyd i sicrhau manteision ymgyrch gorfforaethol gan osgoi unrhyw amheuaeth o breifateiddio ar yr un pryd.

Ar gyfer yr opsiwn hwn, ceir gofyniad i ddangos 'buddiant cymunedol'. Gall y CBC hefyd fod yn Elusen Gofrestredig. Mae rhai manteision i hyn o ran treth.

Manteision ac Anfanteision

Mae'r rhain yr un peth ag Opsiwn C.

Nid oes unrhyw beth i'w gymeradwyo'n arbennig am yr opsiwn hwn yn ychwanegol at yr hyn a geir yn Opsiwn C.

Drafft Enghreifftiol Manylion am yr Unigolyn ar gyfer Arweinydd Systemau

Cyflwyniad

Rôl benodol yr arweinydd systemau, sydd dan ystyriaeth yma, yw cynnig her a chefnogaeth broffesiynol i ysgolion, gan gynorthwyo penaethiaid a llywodraethwyr i werthuso'u perfformiad, nodi blaenoriaethau ar gyfer gwella a chynllunio newid effeithiol.

Bydd yr arweinydd systemau'n gweithredu ar ran yr awdurdod lleol, ac yn brif sianel er mwyn i'r awdurdod lleol gyfathrebu ag ysgolion ynghylch gwella.

Bydd yr awdurdod lleol/consortia'n pennu dyraniadau penodol o amser ar gyfer pob ysgol, yn seiliedig ar y band a gytunwyd ar gyfer yr ysgol, a natur ei hanghenion. Mae'r swyddogaethau craidd yn cynnwys bod yn aelod o'r panel arfarnu ar gyfer rheoli perfformiad y pennaeth.

Bydd yr arweinydd systemau'n cynnig her a chefnogaeth broffesiynol i nifer o ysgolion a gynhelir gan un neu fwy o awdurdodau oddi mewn i gonsortiw neu ar draws consortia drwy:

- weithredu fel cyfaill proffesiynol beirniadol i'r ysgolion, cynorthwyo'r pennaeth a'r llywodraethwyr i werthuso perfformiad eu hysgol, nodi blaenoriaethau ar gyfer gwella a chynllunio newid effeithiol;
- helpu i gynyddu cynhwysedd yr ysgolion i wella cyflawniad disgyblion ac i wireddu deilliannau allweddol ar gyfer disgyblion sy'n effeithio ar gyflawniad;
- cyfrannu tuag at welliant ysgol gyfan yn yr ysgolion, gan gynnwys cyfrannu'n effeithiol tuag at ddeilliannau Gweithredu'r Hawliau;
- herio a chefnogi'r pennaeth yn yr ysgolion;
- darparu gwybodaeth i gyrrff llywodraethu am berfformiad a datblygiad eu hysgol.

Drafft Enghreifftiol o Fanylion am yr Unigolyn ar gyfer Arweinydd Systemau

Mae'r safonau craidd sylfaenol canlynol yn disgrifio proffil o'r nodweddion a'r sgiliau cyffredinol sydd eu hangen er mwyn cyflawni rôl Arweinydd Systemau'n effeithiol. Ym mhob consortiw, bydd angen sicrhau hefyd y gall y tîm o Arweinwyr Systemau, gyda'i gilydd, fodloni anghenion ysgolion mewn perthynas â'r iaith, y cyfnod a'r lleoliad.

Safonau Craidd Sylfaenol

Bydd arweinwyr systemau'n bodloni'r meini prawf canlynol:

Naill ai:

- I. Byddant wedi llwyddo i wella perfformiad ysgol yn sylweddol mewn swydd arwain mewn ysgolion;
- II. Bydd ganddynt rôl arweiniol mewn ysgol lle mae safonau deilliannau a chanddynt werth ychwanegol wedi gwella ac/neu'n dangos tystiolaeth o welliant sylweddol a pharhaus;
- III. Byddant yn gallu arddangos strategaethau a ddefnyddiwyd i sicrhau lefelau uchel o gysondeb yn ansawdd y dysgu a'r addysgu a chryfder yng nghynhwysedd arwain ehangach yr ysgol;

- IV. Byddant wedi gwneud cyfraniad ehangach tuag at ddatblygiadau addysg ac/neu wella ysgolion y tu hwnt i'w hysgol eu hunain.

NEU:

- V. Byddant yn weithiwr proffesiynol mewn swydd ym maes gwella addysg, gyda rôl arwain sylweddol mewn ysgol neu awdurdod lleol;
- VI. Byddant yn gallu arddangos effaith sylweddol ar welliant mewn ysgol yn eu rôl bresennol;
- VII. Byddant yn gallu arddangos arweiniad a rheolaeth effeithiol yn eu rôl bresennol;
- VIII. Byddant wedi gwneud cyfraniad tuag at ddatblygiadau addysg ehangach yn eu hawdurdod lleol ac / neu gonsortiw.

A

- IX. Byddant yn gallu gweithio mewn modd sensitif a chydweithredol ag ystod o bartneriaid a rhanddeiliaid;
- X. Byddant yn gallu arddangos sgiliau deallusrwydd emosiynol i gefnogi gwaith effeithiol ag ysgolion sy'n tangyflawni a phartneriaid eraill;
- XI. Byddant yn ymrwymedig i gynnig her a chefnogaeth effeithiol i ysgolion;
- XII. Bydd ganddynt brofiad o ddylanwadu ar ffyrdd o feddwl, polisïau ac arferion er mwyn cael effaith gadarnhaol ar ddeilliannau dysgu a chyfluoedd bywyd plant a phobl ifanc;
- XIII. Byddant wedi dangos ymrwymiad tuag at eu datblygiad proffesiynol eu hunain a hefyd wedi ymroi i gefnogi datblygiad proffesiynol cydweithwyr;
- XIV. Bydd ganddynt dealltwriaeth lawn o'r *Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion* a goblygiadau'r fframwaith hwnnw.

Bydd arweinwyr systemau hefyd fel arfer yn arddangos y sgiliau a'r priodoleddau canlynol:

- I. Cyfathrebwyr medrus ar lafar ac mewn ysgrifen;
- II. Yn hyddysg ym maes gwella ysgolion sy'n wynebu anawsterau;
- III. Yn uchelgeisiol dros blant a phobl ifanc, ac yn benderfynol o wella deilliannau ar eu cyfer;
- IV. Yn fedrus wrth reoli a chynnal newid er gwell;
- V. Yn strategol eu hymagwedd ac yn gallu gwahaniaethu rhwng cyfrifoldebau arwain gweithredol a strategol;
- VI. Sgiliau cryf wrth gydweithio, fel arweinydd ac fel aelod o dîm, ac yn gallu gweithio'n agos ag ystod eang o bartneriaid a rhanddeiliaid gan gynnwys penaethiaid a'r staff mewn ysgolion, llywodraethwyr, AEMau a swyddogion awdurdod lleol;
- VII. Yn gallu nodi'r prif faterion perfformiad mewn ysgolion gyda phendantwrydd, gan gynnwys cryfderau a gwendidau cymharol, a mynd i'r afael â'r materion hynny;
- VIII. Yn hyfforddwr ac/neu'n fentor cymheiriaid profiadol;
- IX. Yn ddadansoddol ac arfarnol, yn deall dangosyddion perfformiad ac yn gallu dehongli data meintiol ac ansoddol manwl a chymhleth yn fanwl gywir a chyflym, a gofyn cwestiynau heriol a thrwyadl, archwilio eglurhadau o wraidd y broblem ac agweddau sy'n ymddangos yn anghyson;
- X. Yn arddangos barn gadarn, yn gallu nodi materion allweddol yn fanwl gywir a

rhoi adborth manwl gywir ac ystyrlon, ar lafar ac yn ysgrifenedig;

- XI. Yn gallu deall a gweithredu egwyddorion systemau sicrhau ansawdd a'u hymarfer, gan gynnwys hunanwerthusiad a rheoli perfformiad ysgolion;
- XII. Yn gallu deall deddfwriaeth cyfle cyfartal a'r materion sy'n gysylltiedig â chyflawniad gwahanol grwpiau o ddisgyblion, er enghraifft Plant Mewn Gofal, bechgyn, merched, rhai o wahanol grwpiau ethnig neu grwpiau economaidd-gymdeithasol wahanol, a rhai ag anabledd neu ag anghenion dysgu ychwanegol.

Amcanestyniad Ariannol

Achos Economaidd (Gwerth am Arian)

Er y bydd modd dirprwyo neu roi gwasanaeth ar gontract, bydd angen i bob awdurdod lleol gael mynediad at gynhwysedd i fonitro perfformiad, goruchwyllo'n strategol a chynghori aelodau. Mewn unrhyw drefniant lle rhennir gwasanaeth, bydd pob awdurdod lleol unigol yn cadw ei gyfrifoldeb statudol ei hun am ddarpariaeth gwasanaeth, a bydd ei gymuned ei hun yn ei ddwyn i gyfrif am yr hyn a gyflawnwyd, neu nas cyflawnwyd.

Mae llawer o drefniadau posibl ar gyfer llywodraethu'r gweithgarwch a rennir, a'r rheiny'n amrywio. Pwrpas y gwasanaeth hwn a rennir yw cael tîm craidd o arweinwyr systemau a fydd yn arwain gwelliant parhaus mewn Ysgolion. Amcangyfrifir mai costau staff fydd 84% o gostau'r gwasanaeth. Tybiwyd felly na fydd costau'r gwasanaeth a rennir yn amrywio rhyw lawer rhwng y gwahanol ddulliau o lywodraethu. Y costau a nodir yn yr adran hon felly yw costau tybiedig y model cyflenwi.

Gwerthusiad Ariannol

Ceir dadansoddiad llawn o'r costau rhagamcanol, yr arbedion a'r tybiaethau yn Atodiad 4.

Er mwyn cyfrifo llinell sylfaen y gwasanaeth a gyflenwir ar hyn o bryd ar draws y chwe awdurdod yng Ngogledd Cymru cytunwyd ar y cwmpasau canlynol:

- Cwmpas y Gwasanaeth - Y gwasanaeth yr ystyriwyd ei fod o fewn y cwmpas ar gyfer y llinell sylfaen oedd y Gwasanaeth Gwella Ysgolion
- Cwmpas Staff – Yr aelodau o staff yr ystyriwyd eu bod o fewn y cwmpas oedd y rhai hynny sy'n treulio 65% neu fwy o'u hamser (canran y cytunwyd arni'n genedlaethol) yn gweithio ar swyddogaethau gwella ysgolion craidd.⁹

Dyma grynodedb o'r model cyflenwi newydd:

Amcangyfrifir bod y gwasanaethau sydd o fewn y cwmpas yn costio £5,174,000 ar hyn o bryd, ac ar ôl clustnodi 10% o arbedion effeithlonrwydd ceir adnodd rhanbarthol o tua £4,674,000 er mwyn sefydlu gwasanaeth rhanbarthol sy'n cynnwys:

(i) tîm craidd o 'Arweinwyr Systemau' a reolir gan 'Brif Swyddog' ac a gefnogir gan 'Dîm Busnes', er mwyn sicrhau y gellir comisiynu swyddogaethau statudol yr ALLau gan y gwasanaeth rhanbarthol. Mae model cychwynnol y tîm craidd yn seiliedig ar y tybiaethau canlynol:

- y byddai ar bob ysgol angen cefnogaeth Arweinydd Systemau am 3 diwrnod y flwyddyn i gyflenwi gwelliant parhaus mewn Addysg yn unol â'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion;
- y byddai ar unrhyw ysgol sy'n destun pryder angen cefnogaeth Arweinydd Systemau am 16 diwrnod ychwanegol y flwyddyn (tybir y byddai hyn yn effeithio ar 35% o'r ysgolion yn y modelu cychwynnol);
- amcangyfrifir 3 diwrnod arall y flwyddyn ar gyfartaledd, fesul ysgol, er mwyn i Arweinwyr Systemau roi cefnogaeth benodol ar gyfer effeithiolrwydd a gwelliannau mewn llythrennedd a rhifedd (yn dibynnu ar angen).

(ii) tîm estynedig (sy'n cynnwys e.e. Arweinwyr Systemau ac/neu arbenigwyr cwricwlwm) a gomisiynir gan ALLau/ysgolion, ac a reolir gan y Prif Swyddog, er mwyn sicrhau digon o hyblygrwydd i ysgolion ac ALLau allu cyflawni'r agenda safonau.

⁹ Swyddogaethau 'Gwella ysgolion craidd' yw *monitro, cefnogi, herio ac ymyrryd - ac eithrio'r canlynol: Y Blynnyddoedd Cynnar 14-19; Cynhwysiad; Cerddoriaeth; Athrawon Bro; Staff cefnogi TGCh; Ysgolion Iach; Pobl Ifanc Weithgar; Addysg Gorfforol a Chwaraeon mewn Ysgolion; Systemau Gwybodaeth Reoli; Addysg Awyr Agored.*

Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol Gogledd Cymru

Tabl 1: Model Cyflenwi			Bl.1 2012/13	Bl. 2 2013/14	Bl. 3 2014/15
Eitem	Math o Wariant	Manylion			
1	Cyfanswm yr Adnoddau Cyfredol	Amcangyfrif o swyddi "o fewn y cwmpas" ynghyd â chostau teithio a chyfathrebu cysylltiedig	3,018,000	5,174,000	5,174,000
2	Gostyngiad yn sgil arbedion effeithlonni	Targed arbedion y Bwrdd Rhanbarthol	-500,000	-500,000	-500,000
3	Adnoddau ar Gael ar gyfer y Gwasanaeth Newydd	Llai o adnoddau ar gael er mwyn cyrraedd y targed arbedion	2,518,000	4,674,000	4,674,000
Cost Sylfaenol y Gwasanaeth Rhanbarthol					
4	Prif Swyddog a'r Tîm Cefnogi Busnes	I gynnwys rheolwr, cefnogaeth weinyddol a PA, cyfieithydd Cymraeg/Saesneg a brocer	316,000	457,000	466,000
5	Arweinwyr Systemau - Effeithiolrwydd Ysgolion	Tîm Craidd o 31 o arweinwyr systemau cyfwerth â llawn amser i gyflenwi dyletswyddau statudol y 6 ALI	1,356,000	2,372,000	2,419,000
6	Costau Eraill	Llety, cludiant, cyflenwadau, gwasanaethau cefnogi a Chyllideb Comisiynu	421,000	554,000	565,000
7	Cost y Gwasanaeth Craidd Rhanbarthol	Tîm Craidd	2,093,000	3,383,000	3,450,000
8	Tîm Estynedig	Arweinwyr systemau cyswllt ac/neu arbenigwyr cwricwlwm a gomisiynir gan yr ysgolion	425,000	1,291,000	1,224,000
9	Cost y Gwasanaeth Rhanbarthol		2,518,000	4,674,000	4,674,000

Nodiadau:

Bl 1	Costau ar gyfer Blwyddyn 1 (2012/13)	Ym mwyddyn 1, tybir y bydd y costau'n berthnasol o fis Medi 2012 ymlaen (7 mis o'r flwyddyn ariannol) (ac eithrio'r Prif Swyddog o fis Ebrill 2012 ymlaen).
1	Cyfanswm yr Adnoddau Cyfredol	Ystyrir bod swyddi "o fewn y cwmpas" os treulir mwy na 65% o'r amser ar weithgarwch gwella ysgolion. Ariennir swyddi perthnasol ar hyn o bryd gan gymysgedd o gyllideb craidd ALI, grant allanol a chyllidebau a ddirprwywyd i ysgolion.
2	Arbedion Effeithlonrwydd	Un o amcanion y Bwrdd Rhanbarthol yw canfod arbedion o 10% o wariant Gogledd Cymru drwy ddarparu Gwasanaeth Rhanbarthol.
4	Prif Swyddog a'r Tîm Cefnogi Busnes	Rheolaeth a chefnogaeth graidd dybiedig y gwasanaeth rhanbarthol (cymhareb wein: 1:5, cyfieithydd Cymraeg/Saesneg, brocer).
5	Arweinwyr Systemau - Effeithiolrwydd Ysgolion	31 gweithiwr cyfwerth â llawn amser yn seiliedig ar 3 diwrnod fesul ysgol, 16 diwrnod ychwanegol ar gyfartaledd ar gyfer ysgolion sy'n destun pryder, a 3 diwrnod pellach er mwyn canolbwyntio ar lythrennedd a rhifedd.
6	Costau Eraill	Amcangyfrif ar gyfer llety a chostau cefnogi. Amcangyfrifir £500,000 fel cyllideb gomisiynu er mwyn i'r arweinwyr systemau gyflymu'r gwelliant mewn ysgolion sy'n destun pryder.
7	Gwasanaeth Craidd	Tîm Craidd sy'n sicrhau y gellir comisiynu holl swyddogaethau statudol ALI gan y gwasanaeth rhanbarthol.
8	Tîm Estynedig	Swyddi hyblyg tymor penodol er mwyn bodloni gofynion ysgolion i gyflenwi ac ychwanegu at y gwasanaeth er mwyn cyflawni'r agenda safonau.

Tabl 2: Materion i'w hystyried ymhellach yn y cynllun achos llawn.

<u>Costau gweithredu</u>		
10	Costau Gadael	Ceir amcangyfrif cychwynnol o £2.3 miliwn o gostau gadael posibl. Fodd bynnag, bydd yr achos busnes llawn yn cynllunio i sicrhau rheolaeth lwyr o'r adleoli, gan gynnwys opsiynau eraill yn lle costau gadael. Gallai'r amcangyfrif ostwng ymhellach ar ôl ymgynghori â'r ysgolion ynghylch faint o wasanaethau ychwanegol y gallent fod am eu comisiynu (nodyn 9). Nid yw'r gwasanaeth rhanbarthol yn ddichonadwy'n ariannol os oes gofyn iddo ariannu unrhyw gostau gadael. Ni ellir ond ei ystyried yn ddichonadwy'n ariannol os caiff y costau posibl hyn eu talu o ffynhonnell arall.
11	Pensiynau	Mae'n ofynnol i'r 6 ALI danysgrifennu'r diffyg pensiwn ar gyfer swyddi a drosglwyddir, yn dibynnu ar y trefniant Llywodraethu. Drwy hyn caiff y risg o fethu casglu cyfraniadau pensiwn yn y dyfodol o'r gronfa bensiwn ei throsglwyddo i'r 6 ALI. Mae'r model ariannol yn cynnwys cyfraniad uwch na'r cyffredin o'r gronfa bensiwn fesul swydd na'r hyn a delir ar hyn o bryd. Gwneir hyn i adlewyrchu'r posibilrwydd y bydd y gronfa bensiynau'n gofyn bod yr elfen ddirffygol yn y cyfraniad yn cael ei thalu'n ôl dros lai o flynyddoedd na'r hyn sy'n ofynnol gan yr ALIau ar hyn o bryd.
12	Costau Isadeiledd	Cysylltiadau TG ar draws y rhanbarth / Canolfannau swyddfa / Materion daearyddol
<u>Trefniadau Ariannu</u>		
13	Dirprwyo cyllidebau i ysgolion	Y nod cenedlaethol yw cynyddu'r arian sy'n cael ei ddirprwyo i ysgolion o gyfartaledd Cymru o 76% i 85% o'r gyllideb Addysg berthnasol. O ran comisiynu, ceir darlun cymysg ar draws y 6 ALI ar hyn o bryd, gyda rhai costau gwella ysgolion wedi'u cynnwys mewn cyllidebau craidd ac eraill wedi'u comisiynu gan ysgolion. Wrth i'r raddfa ddirprwyo gynyddu, bydd y gwasanaeth craidd rhanbarthol yn dibynnu mwy ar ysgolion a'u gweithgarwch comisiynu gwasanaethau.
14	Swyddi a ariennir drwy grant	Mae rhai o'r swyddi cyfredol wedi'u hariannu drwy grant a allai effeithio ar natur yr arbedion effeithlonrwydd a wireddir gan ALI unigol.
15	Dyrannu costau ar draws y 6 ALI	Mae angen ystyried y sail ar gyfer dyrannu cost y gwasanaeth i bob ALI unigol.

Tudalen 65

Tybiaethau

1. Mae'r costau staff cyfredol yn seiliedig ar wybodaeth gan yr holl ALLau ynglŷn â swyddi cyfredol ac yn cynnwys amcangyfrifon o argostau Yswiriant Gwladol a chyfraniadau Pensiwn. Mae'r amcangyfrifon o gostau cludiant a chyfathrebu'n seiliedig ar y swm cyfartalog fesul staff cyfwerth â llawn amser.
2. Mae'r holl waith dadansoddi'n seiliedig ar y data a ddarparwyd hyd at ddydd Iau 30 Mehefin 2011.
3. Cyfrifwyd y costau'n seiliedig ar wybodaeth a ddarparwyd ar gyfer gwasanaethau a oedd o fewn y cwmpas. Mae ALLau wedi cael cyfle i wirio'r swyddi y diffiniwyd eu bod o fewn y cwmpas.
4. Tybir y caiff y gwasanaeth rhanbarthol ei reoli gan un Prif Swyddog gyda chymorth Tîm Cefnogi Busnes sy'n cynnwys gwasanaethau gweinyddol, broceru a chyfieithu Cymraeg/Saesneg, a fydd yn cefnogi'r gwasanaeth craidd.
5. Cydnabyddir, os caiff staff eu lleoli ar draws y rhanbarth, y bydd angen cysylltiadau TG er mwyn hwyluso trosglwyddo a chyfenwid data'n effeithiol. Nid yw costau gweithredu gofynion isadeiledd o'r fath wedi'u cynnwys ym model ariannol yr achos busnes amlinellol.
6. Mae costau swyddfa wedi'u cynnwys ar ffurf argostau cyfartalog y pen, fel amcangyfrif a fydd yn briodol p'un a fydd y gwasanaeth yn gweithredu o un lleoliad neu a fydd ganddo amryw o ganolfannau ar draws y rhanbarth,
7. Mae gofynion y tîm craidd yn seiliedig ar nifer yr ysgolion a gofnodwyd yn Adran 52 Datganiad Cyllideb 2010-11 ynghyd â newidiadau y rhoddodd yr ALLau wybod amdanynt, fel ag yr oeddynt ar 30 Mehefin 2011. Cydnabyddir bod ALLau yn gweithio ar gynlluniau ad-drefnu a fydd yn arwain at newid pellach yn nifer yr ysgolion yn y dyfodol. Mae dadansoddiad sensitifrwydd wedi cael ei gynnal ar y model cyflenwi, ac mae'r model yn caniatáu hyd at 3% o newid i'r data heb i hynny gael unrhyw effaith ariannol faterol. Mae'r model cyflenwi'n caniatáu adolygu cyflenwad y tîm craidd er mwyn adlewyrchu'r gofyniad i gyflenwi'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion wrth i nifer yr ysgolion a'r mathau ohonynt newid yn y dyfodol.

Model

8. Mae'r model yn seiliedig ar 464 o ysgolion yng Ngogledd Cymru fel y cofnodwyd ar Ddatganiad Cyllideb Adran 52 2010-11, ynghyd â newidiadau y rhoddodd ALLau wybod amdanynt.
9. Mae'r model yn amcangyfrif y bydd 35% o'r holl Ysgolion yn Ysgolion sy'n Destun Pryder mewn unrhyw flwyddyn.
10. Tybir mai 172 o ddiwrnodau'r flwyddyn yw nifer y diwrnodau cynhyrchiol gan staff, er mwyn caniatáu wythnos waith, gwyliau blyneddol, salwch, hyfforddiant ac amser cynllunio a pharatoi.
11. Mae'r model yn tybio y bydd angen tîm craidd o 31 o Arweinwyr Systemau cyfwerth â llawn amser i gefnogi Ysgolion yn y rhanbarth. Mae hyn yn seiliedig ar yr amcangyfrif y byddai ar bob ysgol angen cefnogaeth Arweinydd Systemau am 3 diwrnod y flwyddyn i

gyflenwi gwelliant parhaus mewn Addysg yn unol â'r Fframwaith Effeithiolrwydd Ysgolion. Mae'r model yn tybio y byddai ar unrhyw ysgol sy'n destun pryder angen cefnogaeth Arweinydd Systemau am 16 o ddiwrnodau ychwanegol y flwyddyn ar gyfartaledd. Mae amcangyfrif o 3 diwrnod arall y flwyddyn ar gyfartaledd wedi'i gynnwys er mwyn i Arweinwyr Systemau roi cefnogaeth benodol ar gyfer effeithiolrwydd a gwelliannau mewn llythrennedd a rhifedd.

Staffio

12. Mae gan staff a oedd yn ymwneud â'r swyddogaeth gwella ysgolion pan oedd yn cael ei chyflawni gan sefydliadau ar wahân hawl i gael eu trosglwyddo i'r sefydliad newydd sy'n darparu'r swyddogaeth honno fel gwasanaeth a rennir. Byddai'r trosglwyddiad hwn yn unol â Rheoliadau Trosglwyddo Ymgymeriadau (Diogelu Cyflogaeth) 2006 (TUPE). O dan y rheoliadau hyn, bydd staff yn cadw'u holl hawliau cyflogaeth statudol a'u hawliau contract presennol. Ni ellir diswyddo unrhyw weithiwr na newid contractau o ganlyniad i'r trosglwyddo. Byddai unrhyw ddiswyddiadau neu newidiadau i gontractau yn y dyfodol yn digwydd am resymau economaidd, technegol neu drefniadol, yn gysylltiedig â'r cyflogwr newydd. Ni cheir ond gwneud newidiadau o'r fath drwy ymgynghori a dod i gytundeb â'r staff a'r undebau llafur.
13. Bydd gan y staff sy'n cael eu trosglwyddo amrywiaeth o wahanol delerau ac amodau. Bydd amgylchiadau trosglwyddiad TUPE yn diogelu rhag gofynion Deddf Cyflog Cyfartal 1970 am ryw hyd. Ond ymhen amser, bydd angen dilyn gweithdrefnau i gael gwared â gwahaniaethau. Er mwyn sicrhau rhaglen o gydweithio llwyddiannus, bydd angen ymglymiad gweithgar cyflogeion a'u hundebau llafur.
14. I ddibenion y model ariannol, tybiwyd y byddai cyflogau'r gweithwyr ynghyd â'r argostau cysylltiedig yn cael eu cysoni o fewn y chwarterl uchaf o flwyddyn 1 i fod ar £75,000, ac y byddai'r gwsanaeth yn gweithredu gyda llai o staff o fis Medi 2012.
15. Mae'r model yn ddichonadwy'n ariannol os caiff unrhyw gostau gadael ac/neu swyddi dros ben eu hariannu'n uniongyrchol gan y 6 ALI. Amcangyfrifir arbedion effeithlonrwydd y 6 ALI drwy gymharu costau'r gwasanaeth cyfredol â chostau rhedeg y gwasanaeth rhanbarthol newydd.

Cyllid

16. Bydd angen cytuno ar fecanwaith sy'n caniatáu rhannu cyllid ar gyfer yr adnoddau hyn sy'n cael eu rhannu. Mae'r model yn tybio y bydd costau'r adnodd a rennir yn cael eu cyfrannu yn ôl fformiwla sy'n seiliedig ar nifer yr ysgolion. Tybir y ceir cyfle am system ariannu gymysg fel bod y gwasanaeth craidd diffiniedig yn cael ei ddarparu drwy rannu'r gost fesul cyfran yn seiliedig ar fformiwla, a bod modd i ysgolion gaffael gwasanaeth 'ychwanegol' fesul uned, naill ai'n unigol neu fel clwstwr.
17. Mae'r model cyflenwi'n tybio y caiff unrhyw adnoddau arian parod a gaiff eu rhyddhau o'r ALLau, yn ychwanegol at y targed arbedion effeithlonrwydd, eu dirprwyo i'r ysgolion. Bydd hyn yn galluogi'r ysgolion i froceru arweinwyr systemau cyswllt ychwanegol, neu arbenigwyr cwricwlwm, ar gyfer ysgol unigol neu glwstwr o ysgolion fel bo'r angen. Bydd lefel y galw am y tîm estynedig hwn yn effeithio ar lefel y staffio a bennir.

Cynllun Prosiect ¹⁰

Atodiad 6

Cyf. Rhif	Gweithredu	Perchennog y Weithred	Dyddiad Dechrau	Dyddiad Gorffen Disgwyliedig
Cam 1 - Achos Busnes Amlinellol			16 Mehefin 2011	15 Gorffennaf 2011
SR 1	Datblygu proffiliau gwasanaeth gwella ysgolion ar gyfer pob un o 6 Awdurdod Gogledd Cymru (staff, cyllid a chyflenwi gwasanaeth)	Tîm Prosiect	16 Mehefin 2011	07 Gorffennaf 2011
SR 2	'Grŵp CCAC GC' i gytuno ar (i) y model llywodraethu a (ii) model(au) cyflenwi amlinellol, (arweiniad gan Nick Jarman)	Consortiwm CCAC GC	24 Mehefin 2011	24 Mehefin 2011
SR 3	Paratoi Drafft 1 ^{af} yr Achos Busnes Amlinellol	Tîm Prosiect	27 Mehefin 2011	30 Mehefin 2011
SR 4	Cyflwyno'r Achos Busnes Amlinellol i 'Grŵp CCAC GC' (06/07/2011) a gwneud unrhyw newidiadau angenrheidiol.	Rheolwr Prosiect	01 Gorffennaf 2011	07 Gorffennaf 2011
SR 5	Aelodau 'Grŵp CCAC GC' i gymeradwyo'r Achos Busnes Amlinellol (Terfynol) (drwy e-bost)	Consortiwm CCAC GC	08 Gorffennaf 2011	14 Gorffennaf 2011
SR 6	Cyflwyno'r Achos Busnes Amlinellol gerbron y 'Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig' i'w gymeradwyo	Cadeirydd Consortiwm CCAC GC	15 Gorffennaf 2011	15 Gorffennaf 2011
Cam 2 - Cyfathrebu'r Achos Busnes Amlinellol wrth Randdeiliaid			16 Gorffennaf 2011	31 Rhag 2011
SR 7	Cynllunio'r dulliau cyfathrebu priodol ar gyfer y grwpiau o randdeiliaid a nodwyd (gan gynnwys ymgysylltu ar y cyd â'r undebau)	Tîm Prosiect	16 Gorffennaf 2011	31 Awst 2011
SR 8	Cytuno ar y dulliau cyfathrebu â 'Grŵp CCAC GC' (dyddiad)	Rheolwr Prosiect	01 Medi 2011	10 Medi 2011
SR 9	Cyflwyno'r Achos Busnes Amlinellol gerbron y Cabinet ym mhob un o'r Awdurdodau yng Ngogledd Cymru (digwyddiad dilynol i'r aelodau ar 16 Medi), er mwyn cytuno (i) i symud ymlaen â'r Cynllun Prosiect a (ii) i benodi Prif Swyddog i reoli'r Gwasanaeth Rhanbarthol	Consortiwm CCAC GC	01 Medi 2011	30 Medi 2011
SR 10	Cyfathrebu'n ffurfiol â'r rhanddeiliaid	Tîm Prosiect	01 Hyd 2011	31 Rhag 2011
SR 11	Anfon hysbysiadau 'o fewn cwmpas' ar gyfer swyddi yn dilyn trafodaethau â'r aelodau o staff - y cyflogwr i ymdrin â phawb ar yr un pryd	Timau AD Awdurdod Lleol	01 Rhag 2011	31 Rhag 2011
Cam 3 – Achos Busnes Llawn			18 Gorffennaf 2011	31 Mawrth 2012
SR 12	Ymhelaethu ar y dadansoddiad cost a budd llawn ar gyfer y model(au) llywodraethu a chyflenwi (gan gynnwys is-fodelau ar gyfer strwythurau cyllid a	Tîm Prosiect	18 Gorffennaf 2011	31 Rhag 2011

¹⁰ Dogfennau Consortiwm CCAC Gogledd Cymru, Prosiect Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (f7)

Cyf. Rhif	Gweithredu	Perchennog y Weithred	Dyddiad Dechrau	Dyddiad Gorffen Disgwyliedig
	staff; atborth o'r ymgynghoriad ar yr Achos Busnes Amlinellol)			
SR13	Datblygu a chytuno ar y broses er mwyn penodi Prif Swyddog	Consortiwm CCAC GC	18 Gorffennaf 2011	1 Medi 2011
SR 14	Penodi'r Prif Swyddog (<i>rhaid penodi erbyn diwedd mis Hydref, i ddechrau'r swydd ym mis Ionawr</i>)	Consortiwm CCAC GC	2 Medi 2011	31 Hyd 2011
SR 15	Cyflwyno'r Achos Busnes Llawn i 'Grŵp CCAC GC' (dyddiad) a gwneud unrhyw newidiadau angenrheidiol.	Rheolwr Prosiect	3 Ion 2012	13 Ion 2012
SR 16	Y'Bwrdd Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig' i gymeradwyo'r Achos Busnes Llawn (Terfynol)	Rheolwr Prosiect	16 Ion 2012	20 Ion 2012
SR 17	Cyflwyno'r Achos Busnes Llawn i'r Cabinet ym mhob un o Awdurdodau Gogledd Cymru (digwyddiad dilynol i'r aelodau ar 16 Medi), er mwyn cytuno i symud ymlaen â Cham 4 - Gweithredu	Consortiwm CCAC GC	21 Ion 2012	17 Chwef 2012
SR 18	Timau Cyllid Lleol i nodi'r trefniadau newydd yn derfynol ar gyfer dechrau blwyddyn ariannol 2012/13)	Tîm Prosiect	18 Chwef 2012	31 Mawrth 2012
Tam 4 - Gweithredu'r Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthol			01 Ion 2012	31 Awst 2012
SR 19	Y Prif Swyddog i arwain ymgynghoriadau ag ysgolion ar swyddogaethau'r Gwasanaeth Rhanbarthol.	Prif Swyddog	01 Ion 2012	
SR 20	<i>Defnyddir yr Achos Busnes Llawn yn sail ar gyfer yr Ymagwedd Weithredol</i>			
SR 21	Pedwar mis o ymgynghori â staff unigol ar amrywiannau rhwng contractau (mae hyn yn cynnwys gwrandawriad ffurfiol ac amser i apelio)	Tîm Prosiect	01 Chwef 2012	30 Mai 2012
SR 22	Tri mis o rybudd i'r staff	Tîm Prosiect	31 Mai 2012	31 Awst 2012

Cofrestr Risg y Prosiect ¹¹

Sylwer: Mae'r gofrestr risgiau'n ddogfen fyw, a bydd yn newid ar hyd oes y prosiect. Yn gywir ym mis Gorffennaf 2011.

LIKELIHOOD	Event is almost certain to occur in most circumstances	>70%	Almost Certain	A						
	Event likely to occur in most circumstances	30-70%	Likely	B						
	Event will possibly occur at some time	10-30%	Possible	C						
	Event unlikely and may occur at some time	1-10%	Unlikely	D						
	Event rare and may occur only in exceptional circumstances	<1%	Rare	E						
					5	4	3	2	1	
					Very Low	Low	Medium	High	Very High	
Service Performance					Minor errors or disruption	Some disruption to activities/customers	Disruption to core activities/ customers	Significant disruption to core activities. Key targets missed	Unable to deliver core activities. Strategic aims compromised	
Reputation					Trust recoverable with little effort or cost	Trust recoverable at modest cost with resource allocation within budgets	Trust recovery demands cost authorisation beyond existing budgets	Trust recoverable at considerable cost and management attention	Trust severely damaged and full recovery questionable and costly	
Financial					Cost (£)	<£50k	£50k - £350k	£350k - £1 m	£1 m - £5 m	>£5m
IMPACT										

Cyf. Rhif	Disgrifiad o'r risg	Canlyniad	Sgôr / lefel y risg gynhenid	Mesurau a Rheolaethau i Leihau Risg	Sgôr / sgôr risg sy'n weddill	Gweithredu Pellach	Perch. y Weithred	Dydd. Carreg Filltir
RSEIS_R1 Tudalen 70	Na all y prosiect fodloni disgwyliadau ar draws y chwe Awdurdod yng Ngogledd Cymru.	Nad yw'r holl Awdurdodau'n cymeradwyo'r Achos Busnes Amlinellol. Nad yw'r prosiect yn llwyddo i gyflawni ei amcanion. Bod LIC yn deddfu.	B1	Mae'r Bwrdd Prosiect yn cynnwys grŵp CCAC GC.	C1	Creu bwletin er mwyn rhoi'r newyddion diweddaraf am gynnydd.	Cydlynnydd y Consortiwm a'r Rheolwr Prosiect	Mehefin 2011
RSEIS_R2	Ei bod hi'n bosibl na fydd y model llywodraethu (cychwynnol) ar gyfer gwella ysgolion yn addas er mwyn rhanbartholi gwasanaethau yn y dyfodol e.e. y	Nad yw'r prosiect yn llwyddo i gyflawni ei nodau allweddol. Ei fod yn amharu ar y gallu i symud agenda ranbartholi lawn y Gwasanaethau Addysg yn ei blaen. Bod LIC yn deddfu.	B1	Mae grŵp CCAC GC wedi bod yn ymgysylltu ag Ymgynghorydd Llywodraethu annibynnol, sydd wedi bod yn llywio cyfeiriad y model llywodraethu. Mae Ysgrifenyddiaeth CLILC yn sicrhau cefnogaeth ac arweiniad priodol gan rwydweithiau swyddogion cymorth corfforaethol.	C1	Gwneud yn siŵr bod yr holl swyddogion cymorth corfforaethol perthnasol ym mhob awdurdod yn cael eu cynnwys drwy eu	Consortia CCAC GC	Gorffennaf 2011

¹¹ ' Consortiwm CCAC Gogledd Cymru, Dogfennau'r Prosiect Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (f7)

Cyf. Rhif	Disgrifiad o'r risg	Canlyniad	Sgôr / lefel y risg gynhenid	Mesurau a Rheolaethau i Leihau Risg	Sgôr / sgôr risg sy'n weddill	Gweithredu Pellach	Perch. y Weithred	Dydd. Carreg Filtir
	Gwasanaeth Cynhwysiad					rhwydweithiau er mwyn sicrhau llywodraethu priodol.		
RSEIS_R3	Na fydd gwasanaeth rhanbarthol yn gallu bodloni'r angen am wasanaeth cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar draws y rhanbarth.	Dirywio'r ddarpariaeth gwasanaeth gyfredol mewn rhai awdurdodau. Peidio bodloni polisïau Iaith Gymraeg. Colli cyfle i ysgogi datblygiadau cyfrwng Cymraeg a dwyieithog mewn cymunedau addysg ar draws y rhanbarth.	B2	Mae'r cyfle i gyfrannu tuag at Strategaethau Iaith Gymraeg lleol a chenedlaethol i ysgogi datblygiad cyfrwng Cymraeg a dwyieithog ar gyfer cymunedau addysg ledled Gogledd Cymru wedi cael ei nodi fel un o Fanteision y Prosiect (Dull o fesur llwyddiant yn ôl y manteision a gaiff eu gwireddu).	B2	Adolygu'r polisïau iaith Gymraeg o fewn pob awdurdod.	Consortia CCAC GC – Grŵp Tasg a Gorffen Dwyieithog	Gorffennaf 2011
Tudalen 71 RSEIS_R4	Mae'n bosibl na fydd y model llywodraethu ar gyfer gwella ysgolion yn bodloni disgwiliadau cenedlaethol	Yna, bydd LICC yn deddfu.	C1	Mae grŵp CCAC GC wedi bod yn ymgysylltu ag Ymgynghorydd Llywodraethu annibynnol, sydd wedi bod yn llywio cyfeiriad y model llywodraethu.	D1	Trefnu gweithdy diwrnod o hyd gyda'r Ymgynghorydd Llywodraethu er mwyn cynnal archwiliad pellach o fodolau llywodraethu a'u perthynas â'r model(au) cyflenwi. Cael mewnbwn yr Ymgynghorydd Llywodraethu yn yr Achos Busnes Amlinellol.	Cydllynydd y Consortiwm Rheolwr Prosiect	I'w gadarnhau 15 Gorffennaf 2011

Cyf. Rhif	Disgrifiad o'r risg	Canlyniad	Sgôr / lefel y risg gynhenid	Mesurau a Rheolaethau i Leihau Risg	Sgôr / sgôr risg sy'n weddill	Gweithredu Pellach	Perch. y Weithred	Dydd. Carreg Filltir
RSEIS_R5	Na chaiff yr Achos Busnes Amlinellol ei gwblhau erbyn 15 Gorffennaf	Bod y prosiect yn dod i ben. Bod LIC yn deddfu.	B1	Mae Tîm Prosiect wedi cael ei sefydlu i gyflenwi'r Achos Busnes Amlinellol. Mae'r Cynllun Prosiect wedi'i gwblhau.	B1	Cyflenwi'r prosiect yn unol â'r cynllun prosiect, gan adolygu problemau a risgiau'n rheolaidd.	Rheolwr Prosiect	15 Gorffennaf 2011
RSEIS_R6	Na cheir unrhyw gefnogaeth <i>wleidyddol na chorfforaethol</i> o fewn yr awdurdodau tuag at yr agenda ranbarthol	Nad yw'r holl Awdurdodau'n cymeradwyo'r Achos Busnes Amlinellol. Nad yw'r prosiect yn llwyddo i gyflawni ei amcanion. Bod LIC yn deddfu.	B1	Mae Arweinwyr a Phrif Weithredwyr y Cynghorau'n aelodau o ' <i>Fwrdd Rhanbarthol Gogledd Cymru</i> '. Mae aelodau portffolio'r Cabinet ac aelodau consortiwm CCAC GC yn aelodau o'r ' <i>Tîm Rhanbarthol Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig</i> '. Mae'r eitem yn cael ei chynnwys yn rheolaidd ar raglenni awdurdodau lleol yng nghyfarfodydd yr Uwch Dimau Gweithredol, y Grwpiau Gweithredol a'r Pwyllgorau Craffu.	C1	Creu bwletin er mwyn rhoi'r newyddion diweddaraf am gynnydd. Bydd Prif Weithredwyr yr Awdurdodau Lleol yn cyflwyno'r Achos Busnes Amlinellol gerbron y Cabinet ym mis Medi.	Cydlynnydd y Consortiwm a'r Rheolwr Prosiect	Mehefin 2011
RSEIS_R7	Bod presenoldeb lleol yn cael ei golli	Y canfyddiad o wasanaeth amheronol â diffyg gwybodaeth am ysgolion lleol.	B3	Mae'r angen i sicrhau bod gwasanaeth effeithiolrwydd a gwella ysgolion dwyieithog ar gael i gymunedau addysg ar draws Gogledd Cymru wedi'i gynnwys fel un o Nodau Allweddol y prosiect.	B3	Archwilio modelau cyflenwi sy'n bodloni'r anghenion lleol	Rheolwr Prosiect	15 Gorffennaf 2011
RSEIS_R8	Y bydd y cam cychwynnol yn atal Gwella Ysgolion a	O ganlyniad i hyn, gallai'r ddarpariaeth fod yn anghyson, a'r	B2	Codi mwy o ymwybyddiaeth am yr ymagwedd gynyddrannol tuag at ranbartholi gwasanaethau eraill.	B2	Ystyried pa mor gyflym y caiff elfennau		

Tudalen 72

Cyf. Rhif	Disgrifiad o'r risg	Canlyniad	Sgôr / lefel y risg gynhenid	Mesurau a Rheolaethau i Leihau Risg	Sgôr / sgôr risg sy'n weddill	Gweithredu Pellach	Perch. y Weithred	Dydd. Carreg Filtir
	gwasanaethau cysylltiedig (e.e. Cynhwysiad) rhag cael eu cyflenwi mewn modd cydlynol.	deiliannau ar gyfer plant ac arolygon fod yn salach.				amrywiol gwasanaethau eu cyfuno. Ymgynghori â chydweithwyr ar yr Achos Busnes Amlinellol.		Hydref 2011
RSEIS_R9 Tudalen 73	Y bydd rhesymoli'r gwasanaeth yn arwain at ddiswyddiadau	Effeithiau ariannol e.e. costau diswyddo - mae'n bosibl na fyddant wedi'u cynnwys yn y gyllideb wreiddiol a gynigiwyd.	B2	Mae trafodaethau cychwynnol wedi cael eu cynnal â'r tîm prosiect er mwyn ystyried yr opsiynau o ran cyfleoedd i ailhyfforddi'n llawn a chostau hynny, costau adleoli a sicrhau cyflogau, costau VR ac EVR.	B2	Yn rhan o'r 'Achos Busnes Llawn' cytuno â phob un o'r 6 o awdurdodau sut y telir y costau (rhan o'r dadansoddiad cost a budd ar gyfer y modelau a gynigir)	Consortia CCAC GC	31 Rhagfyr 2011
RSEIS_R10 Tudalen 73	Na fydd pob un o'r 6 o awdurdodau'n cymryd rhan yn llawn yn ystod y cyfnodau ymgynghori.	Na fydd yr amserlen ar gyfer gweithredu'n cael ei bodloni. Nad yw'r prosiect yn llwyddo i gyflawni ei amcanion. Bod LICC yn deddfu.	B1	Mae Dogfen y Prosiect yn cynnwys 'Matrics Cyfrifoldeb a Chyfathrebu' i amlygu'r hyn a ddisgwylir a phryd o ran ymglymiad wrth wneud cynnydd drwy gamau'r prosiect. Yn y Cynllun Prosiect, mae'r amserlen ar gyfer yr ymgynghoriad ffurfiol ar yr Achos Busnes Amlinellol wedi cael ei hymestyn er mwyn caniatáu ar gyfer unrhyw flaenoriaethau a allai wrthdaro â'i gilydd, ac unrhyw oedi gyda'r trefniadau ymgynghori.	C1	Creu bwletin er mwyn rhannu'r newyddion diweddaraf am gynnydd. Defnyddio fforymau sydd wedi'u sefydlu ar gyfer ymgynghoriadau lle bo'n briodol.	Cydlynnydd y Consortiw m a'r Rheolwr Prosiect Rheolwr Prosiect	Mehefin 2011 (ac wedyn yn barhaus)
RSEIS_R11	Na chaiff telerau ac	Hawliadau am gyflog	C2	Mae'r Tîm Prosiect wedi nodi'r	C2	Is grŵp i gael ei	Aelod AD y Tîm	Rhag 2011

Cyf. Rhif	Disgrifiad o'r risg	Canlyniad	Sgôr / lefel y risg gynhenid	Mesurau a Rheolaethau i Leihau Risg	Sgôr / sgôr risg sy'n weddill	Gweithredu Pellach	Perch. y Weithred	Dydd. Carreg Filltir
	amodau eu cysoni.	cyfartal. Gweithlu wedi'i ddadurthio.		angen i gynnal dadansoddiad llawn o'r gwahaniaethau ar draws y 6 awdurdod (gan gynnwys eitemau fel sicrhau cyflog, costau teithio, pensiwn, hawl am wyliau, hawl am dâl salwch, cyflog ac ati).		sefydlu i gyflawni'r gwaith hwn ar draws y 6 awdurdod gan ddefnyddio'r grŵp sicrhau ansawdd AD.	Prosiect	
RSEIS_ R12 Tudalen 74	Bod y prosiect hwn yn ailadrodd datblygiadau Bwrdd Gwasanaeth Cefnogi GC.	Ailadrodd gwasanaethau a dryswch cyffredinol.	C2	Mae'r Tîm Prosiect yn cydnabod mai cylch gorchwyl y prosiect cyntaf hwn (o fewn rhaglen waith) yw cyflenwi gwasanaeth effeithiolrwydd a gwella ysgolion ar raddfa ranbarthol, ac yn dilyn hynny, y ceir prosiectau i gynnwys (ar wahân) Systemau Gwybodaeth Reoli, AD, Cyllid a gwasanaethau eraill ym maes addysg, e.e. cynhwysiad.	C2	Sicrhau bod cyswllt yn cael ei sefydlu ac amserlenni'n cael eu cydamseru rhwng y naill fwrdd a'r llall. Cwmpasu gofynion AD y Gwasanaeth Gwella Ysgolion ac, ar wahân, cwmpasu gofynion AD ysgolion y 6 awdurdod.	<i>Rheolwr Prosiect y GEGYRh a'r 'Bwrdd Gwasanaeth Cefnogi Rhanbarthol'</i> I'w benderfynu	Mawrth 2012
RSEIS_ R13	Nad yw'r gwasanaeth rhanbarthol yn hygyrch yng nghanfyddiad y gweithwyr proffesiynol a'r undebau	Gweithlu wedi'i ddadurthio. Gallai hyn arwain at weithredu diwydiannol. Effeithiau ar ansawdd y ddarpariaeth gwasanaeth ac, yn eu tro, ar safonau.	C2	Mae'r Tîm Prosiect yn cydnabod pwysigrwydd cyfathrebu'n effeithiol â rhanddeiliaid allweddol (gweler y matrices cyfathrebu yn adran 5), a'r angen i reoli'r newid gyda'r rhai yr effeithir arnynt fwyaf.	C2	Bod aelod AD y Tîm yn cyfarfod â Grŵp ACCAC GC i gyflwyno'r agweddau AD ar reoli newid, yng nghyd-destun y Cynllun Prosiect	<i>Aelod AD y Tîm Prosiect</i>	

Matrics Cyfrifoldeb a Chyfathrebu ¹²

Nodiadau:

- (i) 'SR' yw'r cyfeirnod o'r Cynllun Prosiect (gweler Atodiad 6).
- (ii) Penderfynir ar gyfryngau cyfathrebu o blith amrywiaeth o ddulliau effeithiol (gan gynnwys y canlynol, ymhlith eraill: strwythurau cyfarfodydd presennol; cyfarfodydd arbennig; negeseuon e-bost; bwletinâu ffurfiol; grwpiau ffofws; holiaduron; ymgynghoriadau ffurfiol â rhanddeiliaid gyda hwyluswyr) yn dibynnu ar y math o randdeiliad, yr wybodaeth y mae angen ei chyfathrebu, effeithiolrwydd o ran cost ac amser.

Allwedd:

X – Gweithredu, T – Cyfrannu, C – Ymgynghori, E – Ymgysylltu, I – Hysbysu, A – Awdurdodi, D – Penderfyniad (penderfyniadau gweithredol)

Tudalen 75

Rhanddeiliaid

	Bwrdd Rhanbarthol GC	Bwrdd Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig	Noddwyr Prosiect	Consortiwm CCAC GC	Cabinet	Pwyllgor Craffu Cwsmeriaid	Lleol ALI (e.e. Tîm Gweithredol, Grŵp Adolygu)	Cydlynnydd y Consortiwm	Swyddog Cyllid Arweiniol ar gyfer Awdurdodau GC	Tîm Prosiect	Yr Undebau	Ysgolion	Swyddogion Gwella Ysgolion	Tîmau Cyllid Lleol	Tîmau AD Lleol	Tîmau Sicrhau Ansawdd	Bwrdd Gwasanaethau Cefnogi Gogledd Cymru
Cam 1 - Achos Busnes Amlinellol																	
SR 1				T				I	E	X				T	T	E	
SR 2			I	X				I	I	I							
SR 3								E	E	X				T	T		
SR 4			I	E, T				I	E	X				T	T		
SR 5			I	A				I	I	X							
SR 6	I	D	I	X			I	I	I	I						I	I
Cam 2 - Cyfathrebu'r Achos Busnes Amlinellol wrth Randdeiliaid																	
SR 7								E		X	T					E	

¹² 'Consortiwm CCAC Gogledd Cymru, Dogfennau'r Prosiect Gwasanaeth Effeithiolrwydd a Gwella Ysgolion Rhanbarthol (f7)

	Bwrdd Rhanbarthol GC	Bwrdd Addysg a Gwasanaethau Eraill Cysylltiedig	Noddwr y Prosiect	Consortiwm CCAC GC	Cabinet	Pwyllgor Craffu Cwsmeriaid	Lleol ALI (e.e. Tim Gweithredol, Grŵp Adolygu)	Cydlynnydd y Consortiwm	Swyddog Cyllid Arweiniol ar gyfer Awdurdodau GC	Tim Prosiect	Yr Undebau	Ysgolion	Swyddogion Gwella Ysgolion	Timau Cyllid Lleol	Timau AD Lleol	Timau Sicrhau Ansawdd	Bwrdd Gwasanaethau Cefnogi Gogledd Cymru
SR 8			I	A				I		X	I						
SR 9	I	I	I	X	D	E	A	I	I	I						I	I
SR 10								T		X	C	I, C	I, C	I	I	I	I
SR 11				X			I	T		T	I		I	I	T	I	
Cam 3 – Achos Busnes Llawn																	
SR 12								T	E	X	E	E	E	T	T	E	
SR 13		A		X				I		T							
SR 14		A		X, D				I		T							
SR 15			I	E, T				I	E	X				T	T		
SR 16		A	I	X				I	I	T							
SR 17	I	I	I	X	D	E	A	I	I	I	I					I	I
SR 18			I	I			I	I	E	T				X	T	E	
Cam 4 – Gweithredu'r Gwasanaeth Gwella Ysgolion Rhanbarthol <i>(Yn dibynnu ar ddatblygu cam 4)</i>																	
SR 19																	
SR 20																	

Tudalen 7o

Adroddiad i:	Y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	31 Ionawr 2013
Aelod Arweiniol / Swyddog:	Pennaeth Gwasanaethau Oedolion a Busnes
Awdur yr Adroddiad:	Swyddog Comisiynu (Gofalwyr)
Teitl:	Strategaeth Gwybodaeth ac Ymgynghoriad Gofalwyr Gogledd Cymru

---

1. Ynghylch beth mae'r adroddiad?

Mae'r adroddiad yn cyfeirio at weithredu Mesur Strategaethau Gofalwyr (Cymru) 2010 (y Mesur Gofalwyr) fel sy'n cael ei ddangos yn Strategaeth Gwybodaeth ac Ymgynghoriad Gofalwyr Gogledd Cymru 2012 – 2015 (y Strategaeth Ranbarthol – Atodiad 1)

Yn ogystal, mae'r adroddiad hefyd yn cynnwys **nodyn gwybodaeth** (Tudalen 4) mewn ymateb i ymholiad diweddar gan yr aelodau ynghylch llinell ffôn 24 awr yn rhoi cefnogaeth i Ofalwyr yn Sir Ddinbych.

2. Beth yw'r rheswm dros wneud yr adroddiad hwn?

Yn unol â gofynion y Mesur Gofalwyr, mae drafft terfynol y Strategaeth Ranbarthol wedi'i gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru.

Mae gofyn erbyn hyn i bob un o chwe Awdurdod Lleol Gogledd Cymru archwilio a chymeradwyo'r Strategaeth Ranbarthol.

Mae'r adroddiad yn rhoi amlinelliad byr o sut y mae'r Strategaeth Ranbarthol yn talu sylw i ofynion y Mesur Gofalwyr.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Fod y Pwyllgor:

- 3.1 yn cefnogi Strategaeth Gwybodaeth ac Ymgynghoriad Gofalwyr Gogledd Cymru 2012 – 2015 a'r bartneriaeth gyda Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr a'r trydydd sector ar gyfer ei gweithredu.
- 3.2 Yn ystyried yr wybodaeth a gyflwynir ynghylch llinell 24 awr i gefnogi Gofalwyr ac yn cytuno fod y gwasanaethau sydd ar gael ar hyn o bryd yn ddigon i gyfarfod ag anghenion gofalwyr Sir Ddinbych.

4. Manylion yr adroddiad

Cafodd Rheoliadau Strategaethau Gofalwyr (Cymru) 2011 eu cymeradwyo gan Gynulliad Cenedlaethol Cymru ar 6 Rhagfyr 2011. Ar ôl hynny, cyhoeddwyd Mesur, Rheoliadau a Chanllawiau ar weithredu'r mesur i bob Bwrdd ac Ymddiriedolaeth Iechyd Lleol ac i'r Gwasanaethau Cymdeithasol (yr 'awdurdodau dynodedig') ym mis Ionawr 2012.

Dyma'r tro cyntaf i ddyletswyddau statudol ynghylch Gofalwyr gael eu gosod ar awdurdodau iechyd yng Nghymru.

Yn ei gyfarfod ar 9 Chwefror 2012, derbyniodd Pwyllgor Archwilio Partneriaethau Sir Ddinbych adroddiad yn amlinellu gofynion y Mesur Strategaethau Gofalwyr (Cymru) 2010 newydd, ac yn benodol y gofynion i gyhoeddi a gweithredu Strategaeth Gwybodaeth ac Ymgynghoriad rhanbarthol i Ofalwyr.

Mae Byrddau Iechyd Lleol yn cael eu dynodi fel yr 'awdurdod arweiniol' ar gyfer gweithredu Rheoliadau'r Mesur Gofalwyr.

Sefydlwyd Grŵp Strategol Arweiniol Gofalwyr Gogledd Cymru yn 2011 i ddatblygu'r Strategaeth Ranbarthol. Bydd yn parhau i gyfarfod ac yn gweithredu fel gweithgor partneriaeth i ddatblygu'r gwaith sy'n cael ei amlinellu yn y Strategaeth Ranbarthol. Yn ogystal, mae Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr wedi sefydlu Bwrdd Prosiect Mesur Strategaethau Gofalwyr (Cymru) i archwilio gwaith Grŵp Strategol Arweiniol Gofalwyr Gogledd Cymru ac i ddarparu cyngor a sicrwydd i'r Bwrdd Iechyd ei fod yn cyfarfod â'i gyfrifoldebau mewn perthynas â'r Mesur Gofalwyr. Mae'r Bwrdd yn cynnwys cynrychiolaeth o awdurdodau lleol a'r trydydd sector.

Wrth gymeradwyo'r Strategaeth Ranbarthol, daeth Llywodraeth Cymru i'r casgliad fod hon yn "Strategaeth ragweithiol yn canolbwyntio'n dda ar ganlyniadau ac, yn sail iddi, mae meddwl clir ynghylch ffyrdd eraill o'u cyflawni. Mae'r Strategaeth yn dangos partneriaeth waith gref rhwng y Bwrdd Iechyd, y chwe Awdurdod Lleol a sefydliadau'r Trydydd Sector".

Roedd, fodd bynnag, rai meysydd lle gellir gwella. Roedd y rhain yn cynnwys bod angen pennod ar wahân ar gyfer gofalwyr ifanc (yn ôl gofyn y Canllawiau); cryfhau rhai o'r Gweithrediadau Allweddol ar gyfer Blwyddyn 3, yn enwedig y rhai ar hyfforddi staff a gofalwr; a datgan sut y bydd y Strategaeth yn berthnasol i gymunedau Du a Lleiafrifol Ethnig a grwpiau eraill gyda nodweddion gwarchoddedig. Mae angen cryfhau elfen iechyd meddwl y Strategaeth hefyd (roedd hwn yn wendid ar draws y Strategaethau ar y cyfan ac mae Llywodraeth Cymru'n edrych ar ffyrdd o gefnogi'r Byrddau Iechyd ynghylch hyn).

Amcanion allweddol y Strategaeth Ranbarthol yw:

- Bydd holl bobl broffesiynol y Gwasanaeth Iechyd a'r awdurdod lleol yn dod yn ymwybodol o'u cyfrifoldebau mewn perthynas â'r Mesur Gofalwyr trwy godi ymwybyddiaeth a hyfforddi staff pan ddaw'r cyfle.
- Bydd gofalwyr yn cael eu nodi ar y cyfle cynharaf.
- Bydd gofalwyr yn cael digon o wybodaeth, a hynny mewn da bryd, yn ôl eu hanghenion.

- Pan fo claf yn atal cydsyniad, bydd gofalwyr yn derbyn cymaint o wybodaeth ag y gellir ei rhannu heb dorri cyfrinachedd claf er mwyn eu galluogi ymgymryd â'u swyddogaeth o ofalu'n ddiogel.
- Hysbysir pob gofalwr am eu hawl i asesiad annibynnol o'u hanghenion cefnogi fel gofalwr.
- Bydd gan ofalwyr ran, fel arfer, yn yr holl broses o gymryd penderfyniad ynghylch rheoli gofal.
- Bydd staff y Gwasanaeth Iechyd Gwladol yn gallu cyfeirio gofalwyr a nodir at sefydliadau cefnogi gofalwyr.

Er mwyn cyfarfod â'r amcanion hyn, mae'r Strategaeth Ranbarthol yn cynnwys gweithrediadau allweddol mewn perthynas â:

- Nodi a Chyfeirio Gofalwyr
- Asesiadau o Anghenion Gofalwyr
- Darparu gwybodaeth
- Cyfathrebu ac ymgynghori â Gofalwyr
- Hyfforddi Staff a Hyfforddi Gofalwyr
- Monitro effaith y Mesur Gofalwyr

5. Sut y bydd y penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r dyletswyddau strategol sy'n cael eu gosod ar y bwrdd iechyd gan y Mesur Gofalwyr yn talu sylw i faterion demograffig o ran y nifer cynyddol o unigolion sy'n ymgymryd â'r rôl gofalu, yn enwedig mewn perthynas â chefnogi poblogaeth sy'n heneiddio. Hefyd, bydd mwy o gefnogaeth i Ofalwyr Ifanc o gymorth i ateb yr anghenion sydd yn Strategaeth Gofalwyr Ifanc Sir Ddinbych, gyda chyfraniad Addysg fel partner allweddol.

Mae Cynllun Mawr Sir Ddinbych yn datgan y bydd yn cefnogi datblygu'r Strategaeth Ranbarthol, ac yn cefnogi gwaith y Strategaeth. Bydd datblygu'r Strategaeth Ranbarthol hefyd yn cyfrannu at y mesurau perfformiad sydd yn y Cynllun Mawr o ran nifer y Gofalwyr a nodwyd ac a aseswyd. Fel y nodir yn 6 isod, fodd bynnag, bydd yn bwysig monitro effaith hyn ar y gwasanaethau a gomisiynir yn Sir Ddinbych.

6. Beth fydd y gost a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Bydd y dyraniadau canlynol ar gael i Fwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr i gefnogi gweithredu'r strategaeth ranbarthol ar draws Gogledd Cymru:

Ebrill 2012 £97,436

Diwedd 2012 £97,436 + £18,559 - i gefnogi darparu'r bennod 'Gofalwyr Ifanc' y strategaethau.

Bydd y dyraniad cyntaf i'r byrddau iechyd ac awdurdodau lleol ar gyfer costau hyfforddi a chodi ymwybyddiaeth ymysg staff perthnasol i sicrhau eu bod yn gyfarwydd â holl agweddau'r Mesur newydd. Bydd peth o'r arian yn cael ei ddefnyddio i ariannu swydd Cydlynnydd Mesur Gofalwyr ym Mwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr er mwyn gweithredu'r Cynllun Gweithredu Strategaeth Ranbarthol.

Mae effaith y Mesur newydd yn debyg o olygu cynnydd yn y nifer o Ofalwyr sy'n cael eu nodi a'u cyfeirio ar gyfer asesiad statudol gan yr awdurdod lleol.

Ni ellir rhagweld effaith nodi gofalwyr yn gynharach, felly bydd yn rhaid cadw llygad i weld a fydd cynnydd yn nifer y cyfeiriadau ac a fydd hynny'n effeithio ar allu'r gwasanaethau i ddygymod â'r cynnydd yn y dyfodol.

7. Pa ymgynghori a wnaed?

Ymgynghorwyd ar ddatblygiad y Strategaeth Ranbarthol trwy'r fforymau a'r rhwydweithiau Gofalwyr presennol, a chafodd hynny ei gydlynu gan Grŵp Strategol Arweiniol Gofalwyr Gogledd Cymru. Bydd ymgynghori gyda Gofalwyr a chynrychiolwyr o'r trydydd sector yn parhau wrth weithredu'r Strategaeth Ranbarthol.

8. Datganiad y Prif Swyddog Ariannol

Dylai costau gweithredu strategaethau'r Cyngor gael eu cadw o fewn y cyllid sydd ar gael. Dylid dal i ystyried effeithiau, o ran gwasanaeth ac arian, o weithredu'r strategaethau.

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Fel y nodwyd o'r blaen, y risgiau i'r awdurdod yw methu â chyfarfod â'r gofyn am geisiadau am asesiadau statudol ar gyfer Gofalwr ac â'r gofyn am y gwasanaethau rydyn ni'n eu comisiynu i Ofalwyr. Mae'n bwysig felly, fod hyn yn cael ei fonitro'n ofalus a bod dewisiadau eraill ynghylch cynnal yr asesiadau'n cael eu hystyried ar y cyd gydag iechyd.

10. NODYN ER GWYBODAETH: Llinell Cefnogi Gofalwyr 24 Awr

Mae Gwasanaethau Gofal Cymdeithasol Oedolion Sir Ddinbych yn comisiynu gwasanaethau cefnogi gofalwyr gan chwe sefydliad lleol y trydydd sector. Mae tri o'r rhain, NEWCIS, y Gymdeithas Alzheimers a Hafal, yn darparu gwybodaeth a chefnogaeth un i un i ofalwyr yn bennaf. Yn gyffredinol, mae'r gwasanaethau hyn yn gweithredu rhwng 9.00am a 5.00 pm o ddydd Llun tan ddydd Gwener.

Y brif linell gymorth 24 awr ar gyfer Cymru yw **C.A.L.L. (Llinell Gyngor a Gwranddo Gymunedol)**. Gwasanaeth yn cael ei ariannu gan Lywodraeth Cymru yw hwn sy'n cynnig cefnogaeth emosiynol, gwybodaeth a llenyddiaeth ar lechyd Meddwl a materion cysylltiedig i bobl Cymru ac mae hyn yn cynnwys cefnogaeth i ofalwyr. Mae ystadegau'r gwasanaeth hwn yn dangos y daeth 1713 o alwadau oddi wrth drigolion Sir Ddinbych yn 2012. Mae'n anodd, fodd bynnag, dadansoddi faint o'r galwadau oedd oddi wrth Ofalwyr.

Yn fwy penodol, mae **Llinell Gymorth Dementia Cymru** (yn gweithredu o dan C.A.L.L.) yn cynnig cymorth emosiynol i unrhyw un, o unrhyw oedran, sy'n gofalu am rywun gyda Dementia ac, yn ogystal, i aelodau eraill y teulu neu i gyfeillion. Yn 2012, daeth 35 galwad oddi wrth drigolion Sir Ddinbych.

Mae manylion y gwasanaethau hyn yn cael eu hyrwyddo'n eang yn Sir Ddinbych ac yn cael eu cynnwys ym Mhecyn Gwybodaeth i Ofalwyr Sir Ddinbych. Bydd datblygu

Strategaeth Ranbarthol hefyd o help i hyrwyddo'r gwasanaethau cefnogi hyn i Ofalwyr a nodir gan staff ieched.

Dangosodd ymholiadau a wnaed ynghylch costau rhedeg llinell gymorth 24 y byddai'n costio tua £100,000 bob blwyddyn. Bydd angen gwaith manylach i asesu faint fyddai'n debyg o ddefnyddio gwasanaeth lleol, sirol, ond byddai'n anodd cyfiawnhau cymaint o fuddsoddiad o gofio fod yna wasanaethau ar gael, er ar lefel genedlaethol. Mae Pecyn Gwybodaeth Gofalwyr Sir Ddinbych yn dechrau cael ei adolygu fis Ionawr 2013. Gellid ystyried hyrwyddo'r llinellau ffôn presennol fel rhan o'r adolygiad.

Swyddog Cyswllt: Swyddog Comisiynu (Gofalwyr) Ffôn : 01824 706658

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

North Wales Carers Information and Consultation Strategy

2012 - 2015

Contents Page

1. Introduction.....	4
2. Definition of a Carer.....	5
3. Vision.....	5
4. Scope.....	5-6
5. Carers Profile.....	6-7
6. Legislation.....	7
7. Impact of Caring.....	7-10
8. Core Principles for Working with Carers.....	10-11
9. Aims of the Information and Consultation Strategy.....	11
10. Objectives.....	11-12
11. What are the Current Organisational Arrangements for the Benefit of Carers in North Wales?.....	12
12. How does this Strategy link with other National and Local Policies/Strategies?.....	12-13
13. Where do we need to be?.....	14-17
14. Information provision.....	17-20
15. Communications and Consultation.....	20-21
16. Training.....	21-23
17. Implementation.....	23-25
18. Monitoring.....	25-26
References.....	27

Appendices.....	28
Appendix 1 – Legislation.....	29-33
Appendix 2 - Information Leaflet.....	33-36
Appendix 3 - List of Carer Support Agencies.....	37
Appendix 4 – Baseline: Carers Information requirements.....	38-40
Appendix 5 - Training Framework.....	41-43
Appendix 6 - Performance Framework.....	44

1. Introduction

Carers*¹ are a vital and central part of the whole health and community care system; they make an enormous contribution to society. It is important that statutory organisations acknowledge this, listen to their point of view, acknowledge their expertise and work in partnership with them to respond practically to their needs.

Local Authorities (usually through their Social Services Departments) have long had responsibility for meeting carer's needs. However, evidence indicates that 4 out of 5 carers state that their first point of contact with any statutory agency is via the community based health services. To ensure earlier identification and support for carers, and enhance the existing service provision the Carers Strategies (Wales) Regulations 2011 were passed and on 1st January 2012, the Carers Strategies (Wales) Measure (2010) came into force.

The Carers Strategies (Wales) Measure (2010) requires Betsi Cadwaladr University Local Health Board (BCUHB) and the 6 Local Authorities in North Wales to work in partnership with carers, statutory and non-statutory organisations to prepare and publish a Carers Information and Consultation Strategy setting out how they will work together to assist and include carers in the arrangement made for those they care for.

As a result of this, In January 2011 partnership organisations in North Wales formed the North Wales Carers Leads Strategic Group (NWCLSG). The aim of this group is to utilise an integrated approach for the development of the North Wales Carers Information Strategy. This partnership consists of representatives of BCUHB, Local Authority Carers Leads and various Third Sector Carers Organisations.

This 3 year strategy places an emphasis on the statutory duties that BCUHB will fulfil in order to comply with the Carers Strategies (Wales) Measure 2010; each local authority in North Wales also has their own Carers Strategy and the intention is that this strategy will complement the existing Local Authority strategies rather than supersede them.

---

¹ When referring to carers in this document, it means unpaid carers of all ages and background unless specified otherwise

2. Definition of a Carer

A carer is a person who provides or intends to provide a substantial amount of care on a regular basis for:

- (a) a child who is disabled within the meaning of part 3 of the Children Act 1989, or
- (b) an individual aged 18 or over

The above definition does not include an individual who provides or intends to provide that care:

- (a) by virtue of a contract of employment or other contract with any person, or
- (b) as a volunteer for any organisation (whether or not incorporated)

(Welsh Government 2012)

It is acknowledged that although this definition is useful for clarification to assist professionals to identify carers; A significant number of people with caring responsibilities do not readily identify themselves as carers and understandably see themselves primarily as a parent, spouse, son, daughter, neighbour or friend. (HM Government 2010)

There are additional challenges in the identification of young carers as these children often remain “hidden” from the statutory services due to concern about the reaction of others and have the added fear of “being taken into care” and bullying by their peers, this is particularly the case for children whose parents have drug and alcohol problems.

3. Vision

To develop a culture that understands and respects the experience and knowledge of carers. The needs of carers will be mainstreamed into everyday practice to ensure that carers are supported in their caring role, and are able to maintain their own independence whilst protecting their health and wellbeing.

4. Scope

This strategy sets out the direction for the next 3 years and provides an overarching framework to support collaborative working with service users and carers.

The strategy is relevant to:-

- Carers and service users
- Staff employed by BCUHB
- Staff employed by the 6 local authorities in North Wales
- GP's and practice staff
- Independent contractors
- Staff in residential homes, commissioned to support carers that are statutorily funded
- Stakeholders and partnership agencies, including the Community Health Council, Third Sector Voluntary Organisations and community groups

5. Carers Profile

5.1 National Profile

In a study carried out by the Care Council for Wales (2010) it was estimated a staggering 96% of the annual care hours in Wales are provided by unpaid carers with the remaining 4% provided by local authorities and independent providers.

The 2001 Census identified that there are 340,000 carers in Wales (equivalent to 11% of the population), and this number was projected to rise to 369,628 by 2011, of these:-

- 61.1% provide care for between 1-19 hours per week
- 12.6% provide care for between 20-49 hours per week
- 23.7% provide care of 50 hours or more per week.

The 2001 Census identified that there were over 4,600 young carers (age <18) in Wales. . However given the census makes no mention of alcohol or drug problems, carers' organisations believe the figures are much higher with many young carers remaining 'hidden' due to the stigma attached to these conditions. More recently in a report commissioned on behalf of the Children Commissioner for Wales, colleagues in Welsh Government have quoted the number of young carers in Wales at 11,000 (Powys Carers Service 2009).

5.2 North Wales Profile

More recent data provided from the Welsh Health Survey 2008 (source www.daffodilcymru.org.uk) would indicate that the number of carers in North Wales has increased and this increase is predicted to rise year on year due to the ageing population.

Table 1: Predicted number of carers in North Wales by 2015(Welsh Health Survey 2008)

Age of carer	No. of hours of unpaid care provided per week			Total
	<19 hrs	20-49 hrs	>50 hrs	
16-24	7,896	2,254	2,871	13,021
25-64	37,864	10,327	13,769	61,960
65 >	17,334	4,727	6,303	28,364
Total carer population for BCUHB				103,345

It is acknowledged that the current available data is an underestimate of the total carer population as this data only includes young carers from the age of 16; whereas anecdotal evidence from carer support organisations, children’s charities and local authority carers leads would indicate that there is a significant number of young carers below the age of 16.

6. Legislation

There is a range of legislation that places a duty on local authorities and the health service to provide good quality support to carers (see appendix 1). This strategy has been produced in response to the most recent legislation; the Carers Strategies (Wales) Regulations were passed in December 2011. On 1st January 2012, the Carers Strategies (Wales) Measure came into force and the guidance for implementation of the Measure was issued to Local Health Boards and Local Authorities.

For the first time, this Measure places a legislative duty on the NHS in relation to services for carers in Wales.

7. Impact of Caring

Whilst there are many rewards from providing care to a loved one, there is a growing body of evidence indicating that caring can have a detrimental impact on the physical, emotional and mental health of carers, and that their health is increasingly at risk as their caring responsibilities increase.

"I get tired at times and lonely.... We used to do everything together but this is not possible now"

"Sometimes I am very stressed.... Need time for me"

"My Mum has Alzheimer's and both my sister and I work full time.. we find it difficult to juggle jobs and care for our mum"

"I feel isolated...."

(quotes from North Wales Carers Leads Strategy Group Survey 2012)

7.1 Adult Carers

In the 2001 Census it was identified that carers in Wales were a third more likely to suffer ill health.

Carers who provide high levels of care for sick or disabled relatives and friends are more than twice as likely to suffer poor health compared to people without caring responsibilities. An analysis of the census demonstrates that nearly 21% of carers providing over 50 hours per week of care say they are in poor health compared to nearly 11% of the non-carer population. In a more recent study 70% of older carers reported caring to be having a devastating impact on their mental and physical health. (The princess Royal Trust for Carers 2011)

The recent Carers Week survey 'In Sickness and in Health' polling some 3,400 carers across the UK cited the main issues affecting their health as:

- anxiety or stress (91 per cent),
- depression (53 per cent),
- injury such as back pain (36 per cent),
- high blood pressure (22 per cent)
- the deterioration of an existing condition (26 per cent).

Older carers, those 60+, are the fastest growing demographic of carers and also those most likely to have multiple caring responsibilities.

Although on average, 12% of the population provide unpaid care for a friend or family member, this increases to 18% for those aged 55–64, 16% for those aged 65–74 and 13% for those aged 75 and above

7.2 Young Carers

Tudalen 90

Young carers report positive and negative elements to providing care; the positive aspects are that they have sense of closeness to the person(s) they are caring for, they feel mature and value the skills they gain from caring. (Social Care Institute for Excellence 2005)

The research evidence indicates that the impact of the caring role on young carers is far reaching and includes the following risks:

- Difficulties in attending school
- Truancy
- Under achievement
- Isolation
- Subject to bullying from peers
- Mental and Physical ill health
- Poverty
- Stress

(Social Care Institute for Excellence 2005;
Crossroads Caring for Carers & The Princess Royal Trust for Carers,
November 2008)

It is also acknowledged that these risks are particularly acute for young people who are caring for parents who misuse alcohol or drugs and parents with mental health problems. (Crossroads Caring for Carers & The Princess Royal Trust for Carers, November 2008)

“None of her school friends know what her life is like at home.”.. “I don’t tell them because they make fun of people who have things like my mum and my brother do”

“Sometimes I wish I could go out with my friends or have them to stay but I don’t feel jealous of them. I think I am a bit more grown up than them.

“I always worry about him but I know he is being looked after. I can’t really talk about it with my friends because they don’t really understand what it is like

“When I try to talk to people like doctors or social workers some of them don’t really listen to me because they think I am too young”

The Powys Carers Service (2009) report is the first comprehensive piece of research examining first hand experiences of young carers here in Wales.

“Young carers are expected to take on many responsibilities which are inappropriate for their age and often with little support. Paid carers receive training and support that most young carers as well as adult carers do not receive.” Many young carers for example (50% of those surveyed) administer medicines to those they care for and yet 73% said they received no training on how to do it. Manual handling is another similar story.

8. Core Principles for Working with Carers

This strategy and accompanying action plan will be underpinned by the following core principles:-

- Carers are equal partners in care

- No assumptions are made regarding a carer's capacity or carers' capacities and willingness to take responsibility for, or continue to care
- Support carers to be as physically and mentally well as possible and prevent ill health
- Carers will be involved in decision making and choices at all levels and at all stages in the caring role, in a positive, timely and proactive way
- Provide care and support with flexibility and understanding in a personalised way that reflects the circumstances, cultural background and lifestyle of the carer.
- Respect and recognise that carers will have their own support needs, rights and aspirations, which may be different from those of the cared for person.
- Identify, support and enable both children and young people who are carers to be young as well as carers. Provide support and a safe environment to help them learn, develop and enjoy positive childhoods
- Recognise the experience of carers as the caring role ends and after it has ended and offer support to carers accordingly

(Skills for Care 2011)

9. Aims of the Information and Consultation Strategy

The five key aims of this strategy are to ensure:

- Carers' issues are mainstreamed into the everyday working practices of NHS and other staff.
- Carers are allowed to make a choice about the level of care they wish to provide
- Core information for carers is available and accessible regardless of where the carer lives
- Carers are recognised and listened to; ensuring they are true partners in care
- Staff training and development will enable staff at all levels to support carers appropriately

10. Objectives

10.1 All professionals within the NHS and Local Authorities will be made aware of their responsibilities in relation to the Carers Strategies (Wales) Measure through opportunistic awareness raising and staff training.

10.2 Carers will 'be identified at the earliest opportunity.

10.3 Carers will be given sufficient timely information² according to their individual needs.

10.4 Where patient consent is withheld, carers will be provided with as much information that can be shared without breaching patient confidentiality to enable them to carry out their caring role safely

10.5 Every carer will be informed of their legislative right to an independent assessment of their support needs as a carer

10.6 Carers will be involved as a matter of course in all decision making processes around care management

10.7 NHS staff are able to signpost identified carers to carer support organisations

11. What are the Current Organisational Arrangements for the Benefit of Carers in North Wales?

BCUHB and the 6 local authorities' commission the services of Third Sector Carers Organisations and provide core funding for these services. These organisations act as the main resource for carers, providing information, training and support. The local authorities and health board also provide funding for respite care and short breaks for carers.

BCUHB will continue working with statutory partners, independent providers and the Third Sector Organisations to develop and align current services to meet the needs of Carers and the requirements of the Carers Measure and to ensure sustainability of services for the benefit of Carers.

12. How does this Strategy link with other National and Local Policies/Strategies?

In recognition of the importance of the role carer's play and the need to provide support to them in their work the *Carers (recognition and Services) Act 1995* was passed (see Appendix 1, A1.2). Since then a number of key pieces of legislation and national strategies have been produced to ensure that carers are supported in their role. The NWCLSG has referred to the legislation outlined in Appendix 1 and the following key national and local strategy documents to inform their work:

---

² All written information will be available in a bilingual format (Welsh and English)

12.1 National Strategies

- **Carers Strategy for Wales Action Plan (Welsh Assembly Government 2007)**; this strategy recognised that carers have need of their own and set out the strategic direction to ensure better assessment and care management arrangements were in place and there was more constructive engagement with carers as key partners in care,
- **Older Peoples National Service Framework (Welsh Assembly Government, 2006)**; this framework advocated involving carers in the Unified Assessment process and providing them with up to date information.
- **Together for Health (Welsh Government 2011)**; this five year vision for the NHS in Wales emphasises the importance of utilising the 3rd Sector to support carers.
- **Wales Accord for Sharing Personal Information (Welsh Assembly Government 2010)**; this is a framework outlining a common set of principles and standards which govern the activity of information sharing. This Accord will be used to develop an Information Sharing Pathway for Carers.
- **Sustainable Social Services for Wales: Framework for Action (Welsh Government 2011)**; this framework sets out the priorities for reshaping social services and emphasises that service users and carers will be given a stronger voice and greater control over the services they use.

12.2 Local Strategies/Policies

- **Local Authority Carers Strategies.** Each of the six local authorities has a Carers Strategy in place which outlines the plans, procedures and services available for carers in their local community.
- **The Mental Health (Wales) Measure 2010: Part 1 Scheme: Local Primary Mental Health Support Services;** this is a joint regional scheme for North Wales which determines how the statutory partners are to formally meet the requirements of Section 2, Part 1 of the Measure. This scheme, where appropriate includes reference to carers as partners in care.
- **Health Social Care and Wellbeing Strategies.** All six local authorities have a Health Social Care and Wellbeing Strategy in place and each refers to the importance of supporting carers and outlines the plans and objectives in relation to carers.
- **Children and Young Peoples Partnerships.** All six local authorities have a Children and Young People Partnership group and plans and refer to identification and support of young carers
- **BCUHB Equalities and Diversity policy**
- **BCUHB Discharge Protocol (2012).** This protocol outlines the discharge processes for patients within BCUHB and its six local partner authorities. The protocol refers to carers throughout the various

processes and emphasises the importance of involving carers in the discharge process as an equal partner in care.

13. Where do we need to be?

There are a number of “pockets of good practice” in North Wales in relation to service provision for carers, however, in some areas carers feel isolated, excluded from care planning and unsupported (North Wales Carers Survey 2012).

In order to achieve our vision of mainstreaming carers’ issues into everyday practice within BCUHB, there are a number of challenges ahead and this strategy outlines the key actions that will need to take place.

As this is a 3 year strategy the work programme for the partnership (NWCSLG) will be arranged as follows:

Year 1	Year 2	Year 3
Engage and consult with carers and relevant stakeholders	Pilot service developments in relation to information provision and consultation (using improvement methodology)	Evaluate Service developments
Review current information provision and consultation with carers	Develop systems for evaluation (to include outcome measures)	Engagement and consultation events with carers for formal evaluation of the strategy
Explore options for service development	Spread service development initiatives	Make recommendations
Develop systems and processes to support service development	Monitor service provision (by continuous feedback systems)	Agree Changes

(NB: this is an outline of how the work programme will be progressed; a detailed action plan will be developed outlining how these broad actions will be undertaken)

13.1 Identification and Signposting of Carers

Carers have told us that they often have had to wait until a crisis happens before they have any support. Systems and processes will be put in place at BCUHB to ensure carers are identified at the earliest opportunity and they will be signposted to the relevant agencies for support. This requires carer awareness to be integrated into everyday working practices; this will be achieved by:

Key Actions: Identification and Signposting of Carers

Year 1

- Provision of Carer Awareness training for all frontline staff at BCUHB and General Practitioner Practices, which emphasises the need for early identification of carers.
- Develop BCUHB Carer Information leaflet(s) (which includes a section on young carers –see Appendix 2). These leaflets will be available in all clinical areas within the Health Board (to include GP surgeries/community clinics etc). The information leaflets have been developed following consultation with carers via the North Wales Carers Survey (2012) and focus groups at the various carers support groups. The aim of these leaflets is to provide an initial introduction to the carers support agencies and inform carers of their rights to a Carers Needs Assessment.

Year 2

- Adapt recording systems to ensure questions in relation to carers will be included as part of the routine history taking process when health service users come in to contact with a service.

13.2 Referral for Carer Support

There are a number of carer support organisations in North Wales (see appendix 3). Carers have told us that the carer support organisations have been an “*invaluable source of information*” and find them very helpful for “*befriending*” and “*just knowing there is someone at the end of the phone*”. (North Wales Carers Survey, 2012)

Referrals to these organisations are low from health organisations and tend to be self referrals or via social workers, often the referrals are when the carer has reached the end of their “tether” or when a crisis occurs. The early identification of carers and referral by the health professionals to the support organisations should improve this situation (see 12.2.1 below).

13.2.1 Carers Needs Assessments

These are currently undertaken by the Local Authority or in some areas of North Wales the Carer Support Organisations are commissioned to carry out assessments on behalf of the Local Authorities. The assessment process is designed to assess what help and support the carer requires to undertake the caring role as well as maintaining their life outside of this role. Early identification of carers by Health Board staff will enable carers to be referred for this assessment in a timelier manner this will be facilitated by:

Key Actions: Carers Needs Assessments

Year 1

- Develop a formal referral system for NHS staff to refer adult carers for support or/and a Carers Needs Assessment
- NHS staff training will educate all staff about the specific issues for young carers and the need for referral for support using the “Child in Need” process
- Develop systems to monitor referrals to Carer Support organisations
- Develop systems to monitor referrals for Carers Needs Assessments

Year 2/3

- The impact of earlier identification of carers is unknown; therefore the potential for an increase in the number of referrals for a Carers Needs Assessment will be monitored to consider capacity issues and implications for future services
- The partnership will explore solutions in anticipation of rise in demand for Carers Needs Assessment and services

13.2.2 Sharing of Carers Needs Assessments

The Carers Strategies (Wales) Measure 2010: guidance document (Welsh Government 2012) outlines a best practice recommendation that (with carers consent) organisations, including GP’s, should request to see a copy of the Carers Needs Assessments. This will help staff to better meet the information, communication and consultation needs of carers; this will be facilitated by:

Key Actions: Sharing of Carers Needs Assessments

Year 2

- Develop an Information Sharing Protocol in partnership with Third sector, Local Authorities and General Practitioners
- Development of systems to request/share information

14. Information provision

Each of the carers support organisations³ in North Wales provides an information pack to carers when they access their services. These packs vary in content, but all contain information on carer's right to a Carers Needs Assessment and what additional support is available in the area, such as financial help, respite care and short breaks.

In addition in some areas there are information packs specifically for young carers containing age appropriate information on their right and entitlements as young carers.

The 6 Local Authorities in North Wales also provide carers with information outlining their rights and what additional support is available, via information leaflets and their websites.

The Carers strategies (Wales) Measure 2010; guidance document outlines a baseline of information requirements for carers (see appendix 4), and suggests that this can be built upon as every carer will have differing information needs.

A gap analysis of the information provided by the local authorities and third sector carers organisations has indicated that there is range of information available to carers, sometimes this is duplicated and in some areas there are gaps in provision.

This will be addressed by

Key Actions: Information provision

Year 1

- Exploring the feasibility of developing a core information pack for carers and a similar pack tailored to the information needs of young carers that will address the baseline requirements outlined in Carers Strategies (Wales) Measure 2010 guidance document (see Appendix 4); the aim of this pack will be to ensure all carers are aware of their rights and available support regardless of their age or where they live.

³ Carers Outreach Service North West Wales (covering Anglesey, Gwynedd, Conwy); North East Wales Information Service (NEWCIS covering Denbighshire & Flintshire); TUDALON Carers Service

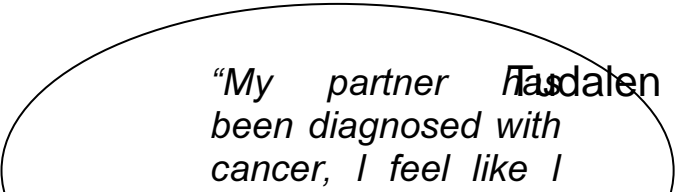

14.1 Information Provision by Health Services

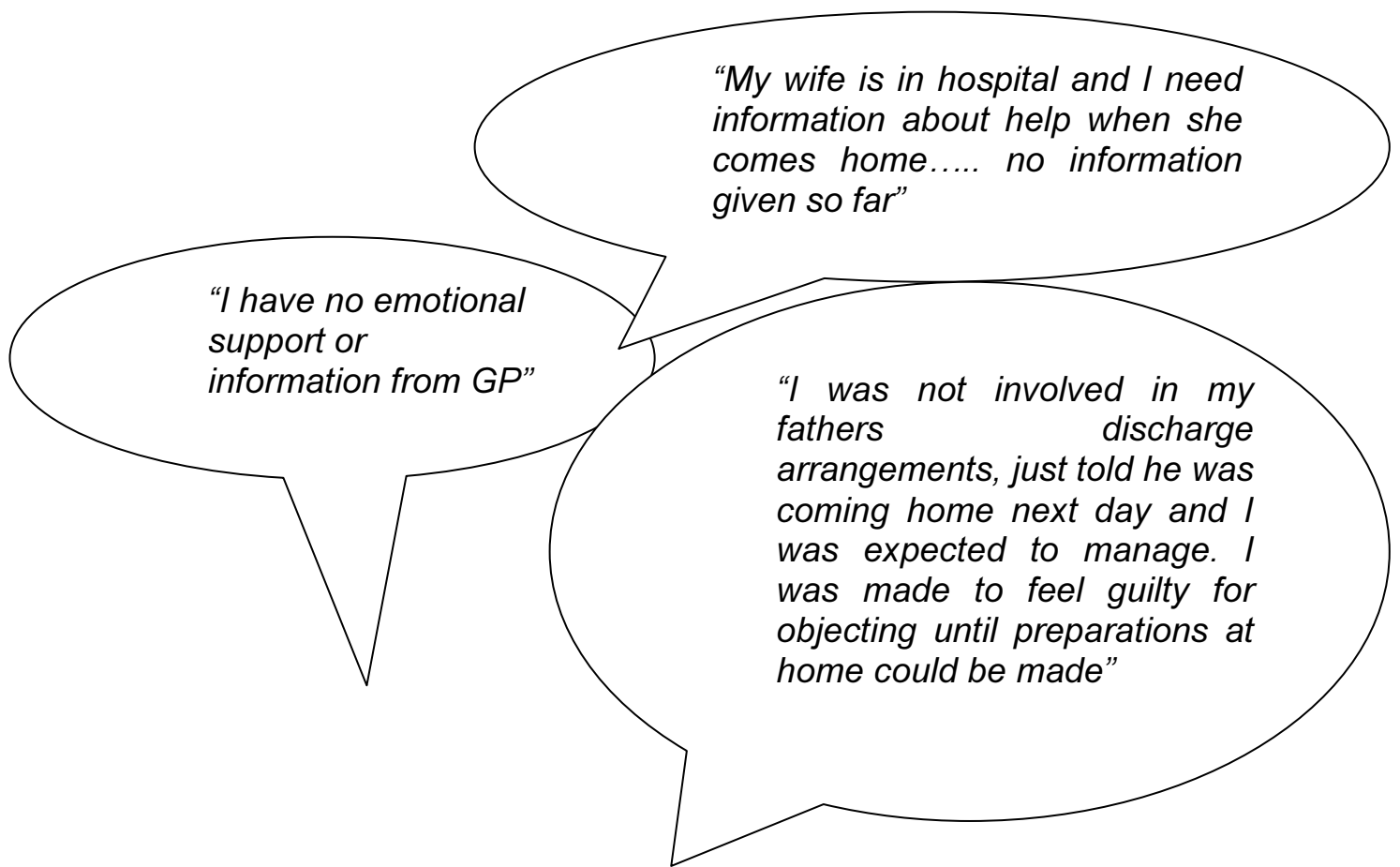
There is specific guidance in the Carers strategies (Wales) Measure 2010 guidance document in relation to hospital discharge and transfers of care and states that as a minimum there should be:

- Information about the support and follow up available on discharge for the carer and the patient; including the practicalities of the process, timing, medication rights to assessment etc.
- Carers will be given sufficient information that enables them to perform their future role safely and with the necessary skills and knowledge to make informed choices about capacity to meet the needs of the patient who becomes the person cared for both on discharge and over time. *(Personal and often sensitive information relating to the individual patient about the diagnosis, prognosis and treatment and management both in hospital and afterwards is often withheld from carers; This information needs to be provided to assist the carer to decide if they want to be a carer and to enable them to choose the level of responsibility they wish to take).*

In some areas of the Health Board, individual service areas (such as Cancer Services) have produced information for carers or hold a small supply of the local carers support organisations' information pack. However, feedback from carers and service users would indicate that information provision and recognition of carers needs by health service professionals is lacking. (North Wales Carers Leads Strategy Group Survey 2012)

"My partner has been diagnosed with cancer, I feel like I

The Health Board will address this by:

Key Actions: Information Provision by Health Services

Year 1

- Develop web pages on the BCUHB website to provide information packs online and relevant information for carers
- Develop guidance for staff when consent is withheld to share information, to ensure carers are provided with sufficient information as can be shared without breaching patient confidentiality to enable them to care safely.
- Staff training sessions will emphasise the need for staff to involve carers throughout the patient journey.

Year 2

Tudalen 101

- Develop an Information Provision Framework for Carers (adults) that will outline the key stages for information provision throughout the patient/carer journey. This framework will cover all forms of information provision (not just written information) and will also include key stages for discussion with carer such as pre-discharge meeting with key health professionals.
- Develop an Information Provision Framework for Young Carers that will outline the key stages for information provision throughout the patient/carer journey. This framework will include the information provided for adult carers, but this will be tailored for age appropriateness and will also include guidance on inappropriate tasks such as administering medications, manual handling etc.
- In addition to BCUHB core Information for carers, service specific information will be produced, for example, information for carers of people with mental health issues re their legislative rights.
- Carers lead to contribute to ongoing work between BCUHB and its partners to develop a single point of access within the local communities. The single point of access will be a valuable resource for information for service users and carers.

Year 3

- Arrange comprehensive evaluation of information pathway to assess if objectives outlined in section 9 have been met

15. Communications and Consultation

One of the key aims of this strategy is to ensure that carers are “*recognised as true partners in care*”. Therefore to make this a reality it is vital that carers are engaged in the care planning process as soon as practicable, before decisions are made and the carers’ knowledge of the person who is being cared for is listened to. This engagement should involve providing and seeking information from carers in a language or medium that they understand and is age appropriate. The Carers Strategies (Wales) Measure 2010: guidance document (Welsh Government 2012) states a minimum requirement that when carers are asked to attend consultation events, organisations must provide sufficient advance notice to enable carer involvement and offer reimbursement of travel and subsistence costs and replacement care costs.

This will be addressed by: Tudalen 102

Key Actions: Communications and Consultation

Year 1

- Map current arrangements for carer engagement, to include funding sources for expenses when attending involvement events
- Consult with carers and carer support agencies on preferred methods for carer engagement and feedback
- In partnership with local authorities and third sector organisations agree an infrastructure to allow effective engagement with carers

Year 2

- Develop an involvement framework that ensures all ages and carers from all groups (in particular hard to reach groups) are included.
- Include key points for carer involvement in the Information for Carers Pathway (see section 13.1).

16. Training

A comprehensive training framework is essential to ensure that:

- Carers' issues are mainstreamed into the everyday working practices of NHS and other staff.
- Carers are prepared and supported in their role a comprehensive training framework is essential.

A draft training framework has been produced and this is being considered by the partnership. (see appendix 5)

16.1 Staff Training

At present there is no formal training plan for NHS staff in relation to carers. Some of the local authorities and Third sector organisations provide training for staff and invite NHS staff to attend, however, this is not consistent across North Wales and attendance by NHS staff is patchy. Staff training will be addressed by: (see overleaf)

Key Actions: Staff Training (see Training Framework Appendix 5)

Year 1

- Set up a training sub-group of the NWCLSG to further develop the training framework, setting out the priorities for staff training.
- The first priority will be to commission basic Carer Awareness Training for all existing frontline Health Board staff (this will include utilising current training programmes where possible)
- Complete application process to ensure level 1 training is mandatory for all BCUHB staff
- Review Health Board core induction programme, with a view to incorporate carer awareness into the current programme

Year 2

- Identify core competencies for Health Board staff who require Level 2 & 3 training
- Develop lesson plans for Level 2 and 3 training and explore the training methods to be used, such as e-learning, carers' stories, workshops etc.
- Deliver training framework which will be adapted to the level of contact and involvement staff are likely to have with carers in their day to day work

Year 3

- Evaluate training framework

16.2 Carers Training

In order to prepare carers for their role and to ensure they can continue to have a life alongside and beyond the caring role, it is imperative that they are given the relevant skills and knowledge. At present carers in North Wales are offered "Look After Me" courses which focuses on carer wellbeing and is delivered via the Education Programme for Patients (EPP Cymru). Local Authorities in North Wales commission training for carers to be delivered by the Carers Centres and this training may include sessions such as manual handling, first aid, and some condition specific training courses, but there is no formal training programme for carers available.

This will be addressed by:

Tudalen 104

Key Actions: Carers Training

Year 1

- Consult with carers about their training requirements and preferred learning methods
- Set up Carers Training Group to include carer representation who will advise on course content (this group will also look at young carer training).
- Exploring the feasibility of adding to the “Looking After Me” programme to include core skills such as manual handling, medicines management etc
- Map current carers training programmes for provision and content, with a view to developing standard training programme

Year 2

- Develop and deliver training framework for carers

Year 3

- Evaluate training programme

17. Implementation

To enable successful implementation of this strategy, existing partnerships between, BCULHB, local authorities, private nursing homes and third sector organisation will be utilised and further developed.

The North Wales Carers Strategic Leads Group (NWCSLG) was formed in January 2011. The purpose of this group is to develop an integrated approach across North Wales for engagement with and the development of services for carers of all ages; and to develop an integrated North Wales regional strategy for carers as described in the Carers Strategies (Wales) Measure 2010 guidance document. (see appendix 5).

This group will continue to meet and will act as the partnership working group to take forward the action outlined in this strategy.

The BCULHB Carers Strategies (Wales) Measure 2010 Project Board (which includes representation from local authorities and the third sector) will scrutinise the work of the NWCSLG and provide advice and assurance to the

Health Board to ensure that it meets its responsibilities with regard to the Carers Measure.

To ensure that there is engagement from staff in the clinical areas there is an operational group consisting of Health Board staff; the purpose of this group is to provide the specialist knowledge of the clinical areas, disseminate information within the Clinical Programme Groups (CPG), develop CPG specific action plans and advise how the actions within the strategy would be taken forward in each area.

17.1 Staff Infrastructure for Implementation

In order to ensure the required culture change occurs within the Health Board it is important to have a robust infrastructure in place that will ensure carers' needs are taken in to account when planning, reviewing, delivering and evaluating services. BCUHB will facilitate this by:

Key Actions: Staff Infrastructure for Implementation

Year 1

- Identify an Executive Lead for delivery of the Carers Strategies (Wales Measure) 2010
- Identify a strategic Lead to ensure development of the Carers Information and Consultation Strategy, and be the key link for liaison with local authorities carers leads and third sector carers organisations
- Employ a Carers Co-ordinator whose main role will be to oversee the operational implementation of the Carers Strategies (Wales Measure) 2010 at BCUHB, with a particular emphasis on raising awareness and staff training
- Identify a non-officer member of the Health Board to be the designated Carers Champion
- Develop role specification for Carers Champion in clinical areas

Year 2

- Identify Carers Champions within GP surgeries, clinics, hospital wards

Alongside the structures described above, partnerships with local authorities and third sector carers' organisations will be strengthened by conducting joint events wherever possible such as training and consultation events.

18. Monitoring

The following performance measures will be implemented to assess the successful implementation of the strategy (as per the Welsh Government Performance Monitoring framework):-

- % of Carers identified by the partnership
- % of staff within the partnership area who have undertaken training
- % of carers who have been referred for an assessment
- % of carers who take up an assessment

Alongside the Welsh Government Performance Reporting Framework the partnership will also attempt to assess the following outcome measures:

- Carers report that they have been treated by health and social care staff as key partners in the provision of care
- Carers report that they received sufficient information to enable them to undertake their role
- Carers Centres reporting an increase in referrals from health and social care providers

These outcome measures will be monitored by ensuring continuous engagement with carers, regular audits and evaluation of training sessions. The key actions outlined in this strategy will be monitored quarterly by the BCUHB Carers Strategies (Wales) Measure2010 Project Board and the NWCLSG. (See reporting framework Appendix 6)

It is acknowledged that comprehensive monitoring and evaluation of the outcomes for carers will present a challenge to the partnership due to differing information systems;

This will be facilitated by: (see overleaf)

Key Actions: Monitoring progress

Tudalen 107

Year 1

- Produce detailed action plan (based on key actions outlined in

References

Care Council for Wales (2010), **Challenges, possibilities and implications for the workforce in Wales.**

Crossroads Caring for Carers & The Princess Royal Trust for Carers (2008), **At What Cost to Young Carers? An economic assessment of the value of young carers' interventions for young carers affected by parental substance misuse and mental health problems.**

HM Government (2010) **Recognised, valued and supported: next steps Carers Strategy;**www.dh.gov.uk/publications

Powys Carers Service (2009), **“Full of Care: Young Carers in Wales”**

Skills for Care & Skills for Care (2011), **Carers Matter – Everybody’s Business part two: A guide to support carers through staff learning and development,** Leeds.

Social Care Institute for Excellence (2005), **Research Briefing 11: The health and wellbeing of young carers;**
www.scie.org.uk/publications/briefing11/index.asp

The Princess Royal Trust for Carers (2011) **Always on call, always concerned,** Essex

Welsh Government (2012) **Carers strategies (Wales) Measure 2010: Guidance Issued to Local Health Boards and Local Authorities,** Cardiff.

Appendices

Legislation

A1.1 Carers Strategies (Wales) Measure 2010

“The purpose of this Measure is to enable the National Assembly to legislate to introduce a new requirement on the NHS and Local Authorities in Wales (“the relevant authorities”) to work in partnership to prepare, publish and implement a joint strategy in relation to carers.

<http://www.assemblywales.org/bus-home/bus-legislation/bus-legislation/bus-legislation-meas-cs.htm>

<http://www.assemblywales.org/bus-home/bus-business-fourth-assembly-laid-docs.htm>

<http://www.legislation.gov.uk/wsi>

A1.2 Carers (Recognition and Services) Act 1995

This was the first piece of legislation that gave rights to carers of all ages who provided regular and substantial care. This contains the core statutory responsibilities and requires local authorities to carry out an assessment of a carer’s ability to provide and continue to provide care, if the carer requests this, at the time of the assessment of the person they care for.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1995/12/contents>

A1.3 Carers and Disabled Children’s Act 2000

This Act gave Carers a right to ask for an assessment even when the person they were caring for refused an assessment. It also gave Local Authorities the power to provide services directly to Carers and to provide Direct Payments to Carers.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2000/16/contents>

A1.4 Community Care (Delayed Discharges) Act 2000

It states that when a Carers asks for an assessment, Social Services in consultation with their partners in the NHS, must determine what service it will provide for the Carer when the cared for is ready for discharge.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2003/5/contents>

A1.5 Carers (Equal Opportunities) Act 2004

This places a duty on Local Authorities to inform Carers of their right to a Carers assessment. It also ensures that Carers leisure, lifelong learning and employment opportunities must be taken into account when carrying out an assessment. It gives Local Authorities the power to enlist the help of Housing, Education and Health in providing support to Carers.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2004/15/contents>

A1.6 Children Act 1989

Young Carers can be identified as a 'child in need'.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1989/41/contents>

A1.7 Children and Young Persons Act 2008

This requires local authorities to make adequate arrangements for short break provision for Disabled Children.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2008/23/contents>

A1.8 Disabled Persons (Services, Consultation and Representation) Act 1986

This requires local authorities to have regard to the ability of the carer to provide or continue to provide care when deciding what services to provide to the disabled person.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/1986/33>

A1.9 Education Act 2002, Section 175

Section 175 concerns the duties of Local Education Authorities and governing bodies in relation to the welfare of children

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2002/32/contents>

A1.10 For each of the detaining Sections of the **Mental Health Act 1983** there are duties placed on Hospital Managers (and sometimes others) to provide written and oral information to patients (and in some cases their nearest relative, which may not be the same person as the carer incidentally). To support Hospital Managers to meet their duties, the Welsh Government have developed a series of leaflets.

All are available (in English and in Welsh) at:

<http://www.wales.nhs.uk/sites3/page.cfm?orgid=816&pid=33957>

A1.11 Rights of Children and Young Persons (Wales) Measure 2011

The purpose of this Measure is to impose a duty upon the Welsh Ministers and the First Minister to have due regard to the rights and obligations in the United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC) and its Optional Protocols, when making decisions of a strategic nature about how to exercise functions which are exercisable by them

<http://www.assemblywales.org/bus-home/bus-legislation/bus-leg-measures/businesslegislation-measures-rightsofchildren.htm>

A1.12 Mental Health (Wales) Measure 2010

Part 2 of the Mental Health (Wales) Measure places statutory duties on mental health service providers in Wales (LHBs and local authorities) to ensure that all patients in secondary mental health services have a care and treatment plan of a prescribed type, which is developed and reviewed, in partnership with the patient, by a care coordinator. Regulations made under this Part of the Measure require care coordinators to consult with certain other persons (including the patient's carer(s) in developing and reviewing care and treatment plans, and that certain persons (again, including the patient's carer(s)) should be provided with a copy of the plan, or relevant parts of the plan. The care coordinator has some discretion as to whether carers should be consulted and receive copies where the patient has not given their consent, against the patient's wishes.

In addition, this legislation enables carer(s) to request a review of the patient's care and treatment plan if they believe that this is necessary (although the care coordinator has some discretion as to whether a review is conducted following such a request).

The Mental Health (Wales) Measure also places statutory duties on mental health service providers to make certain information available to patients in writing when they are discharged from secondary mental health services (including the reason for their discharge, and the actions to be taken in the event that the individual's mental health should deteriorate at some point in the future). Chapter 7 of the Draft Code of Practice which has been issued by the Welsh Government to support this Part of the mental Health (Wales) Measure states that service providers should consider providing this information to the individual's carer if it is believed that this would be appropriate and the individual is in agreement.

For further information on the requirements of this legislation, see the Welsh Government's Mental Health web pages:

<http://wales.gov.uk/topics/health/nhswales/healthservice/mentalhealthservices/?lang=en>

A1.13 The United Nations Convention on the Rights of the Child (UNCRC)

The Articles of particular relevance to Children as Young Carers are:

Article 3 In all actions concerning children, whether undertaken by public or private social welfare institutions, courts of law, administrative authorities or legislative bodies, the best interests of the child shall be a primary consideration.

Article 12 States Parties shall assure to the child who is capable of forming his or her own views the right to express those views freely in all matters affecting the child, the views of the child being given due weight in accordance with the age and maturity of the child.

Article 13 The child shall have the right to freedom of expression; this right shall include freedom to seek, receive and impart information and ideas of all kinds, regardless of frontiers, either orally, in writing or in print, in the form of art, or through any other media of the child's choice.

Article 15 States Parties recognize the rights of the child to freedom of association and to freedom of peaceful assembly.

Article 19 States Parties shall take all appropriate legislative, administrative, social and educational measures to protect the child from all forms of physical or mental violence, injury or abuse, neglect or negligent treatment, maltreatment or exploitation, including sexual abuse, while in the care of parent(s), legal guardian(s) or any other person who has the care of the child.

Article 28 States Parties recognize the right of the child to education, and with a view to achieving this right progressively and on the basis of equal opportunity

Article 31 States Parties recognize the right of the child to rest and leisure, to engage in play and recreational activities appropriate to the age of the child and to participate freely in cultural life and the arts.

Article 36 States Parties shall protect the child against all other forms of exploitation prejudicial to any aspects of the child's welfare.

<http://wales.gov.uk/topics/childrenyoungpeople/publications/uncrcarticles/?lang=en>

A1.14 Work and Families Act 2006

This came into force in Wales in April 2007. It requires employers to consider requests from people with caring responsibilities to work flexibly.

<http://www.legislation.gov.uk/ukpga/2006/18/contents>

Carer Information Leaflet – Title to be decided

Who is a Carer?

A carer is a person, of any age, who provides unpaid support to a family member or friend who could not manage without their help. This could be caring for a relative, partner, or friend who for example is ill, frail, disabled, or has mental health or substance misuse problems. Carers may be juggling paid work with their unpaid caring responsibilities. The term carer should not be confused with a care worker, or care assistant, who receives payment for looking after someone.

Taking Care of Yourself

Think about you!

- Don't be afraid to ask for help.
- Let your GP know that you are a carer; they may be able to arrange additional support for you.
- Arrange to have a Carer's Needs Assessment.
- If you work, tell your employer about your caring role as they may have some measures that can be put in place to help you.
- Make contact with some of the organisations listed in this booklet.
- Try to develop and maintain your life away from being a carer.
- Expert Patient Programme Cymru runs a 'Look after Me' free health and well being course, for anyone looking after someone with a long-term condition please call ; ☎ 01286 674236

About this booklet

You do not need to cope alone. There are many organisations who can offer you practical help and emotional support. This booklet provides contact details for local and national support organisations. If an organisation cannot help you directly they can often put in touch with someone who can.

Carer Support

Local Carers Centres offer a wide range of services aimed at helping you as a carer; whilst taking into account the needs of the person you are caring for. They can also advise on services that your council provides. They are focused on getting you the right advice and support on issues connected with health, emotional support, entitlement, mobility equipment and training. Your local contact number is listed below and their website address is: www.carers.org

Denbighshire: North East Wales Carers Information Service:
http://www.bungalowsoftware.com/phone_symbol85.gif ☎ 01745 331181

Flintshire: North East Wales Carers Information Service:
☎ 01352 752525

Conwy: Carers Outreach Service:
☎ 01492 533714

Wrexham: Wrexham Carers Service:
☎ 01978 318812

Gwynedd: Carers Outreach Service:
☎ 01248 370797

Anglesey: Carers Outreach Service:
☎ 01248 722828

Carer's Needs Assessment

If you are providing 'regular and substantial' care for someone, you have the **right** to a **Carer's Needs Assessment**. You don't have to be living with or related to the person you care for. A Carer's Needs Assessment helps to identify the effects that caring has on your life and lets you think about your own needs. It is carried out by Social Services (or on behalf of Social Services by your local carer support centre) who will work with you, to discuss and plan the support they can offer. This may be in the form of respite care, getting help at home, or other support that will help you to maintain your health and wellbeing.

Members of your healthcare team (GP, district nurse, hospital staff etc) can arrange a Carer's Needs Assessment for you. They may ask you if you would like an assessment, but please enquire if you think you would benefit from one. You can also contact your local Social Service direct on:

Denbighshire ☎ 01824 712900

Flintshire ☎ 01352 752525

Wrexham ☎ 01978 292066

Conway ☎ 01492 576333

Gwynedd ☎ 01286 682888

Anglesey ☎ 01248 752752

Young Carers

If you are a young person caring for someone, there are local organisations that can offer advice, support, short breaks and activities.

Denbighshire Young Carers: ☎ 01745 331222

Flintshire Young Carers: ☎ 01352 755422

Wrexham Young Carers ☎ 01978 264040

Conwy Young Carers ☎ 01492 536091

Gwynedd & Ynys Môn Young Carers ☎ 01248 364614

Crossroads Care North Wales

Crossroads provides practical care and support. Their core service involves a trained support worker coming into your home to give you a break.

Crossroads is a North Wales wide independent charity, with various local branches. Some of the service may be chargeable. You can contact

Crossroads North Wales Head Office on: ☎ **01492 516435 or 0845 6050115**

National Organisations

The Carers Trust : has designated websites for adults and young carers offering information, advice and support. Both sites host discussion forums, where carers can share their views and exchange information and tips with other carers.

☎ : 08448004361

e-mail: info@carers.uk

web site: www.carers.org

Young Carers: is an online service for young carers run by the Carers Trust.
www.youngcarers.net

Carers UK: offers information and advice on all aspects of caring.
www.carersuk.org

Putting Things Right

If you have concerns or feel unhappy with any aspect of the care provided by the NHS, you should feel able to talk to somebody. It is important that the NHS learns from the experiences of patients, friends and families, so that it can try to put things right for you and for others.

As a first step, if you feel able to do so, it is best to talk with someone close to the cause of your concern, such as a doctor, nurse, receptionist or practice manager. It's often possible to sort out the problem straight away.

You may prefer to contact the Health Board's **Concern's Team**:

E-mail: ConcernsTeam.bcu@wales.nhs.uk

Post: Concerns Team
BCUHB
Ysbyty Gwynedd
Bangor
Gwynedd
LL57 2PW

☎: 01248 384194

Betsi Cadwaladr Community Health Council (BCCHC)

The BCCHC is an independent 'health watch dog' for the NHS in North Wales. It provides information on local health services and offers confidential advice and assistance for people who have concerns or wish to make a complaint about any aspect of the NHS. ☎ 01978 356178

Appendix 3 List of carer support agencies

Baseline: Carers Information requirements

- Information for carers of people with mental health problem
- Information about the medication given to a patient and where appropriate its potential side effects
- General or specific information on medical condition/treatment in accordance with patient confidentiality, the conditions and treatment of the cared for person, including information on side effects of treatment
- Information that assists children and young people to avoid taking on inappropriate levels of caring and signposts them to sources of assistance
- Accessible information and signposting to information on the availability, entitlement to and sources of local and national support including:
  - ✓ Short breaks / Respite care
  - ✓ Carers Needs Assessments
  - ✓ Direct Payments
  - ✓ Housing Support
  - ✓ Independent Advocacy
  - ✓ Counselling including bereavement support
  - ✓ Guardianship (where appropriate)
  - ✓ The work of the Court of Protection (where appropriate)
  - ✓ Age appropriate support groups
  - ✓ Culturally specific support groups

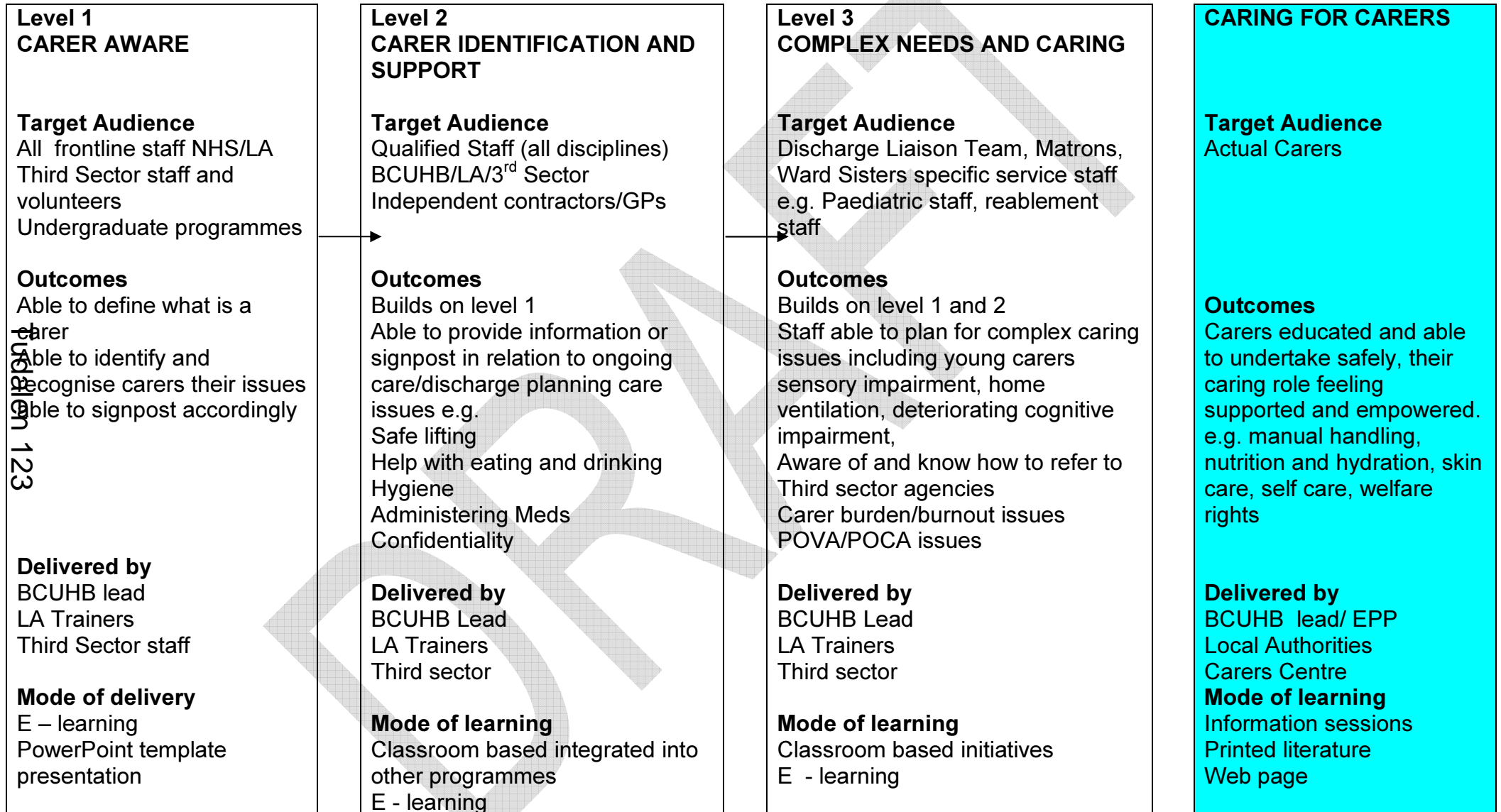

- ✓ Financial advice and support, including information about the availability of financial support through the benefits and tax credits system
  - ✓ Managing the financial and other affairs of cared for persons
  - ✓ Any other information and support available to help support carers in their caring role
- Information or signposting to information and advice on employment provisions, including flexible working
  - Information on:
    - ✓ the range of Social Services functions available to carers and cared-for persons
    - ✓ care planning for the person cared for
    - ✓ medicines management, safe handling, moving and lifting and other matters relating to the care of the person cared for
  - Inform carers of local concessionary or other transport schemes and patient transport arrangements, to enable them to attend NHS appointments with the cared for person
  - Information and support on aids and adaptations including Telecare and Telehealth services and the waiting times one can expect for such items
  - Information on the regulation and inspection of services, i.e. the work of Healthcare Inspectorate Wales and the Care and Social Services Inspectorate for Wales
  - Signpost carers on to a local carer support agency and to appropriate national organisations supporting patients, users and carers for specific conditions
  - Information on hospital admission avoidance

- Information, advice and support on the availability of suitable local services, the quality and range of provision and how to choose and arrange provision of these services
- Information on the availability of crisis support and how to access it
- Information on the availability of re-ablement and intermediate care
- Help promote health and wellbeing for the carer and person(s) cared for
- Information on the organisation's complaints procedures and those of the Public Service Ombudsman for Wales
- Information for carers who wish to stop their caring role
- Signposting to appropriate programmes of support and learning, these may include training on:
  - ✓ safe lifting, moving and handling
  - ✓ medicines management including the safe administration of medication to the cared for person
  - ✓ relevant nursing skills
  - ✓ use of aids and adaptations
  - ✓ continence care
  - ✓ stress management
  - ✓ help with eating and drinking
  - ✓ dealing with the behavioural aspects of the cared for person
  - ✓ helping carers to look after themselves

CARERS MEASURE – IDENTIFICATION, INFORMATION, SUPPORT AND CONSULTATION

CARERS MEASURES - EDUCATIONAL FRAMEWORK⁴

⁴ This framework has been adapted from the model used at Cardiff UHB

NARRATIVE TO ACCOMPANY FRAMEWORK

Level 1 Carer Aware

This programme would be aimed at all BCUHB staff. Local Authority, third sector staff and volunteers, contractors who have the interest in carers' issues. Outcomes of the programme would be to

- Able to define what is a carer is
- Able to identify and recognise carers issues
- Able to signpost accordingly

The course would be delivered as part of induction/mandatory training, integrated into other training opportunities and within primary care settings. Delivered through e learning, and or a corporately agreed PowerPoint presentation.

Level 2 Carer Identification and support

This programme would be targeted at Qualified Staff from all disciplines in the Health Board, Third sector managers and relevant Local Authority Staff

Independent contractors/GPs. The aim of the programme would be to

- ensure staff are able to signpost or provide information
- involve carers in relation to ongoing care/discharge planning care issues
- signpost carers to education and training regarding
  - Safe lifting
  - Help with eating and drinking
  - Hygiene
  - Administering Medicines
  - Confidentiality

Delivered by BCUHB Lead, LA Trainers, Third sector via Classroom based programmes which have been integrated into existing work streams integrated into other programmes yet to be identified, and via e-learning

Level 3 Complex needs and caring

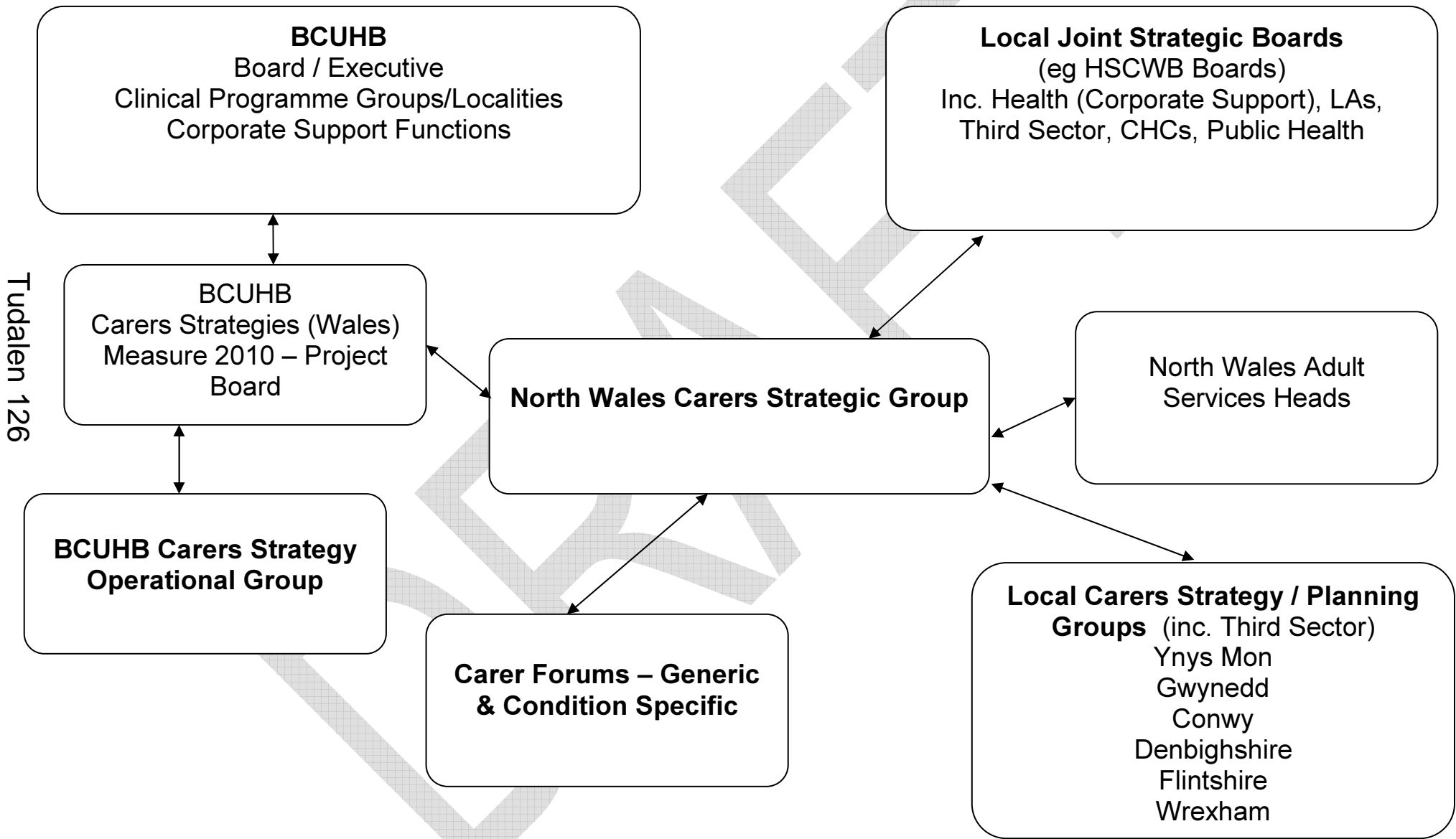
This programme would be for staff who are working closely with people who are undertaking complex caring roles. For example caring for those with physical and mental health issues requiring a high level of skill to maintain those cared for in their own environments.

The programme would build on level 1 and 2, and be delivered by BCUHB Lead, LA Trainers, and the Third sector, via Classroom based initiatives and E - learning.

CARING FOR CARERS

Is a programme delivered for carers to enable them to fulfil their caring role to the best of their ability, taking into account their own health issues. The outcomes would be that Carers feel educated and able to undertake safely, their caring role, feel supported and empowered. The content of the programme may include issues such as manual handling, nutrition and hydration, skin care, self care, welfare rights. It would integrate and enhance existing programmes such as the EPP. **Delivered by** BCUHB / EPP, Local Authorities, Carers Centre via Information sessions, Printed literature and development of WebPages.

Reporting Framework – Appendix 6

Tudalen 126

To comment on the content of this draft strategy or to seek further information; you can contact Dawn Cooper, Head of Service User Experience. ☎ 01978 727432, or email dawn.cooper@wales.nhs.uk

DRAFT

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	31 Ionawr 2013
Swyddog / Aelod Arwain:	Aelod Arwain dros Ofal Cymdeithasol a Gwasanaethau Plant/ Pennaeth Gwasanaethau Busnes ac Oedolion
Awdur yr Adroddiad:	Rheolwr Gwasanaeth Busnes
Teitl:	Darparu Gofal Annibynnol – Comisiynu a Monitro

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad hwn yn sôn am raddau'r ddarpariaeth gofal allanol a gomisiynir yng Nghyngor Sir Ddinbych a'r ffyrdd y mae ansawdd y gofal hwnnw'n cael ei fonitro.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Gofynnodd y Pwyllgor am adroddiad yn asesu ansawdd a gwerth y ddarpariaeth gofal cymdeithasol annibynnol i ddefnyddwyr gwasanaeth yn Sir Ddinbych.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Gofynnir i'r Pwyllgor roi sylwadau a chefnogi'r Gwasanaeth yn ei waith partneriaeth gyda'r Darparwyr Gofal Sector Annibynnol.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Y cydbwysedd rhwng darpariaeth allanol a mewnol

Ers llawer o flynyddoedd, mae Cyngor Sir Ddinbych wedi cael mwyafrif y gofal a ddarperir o'r tu allan. Dengys Atodiad 2 y ganran o ofal a ddarperir yn fewnol ac yn allanol. Mae'r trefniadau cytundebol gyda darparwyr wedi datblygu dros y blynyddoedd hynny ac, yn fwy diweddar, maent yn destun contractau rhanbarthol.

4.2 Dull cynhwysol o fonitro contractau

Mae'r broses o fonitro ansawdd y gwasanaeth a ddarperir hefyd wedi newid cryn dipyn dros y blynyddoedd diwethaf ac mae gwaith yn mynd rhagddo i ddatblygu proses ranbarthol a chytuno arni.

Mae'r broses a ddilynir i fonitro ansawdd yng Nghyngor Sir Ddinbych yn casglu gwybodaeth o lawer ffynhonnell i sicrhau bod y Tîm Contractau bach

mor effeithiol â phosibl. Defnyddir pob cysylltiad â darparwyr, boed drwy Weithwyr Cymdeithasol, Swyddogion Gofal yn y Gymuned, Arolygwyr AGGCC, Mudiadau Gwirfoddol neu gydweithwyr Iechyd, i lywio'r broses o fonitro contractau. Cesglir eu barn a'u tystiolaeth broffesiynol cyn ymweliadau monitro contract blynyddol. Ymdrinnir â phroblemau mwy uniongyrchol wrth iddynt godi, a hynny naill ai'n ysgrifenedig, drwy ymweld neu drwy alw'r darparwyr i mewn i ofyn am ymatebion i unrhyw fethiant i gydymffurfio â chontract. Yn achos cartrefi gofal, gall hyn hefyd arwain at gyfarfodydd Pryderon sy'n Gwaethygu amlddisgyblaeth neu gyfarfodydd strategaeth Amddiffyn Oedolion sy'n Agored i Niwed (POVA). Ym mhob achos, os yw'r darparwyr yn methu â bodloni'r safonau gofynnol, bydd ataliad dros dro'n cael ei osod ar bob achos newydd a bydd defnyddwyr gwasanaeth presennol yn cael eu hadolygu i sicrhau bod eu hanghenion yn cael eu bodloni.

Rhoddwyd ymweliadau monitro contract ar waith 12 mis yn ôl. Cyn yr amser hwn, yr unig bethau a wnâi'r Tîm Contractau oedd caffael gwasanaethau a threchu trafferthion wedyn o ran perfformiad gwael lleiafrif bach o ddarparwyr. Dim ond yn awr y mae'r tîm yn dod o hyd i'r gallu i edrych ar berfformiad da ac i weithio gyda darparwyr i wella ansawdd. Cyn yr ymweliadau, mae'r Swyddogion Contractau'n casglu barn broffesiynol fel y nodwyd yn flaenorol. Maent hefyd yn gofyn am hunanasesiad gan y darparwyr eu hunain. Mae hyn yn eu caniatáu i flaenoriaethu meysydd sy'n peri gofid yn ystod eu hymweliadau.

Mae'r broses o fonitro Gofal Cartref yn cael ei datblygu bellach mewn modd tebyg. Mae'r Tîm Contractau eisoes yn cael adborth gan gydweithwyr ar ôl adolygiadau gofal. Mae holiadur hunanasesu bellach wedi'i ddatblygu ac mae ymweliadau monitro contract rhagweithiol wedi'u cynllunio i ddechrau cyn diwedd y flwyddyn ariannol hon. Yn y cyfamser, gofynnwyd i'r holl Ddarparwyr Cartref ymgeisio i Restr o Ddarparwyr Cymeradwy Rhanbarthol. Mae'r broses o gael eu cymeradwyo yn gofyn i'r holl ddarparwyr gofnodi tystiolaeth o wasanaethau o safon. Aseswyd y dystiolaeth honno gan Swyddogion Contractau o bob Awdurdod Lleol. Yn Sir Ddinbych, mae 33 o ddarparwyr wedi llwyddo, ac mae 1 yn dal wrthi'n ymgeisio. Dim ond 2 ddarparwr sydd wedi methu'r broses. Ni fydd y rheini sy'n methu neu sydd wedi methu ag ymgeisio yn cael unrhyw waith newydd ac ystyrir a yw'n briodol newid darparwyr i'r defnyddwyr gwasanaeth presennol.

Yn ystod 2012/13 datblygwyd system electronig newydd o gofnodi materion ansawdd a Chontract ac mae'n cael ei rhoi ar waith. Bydd hyn yn sicrhau bod yr wybodaeth ddiweddaraf ar gael yn hawdd i swyddogion wrth i ymholiadau godi.

4.3 Gwrando ar ddefnyddwyr gwasanaeth

Ym mhob achos, mae angen ystyried barn a dewis Defnyddwyr Gwasanaeth. Yn aml, mae'r Defnyddwyr Gwasanaeth yn mynnu eu bod yn fodlon ar y gwasanaeth a gânt ac yn nid ydynt yn fodlon newid darparwyr. Os nad yw ansawdd y ddarpariaeth yn bodloni'n safonau ein hunain neu ofynion rheoleiddio AGGCC, mae'n bwysig inni weithio mewn partneriaeth i wella

ansawdd y ddarpariaeth gwasanaeth yn hytrach na rhoi'r gorau i gomisiynu gwasanaethau gyda nhw. Mae hyn yn arfer da ond mae hefyd yn rhan o gyfarwyddyd Llywodraeth Cymru o ran gweithio mewn partneriaeth â darparwyr.

Yn 2012/13 ariannwyd Age Concern i ddarparu gwasanaeth sy'n mynd i mewn i gartrefi gofal ac sy'n annog preswylwyr i siarad drostynt eu hunain. Maent yn sefydlu grwpiau yn y cartrefi lle gall preswylwyr fynegi eu barn eu hunain am y gwasanaeth a gânt. Dechreuodd y gwasanaeth ym mis Gorffennaf 2012 a, hyd yma, prin yw'r adborth ond rhagwelir y bydd adroddiadau a lunnir gan Age Concern cyn hir yn llywio'r broses o fonitro contractau o safbwynt y preswylwyr eu hunain.

4.4 Gweithredu

Dengys ein profiad fod mwyafrif y gofal a ddarperir yn ofal o safon. Mae 38 o ymweliadau â chartrefi gofal wedi'u cynnal ac adroddiadau wedi'u hysgrifennu sydd, gan mwyaf, wedi bod yn gadarnhaol iawn (Atodiad 2). Cydweithiwyd ag Arolygwyr AGGCC ac mae'r ansawdd wedi gwella mewn nifer o gartrefi. Er enghraifft, mae ymweliad diweddar ar y cyd â chartref a fu'n peri gofid wedi gweld gwell lefelau staff, gwell glendid, carpedi newydd, addurno newydd a gwell gweithgareddau.

Yn y misoedd diwethaf, mae materion wedi codi sydd wedi gwneud i'r Aelodau gwestiynu effeithiolrwydd y broses o fonitro contractau. Mae nifer o ddefnyddwyr gwasanaeth wedi marw'n annisgwyl. Ar bob achlysur, mae ymholiadau dilynol wedi dangos na allai'r darparwr gofal fod wedi atal y farwolaeth. Fodd bynnag, mae gwersi wedi'u dysgu'n bendant.

Wrth i nifer y lleoliadau a wneir i gartrefi gofal leihau ac wrth i fwy a mwy o bobl ddewis aros gartref yn hytrach na symud i gartrefi gofal yng Ngogledd Cymru, mae dichonolrwydd cartrefi dan fygythiad. Yn ystod y 12 mis diwethaf, gorfodwyd 4 cartref i gau. Mae achosion felly o gau'n effeithio ar faich gwaith y tîm sy'n gorfod monitro'r broses a sicrhau bod trosglwyddiadau diogel i gartrefi gofal eraill yn digwydd gan ddefnyddio Canllawiau Llywodraeth Cymru.

4.5 Datblygu ein dull

Yn 2013/14 bydd Tîm Adolygu newydd yn cael ei ddatblygu. Bydd hwn yn cynnwys Swyddogion Gofal yn y Gymuned a Swyddogion Contract yn cydweithio i adolygu anghenion gofal a monitro darpariaeth o ansawdd i bob categori gofal. Bydd gwaith rhanbarthol ar gontractau a manylebau gwasanaeth hefyd yn parhau i effeithio ar y ffordd y caiff contractau eu monitro.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae'r broses o fonitro contractau'n cyfrannu at sicrhau bod pobl sy'n agored i niwed yn cael eu gwarchod ac y gallant fyw mor annibynnol â phosibl.

6. Beth fydd yn ei gostio a sut bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Er bod y broses fonitro a ddilynir yn Sir Ddinbych yn un gost effeithiol, mae'n wir fod gennym dîm Contractau llai o faint nag Awdurdodau Lleol eraill yn y rhanbarth. Mae'r gwaith rhanbarthol a'r newidiadau sydd ar ddod i waith AGGCC yn debygol o achosi baich gwaith cynyddol a disgwyliadau uwch. Bydd angen monitro effaith y newidiadau hyn i sicrhau lefelau staffio digonol i wneud gwaith hanfodol.

7. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd?

Wrth ddatblygu prosesau monitro contractau, ymgynghorwyd â chydweithwyr gweithredol. Mae'r broses yn cynnwys casglu gwybodaeth o adolygiadau gofal lle ceisir barn y defnyddiwr gwasanaeth hefyd. Ystyriwyd barn darparwyr gofal hefyd wrth ddatblygu'r ffurflen hunanasesu.

8. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Amherthnasol

9. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Y risg gyda thîm Contractau bach a'r newidiadau a ragwelir yw bod rhaid rhoi blaenoriaeth i drechu trafferthion yn hytrach na mynd ati i fonitro contractau a gwneud y gwaith ataliol sy'n gallu gwella ansawdd. Mae'r broses o reoli cau cartrefi'n briodol hefyd yn defnyddio llawer o adnoddau ac os bydd y duedd hon yn parhau bydd hefyd yn effeithio ar allu'r tîm. Mae'n hanfodol monitro'r sefyllfa hon yn y flwyddyn i ddod.

10. Pŵer i wneud y Penderfyniad

Erthygl 6 o Gyfansoddiad y Cyngor

Swyddog Cyswllt:

Rheolwr Gwasanaeth Busnes

Ffôn: 01824 706556

ATODIAD 1**Cael Gwasanaethau'n Allanol**

Nifer y Defnyddwyr Gwasanaeth sy'n Cael:	Mewnol	Allanol	£ gwerth y ddarpariaeth allanol	% o ddarpariaeth allanol
Gofal Cartref	21	651	4,001,569*	96%
Gofal Dydd/ Gweithdai	148	49		25%
Cartrefi Gofal	43 (a 21 yn talu'n llawn)	510	12,121,520*	92%
Byw yn y Gymuned	12	92	4,505,568*	88%

- Dyma'r gwariant a ragwelir ar gyfer 2012/13

ATODIAD 2

**Monitro Contractau
Ionawr 2012 – Ionawr 2013**

Math o wasanaeth	Adolygiadau contract	Pryderon	Sylwadau
Cartrefi Gofal	38	6	3 wedi'u datrys bellach
Gofal Cartref	35	2	Drwy broses APL ranbarthol
Byw yn y Gymuned	35	4	1 wedi'i ddatrys bellach

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	31 Ionawr 2013
Swyddog/ Aelod Arwain:	Dirprwy Arweinydd/ y Pennaeth Perfformiad a Chynllunio Busnes
Awdur yr Adroddiad:	y Swyddog Comisiynu a Gwerthuso, y Tîm Partneriaethau a Chymunedau, Perfformiad a Chynllunio Busnes
Teitl:	Teuluoedd yn Gyntaf

---

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau am y sefyllfa gyfredol mewn perthynas ag elfennau wedi'u comisiynu a heb eu comisiynu o Raglen Teuluoedd yn Gyntaf £1.2M yn Sir Ddinbych ar gyfer cyfnod ariannol 2012-2014.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Rhoi gwybodaeth am werthuso a monitro cynnydd yr ymgeiswyr llwyddiannus hyd yma o ran gweithredu a darparu eu gwasanaethau, Cynllun Gweithredu Teuluoedd yn Gyntaf a Chanlyniad 4 Sir Ddinbych - y Cynllun MAWR.
- 2.2 Rhoi gwybod ymhellach i'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau am yr adroddiad blaenorol a gyflwynwyd ynglŷn â rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf (*12 Gorffennaf 2012*) am statws proses gomisiynu Prosiectau Strategol Teuluoedd yn Gyntaf ar gyfer cyfnod ariannol 2012-2014, gan gynnwys manylion y darparwyr llwyddiannus hyd yma.

3. Beth yw'r Argymhellion?

Bod y Pwyllgor Craffu Partneriaethau'n nodi'r cynnydd hyd yma o ran cyflenwi Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf ac yn rhoi sylwadau am y cynnydd hwnnw.

4. Manylion yr adroddiad

- 4.1 **Trosolwg Strategol gan gynnwys cyswllt â Sir Ddinbych – Y Cynllun Mawr**
Mae Teuluoedd yn Gyntaf yn rhaglen arloesol sy'n hyrwyddo datblygiad systemau a chymorth aml asiantaeth effeithiol gan ardaloedd awdurdod lleol, gyda phwyslais clir ar atal ac ymyrraeth gynnar i deuluoedd, yn enwedig y rheini sy'n byw mewn tloidi. Bydd Teuluoedd yn Gyntaf ynghyd â Dechrau'n Deg, Cymunedau yn Gyntaf a'r Gwasanaeth Integredig Cymorth i Deuluoedd yn helpu i gyflenwi gweledigaeth Llywodraeth Cymru am fodel dinesydd o wasanaeth hygyrch, di-dor a ddarperir yn y gymuned gan bobl fedrus sy'n cydweithio i sicrhau bod y ddarpariaeth yn cyd-fynd yn well ag anghenion unigol. Cyflwynwyd Cynllun Gweithredu Teuluoedd yn Gyntaf diwygiedig ar gyfer 2012-13 i 2016-17 i Lywodraeth Cymru ym mis Tachwedd 2012 (disgwyli'r sylwadau o hyd). Dyrannwyd £1.2M o gyllid i gefnogi Gwasanaethau Heb

eu Comisiynu, a rhai a Gomisiynwyd yn Strategol, yn ôl Canllawiau Teuluoedd yn Gyntaf.

4.2 Gwasanaethau Heb eu Comisiynu

Mae'r **Tîm o Amgylch y Teulu** a'r **Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd** wedi'u cryfhau a'u cefnogi ymhellach - bydd effaith y cymorth hwn yn cymryd amser i ddod i'r amlwg. Mae **Datblygu, Hyfforddi a Chefnogi'r Gweithlu** yn cael ei ddefnyddio mewn Rhaglen Hyfforddi Teuluoedd yn Gyntaf i dargedu staff Haen 1 sydd yn/sydd efallai'n gweithio'n uniongyrchol gyda theuluoedd sy'n agored i niwed ac yn eu cefnogi, a hynny'n rhan o raglen Teuluoedd yn Gyntaf ac yn ehangach na hynny. Cyfunwyd y cyllid hyfforddiant hwn â chyllid hyfforddiant Anabledd i gyflwyno un Rhaglen Hyfforddi Teuluoedd yn Gyntaf. Prynwyd **Eiriolaeth Generig** ar gyfer 2012-13 yn ôl y galw, oherwydd credid yn wreiddiol y byddai'r elfen hon yn cael ei chomisiynu'n rhanbarthol ar gyfer 2013-14. Mae awdurdodau eraill mewn gwahanol gyfnodau comisiynu felly bydd Sir Ddinbych yn edrych ar drefniadau comisiynu gwahanol o fis Ebrill 2013 ymlaen.

GWASANAETHAU HEB EU COMISIYNU	Cyllid 2012/2013	Cyllid 2013/2014
Tîm o Amgylch y Teulu (TAT)	£ 270,000	£ 300,000
Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd	£ 40,000	£ 25,000
Datblygu, Hyfforddi a Chefnogi'r Gweithlu	£ 84,250	£ 74,250
Eiriolaeth Generig (i'w chomisiynu 2013-14)	£ 5,000	£ 25,000
CYFANSWM	£ 399,250	£ 424,250

4.3 Gwasanaethau a Gomisiynwyd

Mae'r model dull sy'n canolbwyntio ar ganlyniadau, sydd wedi'i gomisiynu'n strategol ac sy'n canolbwyntio ar y teulu yn Sir Ddinbych yn cael ei gydnabod ledled Cymru fel un sydd "ar flaen y gad", a bydd y Tîm Partneriaethau a Chymunedau'n trafod Model Teuluoedd yn Gyntaf Sir Ddinbych gyda Thîm Gwerthuso Llywodraeth Cymru sy'n ystyried ei fod yn enghraifft dda.

GWASANAETHAU A GOMISIYNWYD		Cyllid 2012/2013	Cyllid 2013/2014
Elfennau gwasanaeth	Ymgeisydd Llwyddiannus		
Chwarae (gan gynnwys darpariaeth i'r anabl)	Oaktree Play (Cynnig Consortiwm) – yn darparu ers mis Ebrill 2012	£ 117,378	£ 120,000
Gwneud y Mwyaf o Incwm	Hawliau Lles (Cynnig Consortiwm) – yn darparu ers mis Ebrill 2012	£ 60,000	£ 60,000
Cyd-nerthu Teuluoedd	BIPBC (Cynnig Consortiwm) – yn darparu ers mis Ebrill 2012	£ 80,000	£ 80,000
Rhianta	Gweithredu dros Blant (Cynnig Consortiwm) – yn darparu ers mis Ebrill 2012	£ 130,000	£ 130,000
Gofalwyr Ifanc	Gweithredu dros Blant (+ £41,374 <i>ychwanegol drwy CFS ar gyfer 2012/13</i>)	£ 50,000	£ 50,000

GWASANAETHAU A GOMISIYNWYD		Cyllid 2012/2013	Cyllid 2013/2014
	– yn darparu ers mis Ebrill 2012		
Darpariaeth Gofal Plant	Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd – yn darparu ers mis Ebrill 2012	£ 46,000	£ 46,000
Cymorth leuenctid	Consortiwm Cymorth leuenctid Sir Ddinbych (Cynnig Consortiwm) – yn darparu ers mis Ebrill 2012	£ 160,000	£ 160,000
Cymorth i Deuluoedd	Hafan Cymru – yn darparu ers mis Tachwedd 2012	£ 110,000	£ 160,000
Anabledd (Cyllid ar gael tan fis Ebrill 2014)	Rhaglen Hyfforddi – Ysgol Tir Morfa ac Ysgol Plas Brondyffryn – yn darparu ers mis Gorffennaf 2012	£ 12,000	£ 23,000
	Cysgodi Gofal Plant – y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd/Gofal Plant – yn darparu ers mis Gorffennaf 2012	£ 5,000	£ 5,000
	Cynllun Cyfeillio - ALLAN I DENDR AR HYN O BRYD I Sell2Wales – dechrau darparu ym mis Chwefror 2013	£ 20,000	£ 80,000
Anabledd (Cyllid ar gael tan fis Ebrill 2014)	Datblygiad Chwarae yn y Cartref/y Gymuned i Blant Anabl – WEDI'I HYSBYSEBU AR HYN O BRYD I BARTNERIAID – dechrau darparu ym mis Chwefror 2013	£ 6,000	£ 29,000
CYFANSWM		£ 796,378	£ 943,000

Sir Ddinbych oedd yr awdurdod cyntaf yng Ngogledd Cymru i gomisiynu 7 (allan o 9 elfen) o 1 Ebrill 2012. Roedd yr elfen Cymorth i Deuluoedd yn destun oedi oherwydd (a) ni ddyfarnwyd y Tendr ym mis Ebrill 2012, (b) penderfynodd y Bwrdd Prosiect Teuluoedd yn Gyntaf newid y manylebau, ac (c) ail-hysbysebu. Bu elfennau Anabledd y Rhaglen yn destun oedi oherwydd (a) ni ddyfarnwyd y Tendr ym mis Ebrill 2012, (b) penderfynodd Bwrdd Prosiect Teuluoedd yn Gyntaf ailysgrifennu'r manylebau, ac (c) gweithio gydag Adrannau Cyfreithiol a Chaffael Sir Ddinbych i ailystyried y broses a'r ddogfennaeth.

O'r cyllid a ddyfarnwyd i Sir Ddinbych, talwyd symiau er mwyn darparu estyniad dros dro o ddarpariaethau Cymorth nes bod yr elfennau Cymorth i Deuluoedd ac Anabledd yn cael eu dyfarnu.

4.4 **Cyfnodau Cynnar Cyflenwi Rhaglen**

Mae Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf, yn ei chyfanrwydd, bron yn ei lle a chyn hir bydd y rhaglen yn dechrau arddangos y gwahaniaeth a wna i deuluoedd. Wrth i'r Rhaglen gael ei hymgorffori, bydd y broses o fonitro contractau, adroddiadau cynnydd gan gynnwys gwerthuso, dangosyddion poblogaeth a pherfformiad, Fframwaith Asesu'r Teulu ar y Cyd (JAFF) yn Sir Ddinbych ac yn rhanbarthol - yn seiliedig ar y Fframwaith Asesu Cyffredin, offer pellter a deithiwyd, datblygu Setiau

Dysgu Rhanbarthol, i gyd yn cyfrannu at y “gwahaniaeth” y mae’r rhaglen yn ei wneud i ddefnyddwyr gwasanaeth.

Yn Sir Ddinbych, sefydlwyd man canolog o fynediad/atgyfeirio drwy Gydlynnydd Cymorth Integredig Teuluoedd yn Gyntaf pwrpasol (a ariennir drwy raglen Teuluoedd yn Gyntaf) a fydd yn gyfrifol am gael atgyfeiriadau gan ddefnyddio Fframwaith Asesu’r Teulu ar y Cyd a nodi’r ymateb gwasanaeth mwyaf priodol. Yn ogystal, ceir Panel Teuluoedd yn Gyntaf bob pythefnos, a fynychir gan bob darparwr Teuluoedd yn Gyntaf a gomisiynwyd, TAF, Dechrau’n Deg, Cymunedau yn Gyntaf a Genesis i ystyried yr atgyfeiriadau a gafwyd gan y Cydlynnydd Integredig Cymorth i Deuluoedd ac i nodi’r ymateb gwasanaeth mwyaf addas. Bwriedir y bydd gofyn iddynt oll o 1 Ebrill 2013 ddefnyddio Fframwaith Asesu’r Teulu ar y Cyd yn brif offeryn atgyfeirio, asesu a chynllunio ar gyfer gweithio gyda theuluoedd a gefnogir drwy Raglen Teuluoedd yn Gyntaf.

Gwnaethpwyd llawer o waith gyda’r paneli aml asiantaeth yn yr ysgolion (a hwylusir gan yr ysgolion uwchradd ac sy’n ymgorffori’r ysgolion cynradd bwydo) a chytunwyd i ymateb ar unwaith i atgyfeiriadau drwy’r paneli aml asiantaeth ac ni fyddan nhw’n gorfod aros nes y panel pob pythefnos er mwyn sicrhau bod pob ymdrech yn cael ei wneud i ddiogelu lle plentyn/person ifanc mewn ysgol.

4.5 Arfer Da

Yn ogystal â bod o flaen awdurdodau eraill o ran gweithredu Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf, mae arferion da eraill yn dangos canlyniadau. Mae Sir Ddinbych ymhlith y cyntaf i annog gwaith consortiwm gyda phob consortiwm (sy’n cynnwys gwahanol bartneriaid) yn cyfarfod yn rheolaidd i gyd-drafod eu hardal hwy o Raglen Teuluoedd yn Gyntaf, rhannu adnoddau, trefnu bod rhywun yn mynychu Panel Atgyfeirio Teuluoedd yn Gyntaf; mae hwn hefyd yn gyfle i’r Swyddog Comisiynu a Gwerthuso mynychu’r cyfarfodydd hyn i amlygu gwybodaeth newydd, monitro, a gwrando ar unrhyw feysydd problemus, digwyddiadau, neu arfer da. Mae’r Tîm Partneriaethau a Chymunedau wedi trefnu nifer o ddigwyddiadau rhannu gwybodaeth lle mae’r holl ddarparwyr wedi cyfarfod a rhannu gwybodaeth am eu gwasanaeth gyda’u cydweithwyr Teuluoedd yn Gyntaf. Trefnwyd y digwyddiadau hyn ar gais y darparwyr, a rhoddwyd croeso cynnes iddynt. Trefnwyd Diwrnod Teulu Teuluoedd yn Gyntaf ar gyfer dydd Iau 28 Mawrth 2013 yn Neuadd Tref y Rhyl i’r holl deuluoedd sy’n defnyddio’r gwasanaeth. Ariennir Rhaglen Hyfforddi Teuluoedd yn Gyntaf (*Gweler yr enghraifft yn Atodiad 1*) drwy’r elfen Datblygu, Hyfforddi a Chefnogi’r Gweithle ynghyd â’r elfen Hyfforddiant Anabledd. Nodwyd bod pynciau hyfforddiant yn brif flaenoriaeth gan ddarparwyr gwasanaeth am ychydig fisoedd cyntaf gweithredu Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf, roedd y rhain yn cynnwys Outcome Star (offeryn pellter a deithir gan ddefnyddwyr gwasanaeth), RBA (Atebolrwydd yn Seiliedig ar Ganlyniadau - pa wahaniaeth wnaethom ni?), Cyfweld cymhelliadol (i bobl sy’n gweithio gyda chleientiaid sy’n ansicr neu’n gwrthsefyll newid, yn arbennig newid ymddygiad), Cyflwyniad i Gyfathrebu i Bobl sy’n gweithio gyda Phlant a Phobl Ifanc ag Anableddau/Anhwylder yn y Sbectrwm Awtistig.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Mae Rhaglen Teuluoedd yn Gyntaf yn allweddol yn cyfrannu at y Cynllun Mawr: "Canlyniad 4 – Bod Teuluoedd sy'n Agored i Niwed yn Sir Ddinbych yn cael eu cefnogi i fyw bywyd yn rhydd o dlodi, lle gallan nhw fod yn annibynnol a ffynnu".

6. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 6.1 **Amserlen yn llithro** - Mae ail-dendro'r Elfennau Cymorth i Deuluoedd ac Anabledd wedi effeithio ar gyflenwi'r rhaglen gyfan. Penderfynodd y Bwrdd Prosiect ail-dendro ar ôl ystyried nifer o ddewisiadau eraill a gyflwynwyd drwy Adroddiad Eithriadau. Bydd pob elfen yn ei lle erbyn mis Chwefror 2013.

Swyddog Cyswllt:

Swyddog Comisiynu a Gwerthuso

Rhif Ffôn: 01824 706283

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Sir Ddinbych / Denbighshire
Families First Training: January/February/March 2013

Training	Date / Time	Venue
<p>Objects of Reference for Parents / Carers / Professionals This course would be relevant for parents and professionals who are in contact with a young person with complex and profound difficulties. The course will be based upon a simple method of communicating at a number of levels involving an actual object that the child uses in an activity, indicating choices, perhaps through eye pointing or reaching and making stories more relevant and interesting. This need not be limited to objects, but could include sounds, smells and tactile sensory experiences.</p>	<p>Monday 14 January. Half Day session. 09.15 hrs – 12.15 hrs</p>	<p>Training Room, Ysgol Tir Morfa, Derwen Road, Rhyl, LL18 2RN</p>
<p>PECS Awareness for Parents / Carers / Professionals The Picture Exchange Communication System teaches people with ASD and other communication deficits to initiate communication. PECS is designed to teach functional communication with an initial focus on spontaneity, using picture symbols to encourage individuals to communicate their wants and needs by exchanging the symbol with another person. This course will support parents and professionals to develop their communication with young people.</p>	<p>Thursday 31 January. 09.30 hrs – 16.00 hrs</p>	<p>Ysgol Plas Brondyffryn Primary site, Tyn Fron, Rhyl Road, Denbigh, LL16 3DP</p>
<p>Epilepsy Awareness This course is suitable for all professionals who work with young people with Epilepsy. The course will provide information on Epilepsy and how to identify, observe and record a variety of seizures. Please note this course is not client specific.</p>	<p>Thursday 7 February. Half Day session. 09.30 hrs – 12.00 hrs</p>	<p>Meeting Room, Ysgol Tir Morfa, Derwen Road, Rhyl, LL18 2RN</p>
<p>Raising Welsh Awareness (All Families First Service provider elements should have one representative attend please) The course aims to identify the use of the Welsh Language and what this means in our work with Service Users through the consideration of the demography of Welsh, the historical roots of Welsh and current language use patterns, Welsh language policy in the context of care and dignity.</p>	<p>Wednesday 13 February 10.00 hrs – 15.00 hrs</p>	<p>Y Glannau, Morfa Hall, Bath Street, Rhyl, LL18 1SY</p>
<p>Timian Timian training is for professionals who work with young people with challenging behaviours. The course is provided over three days, through theory and practice, covering definitions of behaviour, perceptions and causes of behaviour, non aversive strategies to manage behaviour, physical restraint and describing and recording behaviour.</p>	<p>Monday 18 / Tuesday 19 and Wednesday 20 February. Three day course. 09.30 hrs – 16.00 hrs daily</p>	<p>Meeting Room, Ysgol Tir Morfa, Derwen Road, Rhyl, LL18 2RN</p>
<p>Results Based Accountability (RBA)</p>	<p>Wednesday 20</p>	<p>Meeting Room 1,</p>

<p>The course aims to provide the context to outcome focussed planning and performance management, giving an overview of RBA, and understanding its potential for improving outcomes for people in Denbighshire.</p>	<p>February 09.30 hrs – 15.30 hrs</p>	<p>(Conference Room) Council Offices, 64 Brighton Road, Rhyl, LL18 3HN</p>
<p>Applied Suicide Intervention Skills (ASIST) Vale of Clwyd Mind, in conjunction with Positive Choices, offers Applied Suicide Intervention Skills training; this is 2 day workshop that offers intensive training for frontline workers and community members. This is an external course: closing date for applications is: Monday 11 February</p>	<p>Thursday 21 and Friday 22 February. Times to be confirmed by provider.</p>	<p>Wrexham Football Club.</p>
<p>Multi Agency Training – Introduction to Domestic Abuse This one day training events aim to identify the wide range of behaviours involved in domestic abuse and a common definition; learn to recognise different attitudes and myths in relation to domestic abuse and individual and organisational responses. Explore barriers to seeking help and strategies to reduce them, understand the relationship between the abuse of adults and that of children, and understand how people of all ages are affected by domestic abuse. The day includes interactive training elements to explore the issues surrounding domestic abuse and a full set of associated hand outs for the day is included.</p>	<p>Wednesday 27 February. 09.30 hrs – 16.30 hrs</p>	<p>Meeting Room 1, (Conference Room) Council Offices, 64 Brighton Road, Rhyl, LL18 3HN</p>
<p>Outcomes Star Introduction to the Star, to outcomes, development and purpose for this distance travelled tool. Guidance for using the Star, completing Star Charts, and learning how the journey of change can help inform intervention.</p>	<p>Thursday 7 March 09.30 hrs – 16.30 hrs</p>	<p>Y Glannau, Morfa Hall, Bath Street, Rhyl, LL18 1SY</p>
<p>Introduction to Communication for People working with Children and Young People with ASD Introduction to communication in particular a “light touch” on Elklan, speech and language support for communicating with children and young people with ASD.</p>	<p>Friday 15 March Time to be confirmed (Half Day session)</p>	<p>Ysgol Plas Brondyffryn Primary site, Tyn Fron, Rhyl Road, Denbigh, LL16 3DP</p>
<p>Applied Suicide Interventions Skills (ASIST) Vale of Clwyd Mind, in conjunction with Positive Choices, offers Applied Suicide Intervention Skills training; this is 2 day workshop that offers intensive training for frontline workers and community members. This is an external course: closing date for applications is: Monday 21 March</p>	<p>Thursday 21 and Friday 22 March. Times to be confirmed by provider.</p>	<p>The Interchange, Old Colwyn</p>
<p>In the Pipeline.....</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elklan for Practitioners (April) • How to Write and Support Individual Behaviour Plans and Individual Reactive Strategies (June) • Boardmaker for Parents and Carers (June) • Augmentative Communication (July) • Adapted Sports (May) • Inclusive Play (July) • Makaton for Parents (June) • Working with Down’s Syndrome (to be confirmed) • Reducing Home Accidents in Early years: Effective interventions • Reducing Accidents in Early Years Childcare Settings 		

- Mindfulness
- Alcohol and Substance Misuse / Awareness

Additional Information / Additional Information / Additional Information / Additional Information

We will endeavour to promote any training courses / facilities that are brought to our notice, which can be extended to our service providers. Currently the information below is available. If you are interested in this training, please contact the providers directly. Thank you.

Invitation from Probation and North Wales Police to receive free MAPPA Awareness Training. MAPPA provides statutory Multi Agency Public Protection Arrangements to help to reduce the re-offending behaviour of sexual and violent offenders in order to protect the public, including previous victims, from serious harm. The aims and objectives of the awareness training are below. The session is facilitated by Mrs Carolyn Clark [Probation MAPPA coordinator] and DC Wendy-Jenks-Gilbert [North Wales Police] and requires approx 2 ½ - 3 hrs to complete. Carolyn and Wendy and are keen to reach as wider audience as possible and are extremely flexible in terms of numbers attending and when and where the training is delivered; however a figure of between 20 and 30 delegates per session would be best. There are no specific dates set; if you are interested in attending, **please contact Wendy or Carolyn directly. Wendy: 01492 804194 Carolyn: 01745 588649**

Making Information Easy to Read and Understand, Level 2 - 5 February 2013 – Llandudno

This course will help you develop your skills in making written and printed information more accessible for people with learning disabilities. You will learn how to apply your skills to more complex documents. This course will include a recap on the principles of making information easy to read and understand and then take delegates on to look at how they can develop and improve their skills.

For further information contact: **Email:training@learningdisabilitywales.org.uk, or telephone 029 2068 1174.**

TuneUp (Vale of Clwyd Mind Training in conjunction with Positive Choices)

TuneUp is designed as a 'refresher' course for people who have already completed ASIST. TuneUp strives to review the key concepts and skills that participants learned in ASIST, including examining attitudes to suicide, reviewing risk, making safe plans and the use of the Suicide Intervention Model. TuneUp also provides participants an opportunity to reflect on their experiences of using the ASIST model, share this with other ASIST-trained community members and reacquaint themselves with resources and networks available to them. TuneUp is a half-day course that is open to anyone who has completed the ASIST workshop. The cost of the course is £54 and includes all training, materials and refreshments.

Monday 11th February – 9am – 12pm – Eirianfa Community Centre, Denbigh

Tuesday 12th March – 9am – 12pm – Wellington Rd Community Centre, Rhyl

Please note that we are able to offer subsidised places, in-house courses and group discounts. For costs, enquiries and bookings please phone or email Julie Pierce (Mon – Thurs) on:- Mobile – 07775873342, Office – 01745 814699, Email – juliepierce93@gmail.com

Brief Intervention for Smoking Cessation: Stop Smoking Wales is pleased to offer a **free**, one-day brief intervention training course – a method of discussing smoking and quitting in a positive, non confrontational way to encourage smokers to think about giving up and enabling them to access specialist support when they are ready. This is suitable for all professionals who come into contact with smokers on a regular basis. The course is free.

How to book a place: Course dates and locations for June – September 2012 are listed below; if you would like any further information or have any queries, please contact Stop Smoking Wales on stop.smoking@wales.nhs.uk

28 January, Training Room 1, Abergele Hospital, Llanfair Road, Abergele, Conwy LL22 8DP

4 February, Seminar Room 1, The Quay Health Clinic, Fron Road, Connah's Quay, Deeside, Flintshire CH5 4PJ

21 March, Directorate Meeting Room, Bodfan Eryri Hospital, Caernarfon, Gwynedd, LL55 2YE

Please note contents of the document are subject to change.

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Adroddiad ar gyfer:	Pwyllgor Craffu Partneriaethau
Dyddiad y Cyfarfod:	31 Ionawr 2013
Awdur yr Adroddiad:	Cydlynnydd Craffu
Teitl:	Rhaglen Waith Craffu

---

1. Beth mae'r adroddiad yn ymwneud ag o?

Mae'r adroddiad yn cyflwyno'r Pwyllgor Craffu Partneriaethau â'i flaenraglen waith ddrafft i aelodau ei hystyried.

2. Beth yw'r rheswm am wneud yr adroddiad yma?

I'r Pwyllgor adolygu a chadarnhau ei flaenraglen waith, a diweddarau aelodau ar faterion perthnasol.

3. Beth yw'r argymhellion?

Bod y Pwyllgor yn ystyried y wybodaeth a ddarparwyd ac yn cymeradwyo, adolygu neu ddiwygio ei flaenraglen waith fel y pennir hynny'n addas.

4. Manylion yr adroddiad

4.1 Mae Erthygl 6 Cyfansoddiad y Cyngor yn mynegi telerau gorchwyl, swyddogaethau ac aelodaeth pob Pwyllgor Craffu, ac mae rheolau dull gweithredu ar gyfer pwyllgorau craffu wedi eu mynegi yn Rhan 4 y Cyfansoddiad.

4.2 Yn ôl Cyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych mae'n ofynnol i bwyllgorau craffu baratoi a pharhau i adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith yn y dyfodol. Drwy adolygu a blaenoriaethu materion, mae aelodau'n gallu sicrhau bod y rhaglen waith yn cyflenwi agenda a arweinir gan aelodau.

4.3 Am nifer o flynyddoedd fe fu'n arfer mabwysiedig yn Sir Ddinbych i bwyllgorau craffu gyfyngu nifer yr adroddiadau a ystyrir mewn unrhyw gyfarfod i uchafswm o bedwar ynghyd ag adroddiad ar raglen waith y Pwyllgor ei hun. Amcan y dull gweithredu yma ydi hwyluso dadl fanwl ac effeithiol ar bob pwnc.

4.4 Gofynnir i'r Pwyllgor ystyried ei raglen waith ddrafft ar gyfer cyfarfodydd yn y dyfodol fel y'u nodir yn atodiad 1 a chymeradwyo, adolygu neu ddiwygio fel y bydd yn pennu hynny'n addas. Wrth benderfynu ar y rhaglen waith, gofynnir i aelodau ystyried:

- materion a godwyd gan aelodau'r Pwyllgor

- materion y cyfeiriwyd atyn nhw gan y Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu
  - perthnasedd i flaenoriaethau'r Pwyllgor/Cyngor/gymuned
  - Cynllun Corfforaethol y Cyngor ac Adroddiad Blynyddol Cyfarwyddwr y Gwasanaethau Cymdeithasol
  - baich gwaith y cyfarfod
  - llinellau amser
  - canlyniadau
  - materion a gwybodaeth allweddol i'w cynnwys mewn adroddiadau
  - swyddogion a/neu aelodau arweiniol y Cabinet y dylid eu gwahodd (o fod wedi ystyried a fyddai eu presenoldeb yn angenrheidiol neu'n ychwanegu gwerth)
  - cwestiynau i'w rhoi i swyddogion/aelodau arweiniol y Cabinet
- 4.5 Wrth ystyried eitemau i'w cynnwys yn y flaenraglen waith yn y dyfodol, fe allai fod o ddefnydd i aelodau ystyried y cwestiynau canlynol wrth bennu addasrwydd pwnc i'w gynnwys ar y rhaglen waith:
- beth yw'r mater?
  - pwy ydi'r budd-ddeiliaid?
  - beth sy'n cael ei ystyried mewn lleoedd eraill?
  - beth sydd ar graffu angen ei wybod?
  - pwy allai gynorthwyo?
- 4.6 Fel y crybwyllwyd ym mharagraff 4.2 mae'n ofynnol, yn ôl Cyfansoddiad Cyngor Sir Ddinbych, i bwyllgorau craffu baratoi a pharhau i adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith yn y dyfodol. I gynorthwyo'r broses o flaenoriaethu adroddiadau, os ydi swyddogion o'r farn fod pwnc yn haeddu amser i'w drafod ar agenda busnes y Pwyllgor, mae'n rhaid iddyn nhw ofyn yn ffurfiol i'r Pwyllgor ystyried derbyn adroddiad ar y pwnc hwnnw. Gwneir hyn drwy gyflwyno 'ffurflen gynnig' sy'n egluro pwrpas, pwysigrwydd a chanlyniadau potensial pynciau a awgrymir. Nid oes unrhyw ffurflenni cynnig wedi eu derbyn ar gyfer ystyriaeth y Pwyllgor yn y cyfarfod cyfredol.
- 4.7 Blaenraglen Waith y Cabinet
Wrth benderfynu ar eu rhaglen o waith ar gyfer y dyfodol mae'n ddefnyddiol i bwyllgorau craffu ystyried blaenraglen waith gynlluniedig y Cabinet. I'r diben hwn mae blaenraglen waith y Cabinet wedi ei atodi yn Atodiad 2.
- 4.8 Cynnydd gyda Chynigion y Pwyllgor
Mae tabl sy'n crynhoi cynigion diweddar y Pwyllgor ac sy'n hysbysu aelodau ar gynnydd gyda'u gweithrediad yn atodol yn Atodiad 3 i'r adroddiad hwn.

5. Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu

Yn ôl trefniadau craffu'r Cyngor mae Grŵp Cadeiryddion ac Is-gadeiryddion Craffu'n perfformio rôl pwyllgor cydlynu. Mae'r Grŵp yma i gyfarfod eto ar 24 Ionawr, 2013. O ganlyniad, bydd unrhyw argymhellion neu benderfyniadau a wneir gan y Grŵp yn y cyfarfod hwnnw, sy'n effeithio un ai'n uniongyrchol neu'n anuniongyrchol ar y Pwyllgor Craffu Partneriaethau'n cael ei adrodd ar lafar i'r Pwyllgor ar 31 Ionawr.

6. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu tuag at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

Bydd craffu effeithiol yn cynorthwyo'r Cyngor i gyflenwi ei flaenoriaethau corfforaethol yn unol ag anghenion y gymuned a dymuniadau preswylwyr. Bydd datblygiad ac adolygiad parhaus o raglen waith gydlynol yn cynorthwyo'r Cyngor gyda monitro ac adolygu materion polisi.

7. Beth fydd hyn yn ei gostio a sut fydd o'n effeithio ar wasanaethau eraill?

Efallai y bydd ar wasanaethau angen dyrannu amser swyddogion i gynorthwyo'r Pwyllgor gyda gweithgareddau fydd wedi eu nodi yn y flaenraglen waith, a chydag unrhyw gamau a allai godi o ganlyniad i ystyriaethau o'r eitemau hynny.

8. Pa ymgynghoriadau a gafwyd?

Nid oes eu hangen ar gyfer yr adroddiad yma. Ond, mae'r adroddiad ei hun a'r ystyriaeth o'r flaenraglen waith yn cynrychioli proses ymgynghori â'r Pwyllgor o ran ei raglen o waith yn y dyfodol.

9. Pa risgiau sydd yna ac a oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau

Nid oes yna unrhyw risgiau wedi eu nodi o ran ystyriaeth o flaenraglen waith y Pwyllgor. Ond, drwy adolygu ei flaenraglen waith yn rheolaidd, gall y Pwyllgor sicrhau bod meysydd o risg yn cael eu hystyried a'u harchwilio pan gânt eu nodi, ac fe wneir argymhellion gyda'r bwriad o ddelio â'r risgiau hynny.

10. Grym i wneud y penderfyniad

Mae Erthygl 6.3.7 Cyfansoddiad y Cyngor yn amodi fod yn rhaid i bwyllgorau craffu'r Cyngor baratoi a pharhau i adolygu rhaglen ar gyfer eu gwaith yn y dyfodol.

Swyddog Cyswllt: Cydlynnydd Craffu

Rhif Ffôn: (01824) 712554

E-bost: dcc_admin@denbighshire.gov.uk

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Note: Items entered in italics have not been approved for submission by the Committee. Such reports are listed here for information, pending formal approval.

Meeting	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
14 March	1 Local Primary Mental Health Support Services	To monitor the implementation of the new Joint Scheme for the Provision of Local Primary Mental Health Support Services, the Service's effectiveness, usage levels and associated costs	Early identification of any shortcomings with the Scheme, resource or/and financial pressures will assist partners and the Council to mitigate any risks, improve the Scheme and outcomes for users, and potentially reduce the need for secondary mental health services in future	Sally Ellis and BCU	July 2012
	2 Regional Collaboration on Economic Development	To monitor the progress achieved with the establishment of a North Wales Economic Ambition Board and the development of an economic ambition strategy for the region	A confident and outward looking region which has a diverse high quality economy which provides a broad range of quality sustainable employment opportunities for residents and improves their lives	Mark Dixon	July 2012
	3 Capacity of the Protection of Vulnerable Adults Unit	To consider the capacity of the structure for Protection of Vulnerable Adults to deal with a potential increase in referrals	Identification of any shortfall/gaps in the Council's capacity to safeguard vulnerable adults and the formulation of recommendations to address any shortfalls and mitigate risks to all concerned	Nerys Tompsett	October 2012
	4 The cost of residential care to the Council	To detail the overall costs of residential care to the Council and the estimated costs going forward	Coordinated planning of residential costs with partner organisations for the future to assist the Council's financial planning with ever diminishing	Phil Gilroy/Anne Hughes-Jones	April 2012

Meeting	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
			resources		
25 April	1 Flood Risk Areas within Denbighshire (follow-up report to the one presented in June 2011) Representative from Natural Resources Wales to be invited	Information on all areas within the County which are at risk from any type of flooding incidents and the plans in place to address the identified risks	Assurances that action has been taken or plans are in place to mitigate the risk of flooding to the identified communities and development of robust contingency plans	Wayne Hope	June 2011 (Transferred from Communities Scrutiny Committee July 2012)
	2 Denbighshire Flooding Incidents November 2012	To consider the findings of the inquiries into the flooding incidents in St. Asaph and Ruthin and the associated recommendations	To ensure that, where appropriate, the Council and other agencies have taken the necessary measures to reduce the likelihood of similar incidents in future.	Rebecca Maxwell/Sally Ellis/ Hywyn Williams /Relevant Heads of Service	December 2012
June	1 New Work Connections	To monitor progress and performance in delivering the New Work Connections project from the perspective of positive sustainable outcomes for Denbighshire residents and from the Council's perspective as project lead sponsor	(i) Improved long term employment prospects for local residents who acquire new skills and qualifications via the project. This in turn will assist the local economy and reduce poverty, deprivation and dependency on state benefits and council services. (ii) Assurances that grant funding conditions are met will mitigate the risk of financial clawback by WEFO	Melanie Evans	July 2012
	2 BIG Plan: Performance Update	To consider the Joint Local Service Board's (LSB)	(i) an evaluation of the effectiveness of the Joint LSB's	Emma Horan	December 2012

Tudalen 151

Meeting	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
		performance in delivering its integrated strategic plan	performance in delivering its plan; (ii) identification of areas of weakness/slippages and measures to address them to improve outcomes for local residents		
	3 Regional Commissioning Hub for high cost low volume placements	(i) Detail the progress to date with the establishment and running of the hub and the benefits realised to date from its establishment; and (ii) details of the scoping exercise on high cost dementia placements	Evaluation of the Hub's effectiveness in delivering efficiency savings with respect to the procurement of good value high cost placements and identification of any slippages, risks or future measures that may need to be taken	Vicky Poole	December 2012
	4 Potential for Collaborative Domiciliary Care provision with respect to rural areas of the county	To outline the pressures encountered in the County's rural areas with respect to the provision of domiciliary care services and the potential for establishing a collaborative domiciliary care service (including services for people with learning disabilities) with other North Wales local authorities	The delivery of better quality services to residents in a more effective and efficient manner	Phil Gilroy/Anne Hughes-Jones	April 2012 (rescheduled Dec 2012)
June/July <i>[possible 6 monthly meeting with BCUHB]</i>					
September/October	1 Higher Education in North East Wales	To provide an update of the progress made and recent	Monitoring of the provision of higher education in North East	Mark Dixon / Professor	September 2012

Tudalen 152

Meeting	Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
	(For September/October 2013) [Education]	developments following the Review of Higher Education in North Wales	Wales and the progress made following the Review, particularly in relation to work undertaken with local businesses (e.g. apprenticeships) and the impact on the local economy.	Michael Scott	
	2 North East Wales Hub Food Waste Project	To monitor the progress of the project in constructing the facility and working towards full service delivery.	Identification of any slippages or risks with the Project's development and establishment	Jim Espley	September 2012
	3 Community Safety Partnership [Crime and Disorder Scrutiny]	To detail the Partnership's achievement in delivering its 2012/13 action plan and its progress to date in delivering its action plan for 2013/14	Effective monitoring of the CSP's delivery of its action plan for 2012/13 and its progress to date in delivering its plan for 2013/14 will ensure that the CSP delivers the services which the Council and local residents require	Siân Taylor	September 2012

Future Issues

Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered
<i>(Potential Issue) Standards of care delivered by care agencies contracted by DCC</i> <i>Chair meeting with the Head of Adult Services and the Contract Manager to discuss how this should be taken forward prior to allocation</i>	<i>To scrutinise the standards of care delivered by external care agencies contracted to deliver care on DCC's behalf. Representatives of care agencies to be invited to attend the discussion.</i>	<i>To ensure that all care agencies engaged by the Council to deliver care services to citizens on its behalf deliver services that are of a consistently high standard</i>	<i>Phil Gilroy</i>	<i>November 2012</i>

<i>Update following conclusion of inquiry undertaken by the National Crime Agency in to historic abuse in North Wales Children's' Care Homes</i>	<i>To update the Committee of the outcome of the National Crime Agency (NCA) investigation in to the abuse of children in the care of the former Clwyd County Council, and to determine whether any procedures require revision.</i>	<i>Determination of whether any of the Council's safeguarding policies and procedures need to be revised in light of the NCA's findings</i>	<i>Sally Ellis</i>	<i>November 2012</i>

Future Issues for Joint Scrutiny

Item (description / title)	Purpose of report	Expected Outcomes	Author	Date Entered

For future years

--	--	--	--	--

Information/Consultation Reports

Information / Consultation	Item (description / title)	Purpose of report	Author	Date Entered
Information (April 2013)	Programme and Project Boards	To outline the composition and membership of all Programme and Project Boards which the Council host or participate in, their funding structures, their membership and the elements of all Plans and Strategies which they are charged with delivering	Alan Smith	December 2012

16/01/13 - RhE

Note for officers – Committee Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
14 March	28 February	25 April	11 April		

Partnerships Scrutiny Work Programme.doc

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Cabinet Forward Work Plan

Appendix 2

Tudalen 155

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
19 February	1	Financial Update Report			Cllr Julian Thompson-Hill / Paul McGrady
	2	Annual Report on the Housing Revenue Account / Housing Rent Increases			Cllr Hugh Irving / Peter McHugh
	3	BCU response to the consultation on “Healthcare in North Wales is changing”			Cllr Bobby Feeley / Sally Ellis
	4	Communications Strategy			Cllrs Hugh Irving & Huw Jones / Jamie Groves / Gareth Watson
	5	The North Denbighshire Day Services Review			Cllr Bobby Feeley / Phil Gilroy
	6	Carers’ Strategy			Cllr Bobby Feeley / Phil Gilroy
	7	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet’s attention.	Tbc	Scrutiny Coordinator
	8	Etape Cymru Cycling Event 2013			Cllrs Huw Jones and David Smith / Jamie Groves

Cabinet Forward Work Plan

Tudalen 156

Meeting		Item (description / title)	Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
19 March	1	Financial Update Report			Cllr Julian Thompson-Hill / Paul McGrady
	2	Capital Plan	To consider the Council's Capital Plan	Yes	Cllr Julian Thompson-Hill / Paul McGrady
	3	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention.	tbc	Scrutiny Coordinator
16 April	1	Financial Update Report			Cllr Julian Thompson-Hill / Paul McGrady
	2	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention.	tbc	Scrutiny Coordinator
14 May	1	Financial Update Report			Cllr Julian Thompson-Hill / Paul McGrady
	2	Ruthin Schools Review			Cllr Eryl Williams / Jackie Walley
	3	Cefndy Healthcare: Future Direction & Impact of Potential loss of DWP funding	To consider options in light of risks from loss of DWP funding & need to maintain employment for vulnerable & disabled people		Cllr Bobby Feeley / Phil Gilroy / Deborah Holmes-Langstone
	4	Outsourcing ICT Services to Schools	To give an overview of the tendering process, evaluation	Yes	Cllr Eryl Williams / Jackie Walley /

Cabinet Forward Work Plan

Meeting	Item (description / title)		Purpose of report	Cabinet Decision required (yes/no)	Author – Lead member and contact officer
			and scoring and request the final decision from Cabinet.		Stephanie O'Donnell
	5	Items from Scrutiny Committees	To consider any issues raised by Scrutiny for Cabinet's attention.	Tbc	Scrutiny Coordinator
June	1	Follow-up report on Outsourcing ICT Services to Schools	Possible follow-up report with additional information on the tendering process, evaluation and scoring and request the final decision from Cabinet.	Yes	Cllr Eryl Williams / Jackie Walley / Stephanie O'Donnell

Note for officers – Cabinet Report Deadlines

Meeting	Deadline	Meeting	Deadline	Meeting	Deadline
February	5 February	March	5 March		

Updated 18/1/2013

Cabinet Forward Work Programme.doc

Mae tudalen hwn yn fwriadol wag

Progress with Committee Resolutions

Date of Meeting	Item number and title	Resolution	Progress
20 December 2012	5. BIG Plan Performance Update	<p>RESOLVED – that the Committee:-</p> <p>(a) receive and note the contents of the report;</p> <p>(b) agrees that a further progress report be presented to the Committee in six months time, and</p> <p>(c) receives a report from the Head of Business, Planning and Performance outlining the composition and membership of all Programme and Project Boards which the Council host or participate in, their funding structures, membership and the elements of all Plans and Strategies which they are charged with delivering.</p>	Information report scheduled into the Committee's forward work programme and will be available in April 2013
	6. Regional Commissioning Hub for High Cost Low Volume Placements	<p>RESOLVED – that the Committee:-</p> <p>(a) receives and notes the contents of the report.</p> <p>(b) agrees that a further report on the progress of the North Wales Commissioning Hub, including details of the scoping of high cost dementia placements, be included in the forward work programme for submission in six months, and</p> <p>(c) requests a report on the cost for Residential Care provision be included in the forward work programme</p>	<p>See Appendix 1 – report scheduled into the Committee's forward work programme for June 2013</p> <p>Report provisionally scheduled into the Committee's forward work programme for March 2013</p>

